అఖిలపక్ష మహాసభ

1928

సంఘమువారి నివేదిక

అఖిలపక్ష మహాసభ

1928

భారతరాజ్యాంగ సూత్రములను
నిర్ణయించుటకు మహాసభ
వారిచే నియమింపబడిన
సంఘమువారి నివేదిక

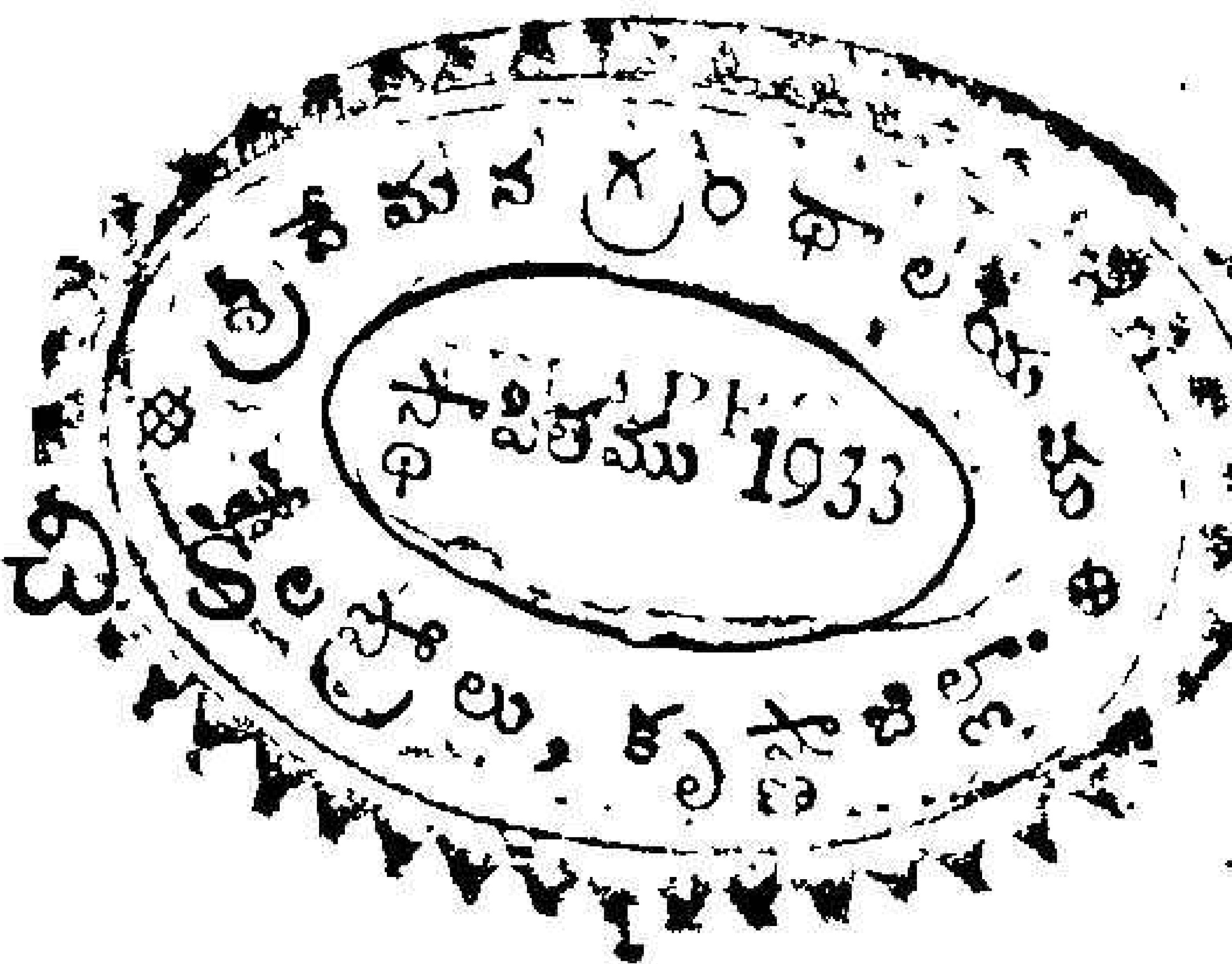
అనువాదకుడు:
ఓగేటి వెంకటసుబ్బయ్యశాస్త్రి. బి. ఏ.

అఖిలభారత కాంగ్రెస్ సంఘ
కార్యదర్శిచే ప్రకాశితము

4

చెన్నపురి:
ఆంధ్రపత్రికా ముద్రాలయమునందు
ముద్రితము

విషయసూచిక

		పుట.
	అధ్యక్షునకు మోతీలాల్ నెహ్రూగారు వ్రాసిన లేఖ	౧
	ఉపోద్ఘాతము	౩
	నివేదిక	౩౧
I	సంఘనిర్మాణము	౩౩
II	సాంఘికసమస్య	౫౫
III	సాంఘికసమస్య (స్థానములను ప్రత్యేకించుట)	౬౯
IV	రాష్ట్రపునర్నిర్మాణము	౧౩౪
V	భారతసంస్థానములు—విదేశములతో సంబంధములు	౧౫౫
VI	ఇతరసూచనలు	౨౦౧
VII	సలహాలు	౨౨౬
VIII	ఇష్టాగోష్ఠిసభ—తరువాతి వృత్తాంతము ...	౨౭౧
IX	మొదటిషెడ్యూలు: భారతప్రభుత్వమునకు లోబడియున్న శాఖలు ...	౨౭౫
X	రెండవషెడ్యూలు: రాష్ట్రీయాధికారమునకు లోబడియున్న శాఖలు ...	౨౯౨

అనుబంధములు

ఒకటవ అనుబంధము: పాంచాలమునందలి జనాభావివరములు	౩౦౨

	పుట.
రెండవ అనుబంధము: బెంగాల్ దేశమునందలి జనాభావివరములు	౩౩౩
మూడవ అనుబంధము: బెంగాల్ జల్లాబోర్డు ఎన్నికల వివరములు	౩౪౯
లక్నో అఖిలపక్షమహాసభవారి కార్యక్రమము	౩౫౨

పటములు

పాంచాలము ౩౦౨ పుటకు ఎదురుగా

బెంగాల్ ౩౩౨ పుటకు ఎదురుగా

3

తప్పొప్పులపట్టిక

తప్పు	ఒప్పు	పుట	పంక్తి
కుసంచిత	సంకుచిత	11	3
యాందోళనచేసినచో	యాందోళనచేయగా	11	16
సిక్కుసమితియు	ముస్లిమ్‌సమితియు	71	5
కొండప్రాంతములు	కొన్నిప్రాంతములు	143	9
భారతీయులు ప్రజలు	భారతప్రజలు	171	5
న్యాయసమ్మతులును	న్యాయసమ్మతములును	180	21
నౌకవ్యాపారదళము	నౌకావ్యాపారదళము	239	7
దానినంగీకారము	దానికనంగీకారము	252	5
నమరింతముగా	మరింతస్పష్టముగా	313	20

౩౮౭ పేజీ 24 ఐటములో నాల్గవకాలములో 48 సభ్యులని యుండవలెను.

౩౮౭ పేజీ 26 ఐటములో నాల్గవకాలములో 15 సభ్యులని యుండవలెను.

౩౮౯ పేజీ 27 ఐటములో నాల్గవకాలములో 16 శాసన సభ్యులని యుండవలెను.

అఖిలపక్ష మహాసభాధ్యక్షు లగు

డాక్టర్ ఎమ్. ఏ. అన్సారీగారికి

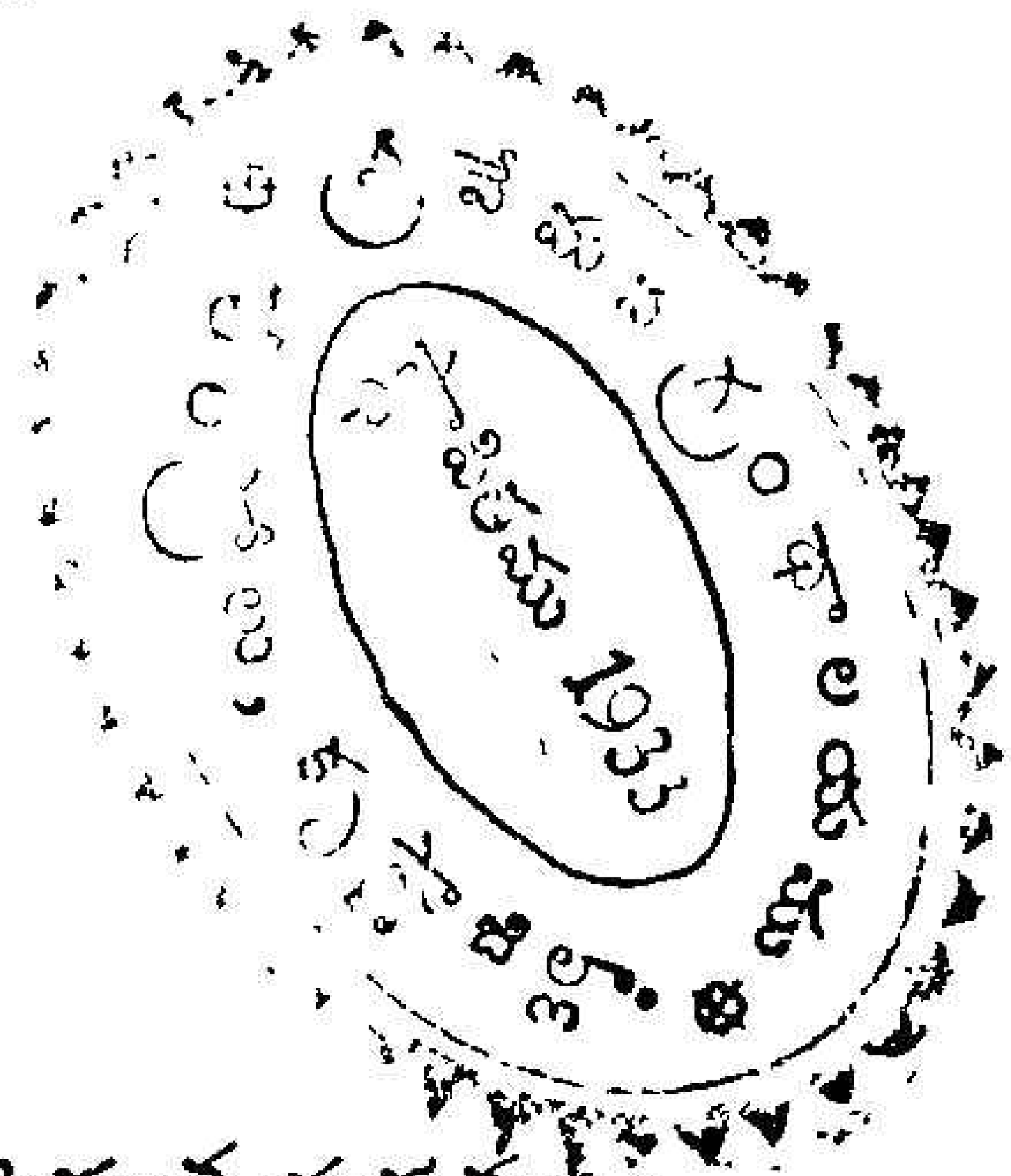
అధ్యక్షమహాశయా !

బొంబాయిలో 1928 సంవత్సరము మే 19 తారీఖున కూడిన అఖిలపక్షమహాసభ భావిభారతదేశరాజ్యాంగమును నిర్ణయించుటకు మాసంఘమును నియమించెను. తదాజ్ఞానుసారము మేము విచారణ జరిపి వ్రాసిన నివేదికను తమకు సమర్పించుచున్నాము. ఆలస్యమైనందుకు క్షమించవలెను. మా ఆలస్యమునకు కారణము లిదివరకే మనవిచేసియుంటిని. తాము దయయుంచి నివేదికను సమర్పించుటకు యింక కొంతకాలము గడువొసంగి యుంటిరి.

చిత్తగించవలెను.

అలహాబాదు,
10-8-1928.

మోతీలాల్ నెహ్రూ,
అధ్యక్షుడు.

ఉపోద్ఘాతము

సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము

భారతదేశములో సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ స్థాపనమునకు తగిన రాజ్యాంగవిధానమును తయారు చేయుటకై మమ్ము నియమించిన అఖిలపక్షమహాసభ వారికి మా నివేదికను సమర్పించుచున్నాము. సభవారిచే మాకొసంగబడిన ఆజ్ఞాపత్రములో 'బాధ్యతాయుతప్రభుత్వ' మనుపదమునకు అధినివేశప్రతిపత్తి యని అర్థముచేసి తద్రాజ్యాంగవిధానముల ననుసరించుటకు కారణములు నివేదికలో ప్రథమాధ్యాయమున విపులముగా చర్చింపబడినవి. నివేదికమూలములో 'బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము'నకును అధినివేశస్వాతంత్ర్యమునకును మే మేభేదములును కల్పించలేదు. రెండును ఒక్కటియే యని భావించితిమి. మా ఆజ్ఞాపత్రము బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము భారతదేశమున కవసరమా లేదా యని చర్చించి సిద్ధాంతము చేయుమని కోరుట లేదు. దీనికి కారణము సభవారి కా యవసరము కలుగకుండుటయే. సభలో పాల్గొనినవారిలో కొందరు సంపూర్ణ

స్వాతంత్ర్యమును కోరిరి. కాని సంపూర్ణ అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమునకు తక్కువ యెవ్వరును కోరినట్లు మాకు తెలియదు. ఆంగ్లసామ్రాజ్యాంతర్గతమగు స్వతంత్రజాతుల తోబాటు భారతదేశముగూడ స్వాతంత్ర్యము బొందవలె నను విషయమున భారతీయులలో భేదాభిప్రాయము లేమియు లేవు. కెనడా, ఆస్ట్రేలియా, దక్షిణాఫ్రికా, ఐరిష్ ఫ్రీస్టేట్ మొదలగు రాజ్యముల స్వాతంత్ర్యమును భారతదేశము పొందుటకు తగియున్నదని దేశములో నన్ని కక్షులవారు, అన్నిజాతులవారు తలంచుచున్నారు. ఇది యెప్పుడో లభించిన చాలునని వారి యుద్దేశ్యము గాదు. తత్క్షణము పొందవలెననియు, కాలవిళంబనమువలన నష్టము వాటిల్లుననియు వారి నిశ్చయము. కావున సంపూర్ణబాధ్యతాయుతప్రభుత్వము నాధారముచేసికొని మేము చేసిన సిఫారసులకు కారణములను సమర్థించుట యనవసరము.

అభ్యంతరములు

కాని భారతదేశమునకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ మిప్పు డివ్వ వల్లగాదని కొందరు అధికారులును, అసలే వల్లగాదని మరికొందరును అభ్యంతరముల జెప్పుచున్నారు. వీరివాదములనే అనేకులు అనేకరూపముల చెప్పుచుందురు గావున నీ యుపోద్ఘాతమున బాధ్యతాయుతప్రభుత్వ సిద్ధాంతమును,

సూర్యుని మంచువలె, నావరించియున్న కువాదములను కుతంత్రములను పటాపంచలు చేయుటకు గడంగుచున్నాము. ఈ వాదము లేవన:—

(1) బాధ్యతాయుతప్రభుత్వ మనగా అధినివేశ ప్రతిపత్తి కాదు. దానికి కొరబడు రాజ్యవిధానము.

(2) అధినివేశస్వాతంత్ర్యము నిచ్చుటకు ఆంగ్ల పార్లమెంటు కంకణము కట్టుకొనలేదు.

(3) అల్పసంఖ్యాకుల సమస్యలును సాంఘికవిభేదములును సంపూర్ణ బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమున కాటంకముగా నున్నవి.

(4) మనము భారతదేశమును రక్షించుకొనలేని హీనస్థితియందున్నాము.

(5) భారతసంస్థానముల సమస్య పరిష్కరింపబడలేదు.

(6) పాశ్చాత్యవర్తకులును, ఆంగ్లేయోన్నతాధికారులును భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము లభించిన తమకు నష్టము కలుగు నని భయభ్రాంతు లగుచున్నారు.

రాజ్యాంగశాస్త్రజ్ఞు లందరు నీ పదమున కర్థము బాగుగా నెరింగియేయున్నారు. దీనిని సూత్రప్రాయముగా

అధినివేశ ప్రతిపత్తి యన నేమి?

నిర్వచించుట కొంచెము కష్టము కావచ్చును గాని, అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమనుభవించు దేశముల రాజ్యాంగ చరిత్రయు, రాజ్యాంగాభివృద్ధియు గమనించినవారికి దీనిస్వరూపము తెలిసియేయున్నది. 1926సం॥న జరిగిన సామ్రాజ్యసభలో (Imperial Conference, 1926) ఆంగ్లదేశమునకును అధినివేశరాజ్యములకును సంబంధబాంధవ్యము లీ క్రిందివిధమున నిర్వచింపబడినవి.

"ఇవన్నియు ఆంగ్లసామ్రాజ్యాంతర్గతమగు స్వతంత్రరాజ్యములు. వీనిలో నొకటి తక్కువ యనిగాని, ఒకటి యెక్కువ యనిగాని భేద మేమియు లేదు. అన్నియు సమానములే. స్వదేశీయవ్యవహారములయందువలె, విదేశములతోటి సంబంధమునందుకూడ నివి స్వతంత్రములే. అందరును ఆంగ్లరాజునకుమాత్రము లోబడియుండవలెను. స్వతంత్రజాతులసమూహ మనందగు ఆంగ్లసామ్రాజ్యమున గల ప్రతిదేశము స్వేచ్ఛగల యొకసభ్యుడుగానుండును." (కీత్ గారు రచించిన బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమను గ్రంథమునుండి, రెండవసంపుటము, పుట 1224.)

ఈవాక్యమునకు వ్యాఖ్యానము చేయుచు కీత్ పండితుడు మహత్తర మగు నీభావములను వెలిబుచ్చిన వారి యభిప్రాయములు ప్రశంసార్హము లైనను ఆచరణయందు

మాత్ర మిట్లు జరుగుటలేదని వ్రాసియున్నాడు. మేము కూడ ఈవాక్యముయొక్క అభిప్రాయమునే గ్రహించెదము. ఆచరణలో సంభవించు కష్టముల నన్నిటిని స్వతంత్రభారత దేశ మెదుర్కొని, యితర అధినివేశరాజ్యముల వలె పరిష్కరించుకొనగలదని మేము దృఢముగా నమ్ముచున్నాము.

అధినివేశరాజ్యము లన్నిటిలోను బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము కలదు. బాధ్యతాయుత మనగా కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు ప్రజాప్రతినిధి శాసనసభలకు బాధ్యులైయుండుట, ప్రతిరాజ్యముయొక్క 'స్వతంత్రత,' 'రాజకీయాధికారము' వ్యక్తమగునది యీ మార్గముననే. 'బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము'నకు వేరువిధముగా అర్థముచెప్పువారిని మేము చూచియుండలేదు. శాసనసభాధికారమును తిరస్కరించుటగాని, తగ్గించుటగాని నిరంకుశప్రభుత్వములయందు తప్ప తక్కిన రాజ్యములయం దెచ్చటను జరుగుచుండుట లేదు.

బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ మన నేమి ?

ఆగస్టు 1917 సంవత్సరమున చేయబడిన ప్రకటన నూతగాగొని భారతదేశము క్రమక్రమాభివృద్ధినొంది చిట్టచివరకు స్వాతంత్ర్యగమ్యస్థానము చేరవలెనని మన ప్రతిపక్షులు చెప్పుచున్నారు. భారతప్రభుత్వచట్టములో

ఆగష్టు 1927 ప్రకటన

గూడ చేర్చబడినమాట లివియేయని వారు చెప్పెదరు. భారతజాతీయమహాసభకు చేరిన సభ్యులము యీ సంకుచితభావము నెన్నటికిని ఆమోదించలేదు. రెండవది ఈ భావముల నొప్పుకొనినవారముకూడ 1917-19 సంవత్సరములలో నిట్టి ప్రకటనల గావించిన ఆంగ్లరాజనీతివిశారదులు భారతస్వాతంత్ర్యసిద్ధి కాటంకములు గలుగజేయవలెనను సంకుచితభావముతో నిట్టిపదములను వెదకి కూర్చిరని నమ్మజాలకుంటిమి. 1924 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 8-వ తారీఖున భారతప్రభుత్వములో హోం మెంబరుగా నున్న సర్ మాల్కం హెయిలీగారు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకును, సంపూర్ణఅధినివేశప్రభుత్వమునకును భేదము తీయుచు శాసనసభలో నిట్లుపన్యసించెను.

"సంపూర్ణ అధినివేశస్వాతంత్ర్య"మను పదమునకు అర్థము విచారించినచో, బాధ్యతాయుతప్రభుత్వముకన్న నది కొంచెము విశాలమైనదని మీరెఱుంగగలరు. కార్యనిర్వాహకవర్గము శాసనసభలకు సంపూర్ణముగా బాధ్యులైయుండుటయే గాక, అధినివేశప్రతిపత్తికి ముఖ్యలక్షణమగు శాసనసభాసర్వాధికారము ఈరాజ్యములయందు పరిస్ఫుట మగుచున్నది. బాధ్యతాయుతప్రభుత్వములలో శాసనసభల కంత యధికార ముండకపోవచ్చును. సంపూర్ణ అధినివేశస్వాతంత్ర్యము బాధ్యతాయుతప్రభుత్వముయొ

కిక్క ఫలమై యుండవచ్చును. బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము క్రమశః అధినివేశస్వాతంత్ర్యముగా మారును గనుక మొదటిది రెండవదానికి సోపాన మనందగును."

మాల్కం హెయిలీగారి ఈ యుపన్యాసమును ప్రమాణముగాగొని భారత ప్రభుత్వోద్యోగీయులు క్రొత్త వాదనాపద్ధతి నవలంబించిరి. ఆంగ్లరాజనీతిజ్ఞులు కొందరు తమ యుపన్యాసములలో నీభావములనే వ్యక్తపరచిరి. ఆంగ్లదేశమునందలి పత్రికలలో ప్రముఖులు వ్రాసిన వ్యాసములలో నివియే ప్రతిధ్వనించెను. భారతదేశమున నుద్యోగముచేసి తమదేశమునకు మరలిన ఉన్నతోద్యోగీయులు వ్రాసిన గ్రంథములలో నీ సంకుచితభావములే ప్రకటింపబడెను. కాని భారతీయులు వీని నొప్పుకొనరైరి. తత్క్షణమే భారతశాసనసభ్యులును నితరప్రజలును నీభావములను తీవ్రముగా ఖండించిరి.

అధినివేశ ప్రతిపత్తికిని బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకును భేదము లేదు

'అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమునకును, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకును హెయిలీగారు చేసిన యీ కృత్రిమ భేదము, 1917-19 సంవత్సరములలో ప్రకటనలగావించిన యాంగ్లేయరాజనీతిజ్ఞులు చేయనెంచిన భేదము కాదని చెప్ప సాహసించుచున్నాము. 1927 సంవత్సరము ఆగష్టు 20 తారీఖున తాము చేసిన ప్రకటనయొక్క

అభిప్రాయము సంకుచితశాసనాధికారము గలిగిన బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమేయనియు, దానినే భారతీయు లొప్పుకొనవలసినదనియు వారు భారతదేశమున కేమైన యాహ్వానమునంపిరా? భారతదేశమునకు సంపూర్ణ అధినివేశప్రతిపత్తికన్న తక్కువయగు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును ప్రసాదించెదమని వారి యుద్దేశ్య మెన్నటికిని నైయుండదు. ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞుల యభిప్రాయ మదియే యని చెప్ప సాహసించుట వారికి బుద్ధిపూర్వక కాపట్యము నారోపించుట తప్ప వేరుకాదు. ఇదియే నిజమగుచో భారతదేశమునకు అధినివేశస్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించెదమను పార్లమెంటుసభవారి యూఢివాక్యములను నమ్మియున్న భారత రాజకీయకక్షులుకూడ పార్లమెంటుసభయందు విశ్వాసమును సంపూర్ణముగా గోల్పోయెదరు. మనరాజుగారు గవర్నరు జనరల్ గారి కొసంగిన విచారణాపత్రములో (Instrument of instructions) 'భారతదేశము యితర అధినివేశరాజ్యములతోబాటు స్వాతంత్ర్యముపొందుటకు' అనియున్న మాటలు తనవాదమును బలపరుచుకొనుట కుపయోగించునని హెయిలీ యూహించెనుగాని ఋజువుచేయలేదు. ఆజ్ఞాపత్రములోని మాటలు హెయిలీగారి వాదము నెన్నటికిని బలపరుపజాలవు. పైగా ఆంగ్లరాజనీతిజ్ఞుల మనములయందు బాధ్యతాయుతప్రభు

త్వమునకును అధినివేశస్వాతంత్ర్యమునకును భేదమేమియు లేదను మావాదమును బలపరుచుచున్నవి. మాల్కాం హెయిలీగారి కుసంచిత ప్రభుత్వవిధానమునకు భారత దేశ మెన్నటికిని ఒప్పుకొనజాలదు. మన కొసంగబడు ప్రభుత్వ విధానమునందు శాసనసభలకు సంపూర్ణ మగు అధికారము లుండవలెను.

భారతదేశపు హక్కులు

భారత దేశమునకు సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ మొసంగబడునని పార్లమెంటుసభవారి ప్రకటనకు ఉదారబుద్ధితో వ్యాఖ్యానము చేసిన నెంత బాగుండెడిది? అప్పు డిట్టి తగాదాలు రావుగదా! అథవా, హెయిలీగారి వాక్యములే సత్యమైనచో నిట్టి సందిగ్ధప్రకటనల గావించిన రాజనీతిజ్ఞుల గౌరవమునకు భంగము కలుగ జేయుటయు, భారతీయులచే నిరాకరింపబడుటయు తప్ప వేరు ఫలిత మేమైన నుండునా? భారత దేశ మెంత యాందోళన చేసినచో పార్లమెంటువారి ప్రకటనగావించిరో ఆలోచించినచో, ఇతర అధినివేశరాజ్యములతో బాటు భారత దేశముకూడ అంతర్జాతీయ సభలో సభ్యత్వమును గలిగి, సంధిపత్రములలో సంతకముచేయగలిగిన స్వతంత్రాధికారము గలిగియుండెనను విషయము నాలోచించినచో, ఆంగ్ల పార్లమెంటు భారత దేశమునకు

యితర అధినివేశరాజ్యములతో బాటు సమానహక్కుల నివ్వదలచె ననుట కే సందేహములు నుండబోవు. 1924 సంవత్సరమున భారత ప్రభుత్వ సభ్యు డగు మాల్కంహెయిలీగారు చేసిన కృత్రిమవిభేదములవలన భారతీయుల హక్కుల కాటంకము లేమియు రాబోవు. ఇప్పుడు హెయిలీగారి వాదమును పరీక్షింతము. అతడు చెప్పినట్లు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వములలో శాసనసభల యధికారము తగ్గియుండు ననుమాట సత్యమైనచో అధినివేశస్వాతంత్ర్యము బాధ్యతాయుతప్రభుత్వముయొక్క ఫలిత మెట్లగును? శాసనసభాధికారములపై నిరోధములు తొలగినతరువాత, బాధ్యతాయుతప్రభుత్వ మంత మొందింపబడి, అధినివేశప్రభుత్వము స్థాపింపబడుననుట సమంజసముగా నుండును. ఇట్లు చేయుట భారత దేశముతో చర్లాటలాడుటయై యున్నది. ఈప్రయత్నములవలన భారతీయులకును, ఆంగ్లేయులకును జరుగుచున్న తీవ్రవాదోపవాదములు తగ్గుటకుమారుగా హెచ్చి, రెండు దేశములకు వైషమ్యమును వృద్ధిపరచును. మరియు స్వాతంత్ర కార్యనిర్వాహణశక్తి యలవడనివార మగుటయే గాక, సాంఘిక ఆర్థికవిషయములయందు గూడ మన యభివృద్ధి ఆటంకపరుపబడును. సర్ మాల్కమ్ హెయిలీగారి యుపన్యాసమునకు మారుగా, శ్రీ జార్జిసార్వభౌముడు

1919 సంవత్సరము డిసెంబరు 23 తారీఖున చేసిన ప్రకటనను ప్రమాణముగా మేము చూపుచున్నాము. అందులో 1919 సంవత్సరపు సంస్కరణచట్టము 'ఇక ముందు సంపూర్ణ బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమునకు దారి జూపు ననియు,' 'భారతప్రజలను తమకార్యములను స్వయముగా నిర్వహించుకొని, తమ శ్రేయమును రక్షించు కొనగలవారినిగా చేయుననియు' నున్నది. 1920 సం॥లో భారతశాసనసభలకు ఎన్నికలవిషయమై వ్రాయుచు కీత్ పండితుడు 'భారత దేశము సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును గడించి, ఇతర అధినివేశరాజ్యములతో మాత్రమే గాక ఆంగ్ల దేశముతోడను సమానస్థానమును వహించు రోజులను సూచించుచున్నవి' అని నుడివెను. పూజనీయములును, పవిత్రములు నగు పార్లమెంటు మహాసభవారి వాక్యములను వ్యర్థపదములుగా చేయ నుద్దేశింపబడిన భారతప్రభుత్వసభ్యుని మాటలు పరిగణింపదగినవి కావని మా యభిప్రాయము.

కావున మా సిఫారసులకు ప్రాతిపదికగా నున్న రెండు ప్రధానసూత్రముల నిచ్చట తెలుపుచున్నాము. (1) సంపూర్ణ అధినివేశప్రతిపత్తికి యేమాత్రము తగ్గిన రాజ్యవిధానమున కైనను భారతీయు లొప్పుకొనరని మే మేకీభవించుచున్నాము. (2) భారత దేశములో సత్వ

రముగా స్థాపింపబడు రాజ్యవిధానము యితర అధినివేశ రాజ్యములతో బాటే యుండవలెనుగాని కోరవడరాదు.

ప్రజాప్రతినిధిప్రభుత్వము భారత దేశ పరిస్థితుల కేమాత్రమును తగియుండదని చెప్పు అనేక అభ్యంతరములను మే మెరింగియే యున్నాము. ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుట భారతీయుల సాంప్రదాయము కాదనియు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము లేకుండ స్వపరిపాలన యుండవచ్చుననియు కొందరు చెప్పెదరు. ఆంగ్ల దేశములో తప్ప

అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమున కభ్యంతరములు (1) ప్రజాప్రతినిధి ప్రభుత్వము పనికిరాదా?

తక్కిన పాశ్చాత్య దేశము లన్నిటిలోను ప్రజాప్రతినిధి ప్రభుత్వము విఫలమైనదనియు, ఇట్టి తరుణమున నీవిధానమును భారత దేశమున ప్రవేశపెట్టుట ప్రమాదకరమనియు వారు చెప్పుటకు వెనుదీయరు. కొందరిట్లు ప్రలాపించినను నిరంకుశవిధానమును నాశముచేసిన ప్రతిపాశ్చాత్య దేశమును యేదో విధమగు ప్రజాప్రతినిధి ప్రభుత్వమునే స్థాపించుట చోద్యముగదా? విపరీత రాజ్యాంగవిధానము నవలంబించిన రష్యా, ఇటలీవారి పద్ధతులనుమనముకూడ నవలంబించవలెనని వీరు కోరరుగదా! పాశ్చాత్య దేశములు మాత్రమే ప్రజాప్రభుత్వమును స్థాపింపదలచుట లేదు. ప్రాచ్యులలో జపాన్, టర్కీ, పారసీకము ప్రజాప్రతినిధి

ప్రభుత్వములనే యవలంబించినవి. ప్రజాప్రతినిధి ప్రభుత్వము మన సాంప్రదాయములకు విరుద్ధమని యొప్పుకొన్నచో వేరుమార్గ మేదైనకలదా?

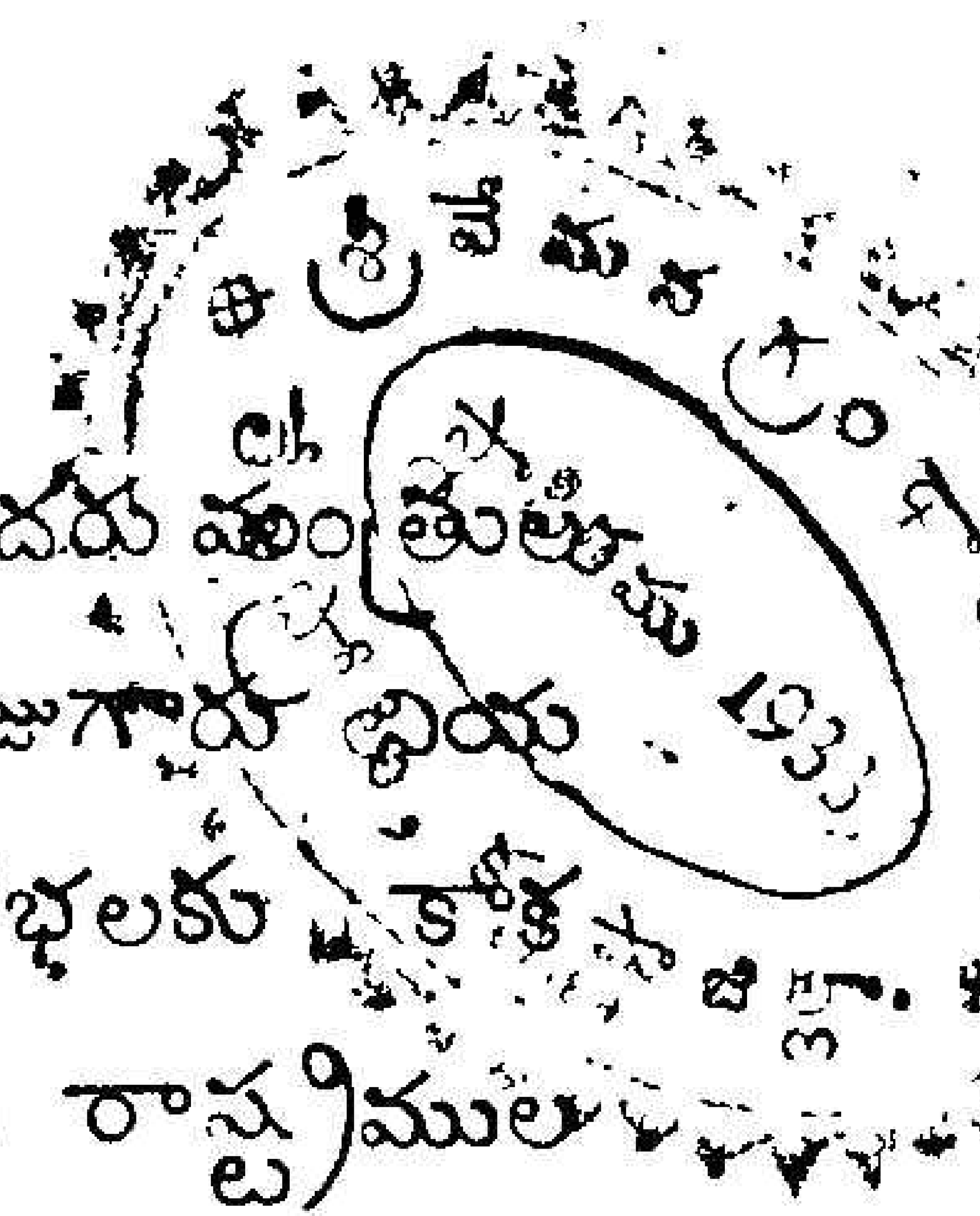
వీరు కొన్ని విపరీతపద్ధతులను సూచించెదరు. భారతసంస్థానములలోని పద్ధతులమీాద భారతదేశమంతయు చిన్నచిన్న ఖండములుగా చేసి పరిపాలించవలెనని వారందురు. ఈ విషయమై సర్ వాల్టర్ లారెన్సు అనునతడు యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. 'నవీనభారతరాజ్యాంగనిర్మాతలకు నిశ్చిత మగు ప్రాతిపదిక యుండవలెను. భారతీయులకు దురవగాహమై, పక్షపాతవిరహితులును సమర్థులు నగు ఆంగ్లేయాధికారులచే నడుపబడినప్పుడే అంత తృప్తికరముగా నుండని రాజ్యవిధానమును వికారరూపము నొందించి యవలంబించుటకంటె భారతసంస్థానములలోని దేశీయపద్ధతుల నవలంబించుట శ్రేయోదాయకము కదా! (The India that we served, అను గ్రంథమునుండి, పుట 289.) ఇట్టిమాటల యర్థమును గ్రహించుట దుర్లభము. ఆంగ్లభూమిలోని కొన్ని రాష్ట్రములను సంస్థానాధీశుల కొసంగవలె ననిగాని, ప్రభుత్వమున క్లిష్టు లగువారిలో నుండి కొందరను సంస్థానాధీశ్వరులనుగా చేసి దేశమును పరిపాలించవలె

విపరీతపద్ధతులు

నని గాని, దీనిలో ధ్వనిలేదు కదా! ఇట్లుచేసిన భారతీయుల కోరికల ప్రకారము రాజ్యాంగవిధానము తయారుచేయుట వట్టి బూటకమును, పార్లమెంటు మాటలు శుద్ధ అబద్ధములనియు తేలును. భారతదేశములో ఆంగ్ల పరిపాలన యేమాత్రమును లాభకారి కాలేదని భారత చరిత్రకారుడు వ్రాయదగి యుండును. కొన్ని మాసముల క్రిందట ప్రఖ్యాతివహించిన ఆంగ్లటోరీపత్రిక యొకటి భారతప్రభుత్వము మొగల్ చక్రవర్తుల సంతతివారిని ఢిల్లీ సామ్రాట్టుగా నియమించవలెనని సూచించెను. ఇట్టి యభిప్రాయములు గణనీయములు కావని వేరుగా చెప్ప నవసరము లేదు.

ఆంగ్ల-భారత సహకారము

భారతదేశములో కొంతకాలము రాష్ట్రాధిపత్యము వహించి ఉపకారవేతనముల ననుభవించుచున్న కొందరు, ఆంగ్ల-భారతసహకారమను క్రొత్తపద్ధతి నభిమానముతో జూచుచున్నారు. భారతీయులు యావత్కాలము నూటికి 50 వంతునగాని, అంతకన్న హెచ్చుగాని ఉద్యోగములను ఆంగ్లేయుల కివ్వనొప్పుకొనినచో భారత సమస్యాపరిష్కార మగునని వారియూహ. మరికొందరు ప్రస్తుత రాజ్యాంగమునకు యీక్రింది సంస్కరణలు చేసిన చాలునని చెప్పుచున్నట్లు మాకు తెలియుచున్నది. ఇవి

యేవన (1) శాసనసభా ప్రతినిధులనుండి కొందరు మంత్రులను నియమించి, అధికారులను మాత్రము రాజుగారు నియమించవలెను. ఈ అధికారులు శాసనసభలకు కాక రాజుగారికి బాధ్యులై యుండవలెను. (2) రాష్ట్రములలో శాసనసభలు త్వరపడి శాసనములు చేయకుండ రెండవ శాసనసభలను నిర్మించుట (3) కేంద్రప్రభుత్వములో నేమియు మార్పు చేయరాదు. (4) కేంద్రభారత సభాసభ్యులు యిప్పటివలె ప్రమాదకరము లగు చట్టములు చేయకుండ వారి శాసనాధికారమును కొంత వరకు తగ్గించుట.

భారత దేశములో కొందరును, ఆంగ్ల దేశములో కొందరును, యీసంస్కరణలను రాజకీయాభివృద్ధి యని తలచిన తలపవచ్చును. కాని బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమునకును దీనికిని సహస్రాంశము భేదమున్నదని మా యభిప్రాయము.

రాజకీయాధికారము ప్రజలకు సంక్రమింపవలెను

భారత దేశమునకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము, అనగా అధినివేశస్వాతంత్ర్య మిచ్చుట కెన్ని యభ్యంతరము లున్నను ప్రస్తుత సంకరప్రభుత్వమునకును, సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకును మధ్యమార్గ ముండబోదు. విషయ మాలోచించినకొలది

యిది రాజ్యాంగములో భారతీయు లుండుటయా తెల్లవా రుండుటయా యను సమస్య కాదనియు, రాజ్యాంగమే సంపూర్ణముగా మారవలెననియు మాకు దృఢమగుచున్నది. గవర్నరుజనరల్ గారి కార్యనిర్వాహకసభలో సభ్యులందరు భారతీయులే యైనను, రాష్ట్రప్రభుత్వములలోని సభ్యులు కూడ భారతీయులే యైనను తెల్ల నిరంకుశవర్గముయొక్క స్థానమున నల్ల నిరంకుశవర్గము వచ్చుటయేగాని వేరు లాభముండబోదు. ఒకరిమనస్సు నొప్పించుటకు మే మిట్లు వ్రాయుటలేదు. అధికారము ఆంగ్లప్రజల హస్తముల నుండి భారతప్రజలకు సంక్రమించవలెనని మా యభిప్రాయమని గమనించదగును.

ఇండియా కార్యదర్శి

ప్రస్తుతము ఆంగ్లప్రజలు భారతదేశప్రభుత్వము నెట్లు నిర్వహించుచున్నారు? ఆంగ్లజనసామాన్యమునకు భారతదేశమును గురించి యేమియు తెలియదు. తెలిసికొనుటకు సావకాశముగూడ లేదు. పార్లమెంటు మహాసభకు కొందరు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుటతో తమపని పూర్తియైనదని వారు తలతురు. ఈ సభ్యులకుగూడ భారతదేశముయొక్క సంగతు లేమియు తెలియవు. వారు భారత కార్యదర్శిమీద భారమంతయు మోపి యతడు చేసినదానికి తల యూచుచుందురు. భారతకార్యదర్శి

యెట్టివాడు? భారతపరిస్థితు లతనికైనను బాగుగా తెలియునా? అతడును భారతపరిస్థితులను స్వయముగా నెరింగినవాడు కాడు. ఇతరుల సలహానుసరించి చేయవలసినవాడే. భారతప్రభుత్వముగాని, యతని క్రింది యుద్యోగియులుగాని, ఇండియా సంఘసభ్యులుగాని అతనికి సలహా లొసంగుచుందురు. వేయేల భారత దేశ ప్రభుత్వమంతయు ఇండియా కార్యాలయబృందముమీద నాధారపడియున్నది. ఈ బృందము భారత దేశమున కన్నివిధముల నష్టము చేసి, అభివృద్ధి నాటంకపరచుచున్నది. ఇండియాప్రభుత్వమువారిని కూడ స్వేచ్ఛగా నేపనిని వీరు చేయనివ్వరు. కావున భారత దేశమునకు ముఖ్యావసరము ఈ బృందముయొక్క విచ్ఛేదము. ఇండియా కార్యదర్శి శృంఖలములనుండి భారతప్రభుత్వము విముక్తమైన తరువాత ఆంగ్లఎన్నికదారులనుండి ప్రభుత్వము భారత ఎన్నికదారుల హస్తగతము తప్పక కావలెను. అనేకవేల మైళ్లదూరమునుండి, స్వయముగా కార్యభారము వహింపజాలక, పెత్తనము ఇతరులమీద వదలివేయు ప్రభుత్వము భారత దేశమును పరిపాలించుచున్నది. భారతదేశచరిత్రయం దింత దుస్థితి మన కెన్నడును పట్టియుండలేదు. ఏ దేశమందైనను ఈపద్ధతి అనర్థ కారణమే. కాని ఇన్నిభాషలు, ఇన్నిమతములు, ఇన్ని

సాంఘిక రాజకీయ ఆర్థికసమస్యలు గలిగిన భారత దేశమున నిట్టి యనర్థదాయకమును, అస్వాభావికమునునగు రాజ్య విధానమును చిరకాలము మనము భరించుట దుర్ఘటము. ఇన్నివందల సంవత్సరములనుండి యెట్లులో భరించితిమి. ఇప్పుడన్ననో ప్రజలకు గాఢమగు దేశభక్తి గలిగినది. ఆత్మ గౌరవము కాపాడుకొనవలెనను ఇచ్ఛ జనించినది. తమ శక్తిసామర్థ్యములయెడ విశ్వాసము కలిగినది. స్వాతంత్ర్య మును బడయవలెనని గాఢమగు కోర్కె లుదయించినవి. ఇంక నీ దుర్భరస్థితిని మనప్రజలు భరింపజాలరు. ఆంగ్లప్రజల నుండి భారతప్రజలకు సర్వాధికారములు సంక్రమించినట్టి బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునే ప్రజ లొప్పుకొనెదరు గాని యింకొకవిధానమును వా రొప్పుకొనరని మేము దృఢ ముగా నమ్ముచున్నాము.

1924 సంవత్సరమున సర్ మాల్కంహెయిలీ గారు గావించిన యుపన్యాసములో భారతస్వాతంత్ర్యము నాటంకపరచెడి అనేక ప్రశ్నలున్నవి.

భారత సంస్థానములు

మన ప్రతిపక్షులు విస్సన్న చెప్పినది వేద మన్నట్టు చిలుకపలుకులవలె వాని నుచ్చరించెదరు. భారతదేశములోని బ్రిటిష్ పరిపాలిత భాగములకుమాత్రమే నా అధినివేశస్వాతంత్ర్యము, సంస్థానములకు కూడనా? అని యతడు ప్రశ్నించెను. ఈ

విషయమును సమగ్రముగా నొక యధ్యాయములో చర్చించితిమి. పాఠకులు సావకాశముగా తిలకించెదరు గాక!

అల్పసంఖ్యాకులగు సంఘములవారి గతి యేమని మాల్కంహెయిలీగారడిగిరి. అతనివలె నీవిషయమునకు మేము అనవసరముగా ప్రాధాన్యము నివ్వదలచ లేదు. ధైర్యముతో పరిష్కరింపవలసినవిషయ మని

అల్పసంఖ్యాకులు

తలచుచున్నాము. సార్వజనిక హక్కులని మేము వ్రాసిన 19 సూత్రములయందును, శాసనసభ్యులసంఖ్య నిర్ణయించుటయందును, బాగుగా నాలోచించి వీరి హక్కులను రక్షించినాము. ఒక్కవిషయము మాత్రము చెప్పవలసియున్నది. ఒక్క భారతదేశములోనే ఈసమస్య పొడసూపిన దని తలపరాదు. మహాసంగ్రామానంతరము ఇతర దేశములలోగూడ ప్రజ లీసమస్యను పరిష్కరించుకొనవలసిన వారైరి. కాని యెచ్చటను సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యసంపాదన కభ్యంతర మగు కారణముగా దీనిని నెవ్వరును చెప్పియుండలేదు. ఈవిషయమై మేము కొన్ని సూచనల జేసినాము. కాని అల్పసంఖ్యాకులకును, అధిక సంఖ్యాకులకును, అందరకు సమ్మత మగు వేరొకవిధానమును అఖిలపక్షమహాసభవారు నిర్ణయింపగలిగినచో, మా సిఫారసులను మార్చుకొనుటకు గాని, వదలుకొను

టకు గాని యే యభ్యంతరమును లేదు. ఏ యొడంబడిక నైనను విశాలజాతీయభావముతో నాలోచింపవలయును గాని సంకుచిత సాంఘికదృష్టితో విచారింపరాదు.

సాంఘిక రాజకీయ పరిస్థితులు

మాల్కొం హెయిలీగారిచేతను, అతనివంటి మరి కొందరచేతను ఇంకొక ప్రశ్న అడుగబడుచున్నది. "భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్యమియ్య దగిన రాజకీయ సాంఘిక పరిస్థితులు భారతదేశమున ప్రస్తుత మున్నవా? కాలపరిపక్వమై సాంఘిక రాజకీయాభివృద్ధి కలిగినప్పుడు గదా ప్రజలు స్వాతంత్ర్యమును నిర్వహింపగలిగెదరు" అని వారనెదరు. సర్ మాల్కొం హెయిలీగారే తన యుపన్యాసమున యీ ప్రశ్నను చర్చించి యొకవిధముగా ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. వారి వాక్యము లిట్లున్నవి.

'ఈ విషయ మనుల్లంఘనీయమైనదని నేను తలచుటలేదు. ఎన్నికదారులలో నధికసంఖ్యాకులు విద్యావంతులైనదాక రాజకీయాభివృద్ధి యాగియుండవలెననికూడ నేను తలచను. ఆంగ్లదేశములో మే మిట్లాగియుండలేదు. కొలదిమందిమైనను, విద్యాధికులకు ప్రజాసామాన్యములో గల పలుకుబడి చాల అధికమని నేను గ్రహించుచున్నాను. కాని దేశములో సాంఘికాభివృద్ధికంటె రాజకీయాభి

వృద్ధి అత్యధికముగా జరిగినదని మాత్రము నాయభి ప్రాయమై యున్నది.' ఈవిషయమై యాలోచింతము. మనకే జాతీయప్రభుత్వ మున్నయెడల సాంఘికముగా నిట్టి దురవస్థలో నుండియుండము. విదేశీయ ప్రభుత్వ మగుటచేతను, ఏమిచేసిన నెవరికి కోపమువచ్చునో, దాని వలన తమకేమి ముప్పువాటిల్లునో యను భీతివలనను, సర్వాంగసుందర మగు భారతసంఘము రాజకీయముగ గూడ బలిష్ఠముగనుండు నను కారణమువలనను, ప్రస్తుత పరిపాలకులు సంఘసంస్కరణయందు పాల్గొనక మన యధోగతికి కారకులయిరి. సాంఘికాభివృద్ధి హెచ్చుగా జరుగ నవసరములేదని మేము చెప్పుటలేదు. చాల అవ సరమే. కాని ప్రస్తుత సాంఘికవ్యవస్థ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వస్థాపనమునకు ఆటంకము కాదనియు, బాధ్యతా యుత ప్రభుత్వము స్థాపింపబడినగాని సాంఘికాభివృద్ధి కలుగనేరదనియు, మావాదము. ప్రభుత్వాధికారము భార తీయుల వశమున నున్నగాని సక్రమ సాంఘిక పునర్నిర్మాణ విధాన మమలులో నుంచుటకు వీలులేదని మేము తలచు చున్నాము. ఈసందర్భమున నొక్కవిషయము చెప్ప వలసియున్నది. భారత విద్యార్థులు అనేక సంవత్సర ములనుండి సంఘసంస్కరణయం దభిమానము వహించి, యనేక సంస్థలను నెలకొల్పి చాల ప్రశస్తమైనపనిని చేయ

గలిగిరి. మన విదేశీయ విమర్శకు లీ ప్రయత్నములను పరిగణింపక మనలో నున్న చెడుగును మాత్రమే గ్రహించి మంచిని త్రోసివేయుచున్నారు. భావిబాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము విద్యావ్యాపకమును గాని, నిమ్నజాత్యుద్ధరణమును గాని, గ్రామముల ఆర్థికసాంఘిక పునర్నిర్మాణమును గాని చేయ పూనుకొనదని మేము నమ్మజాలము. సంస్కరణప్రభుత్వములో శాసనసభలకు అధికారములు హెచ్చులేకపోయినను, కోశసమృద్ధి శూన్యమైనను, శాసనసభ్యులు ప్రజల విద్యాభివృద్ధియెడల చాల శ్రద్ధ వహించి పనిచేయుచుండుట వ్యక్తమే.

పాశ్చాత్య వాణిజ్యము – ఉద్యోగములు

తరువాత మనము విచారింపవలసిన విషయము పాశ్చాత్యవాణిజ్యమును గురించియైయున్నది. 'భారతదేశములో కోట్లకొలది ద్రవ్యము పెట్టుబడి పెట్టి, దానిని అనుక్షణము వృద్ధిచేయ నుద్దేశించుచున్న పాశ్చాత్యవర్తకులు మనము త్వరలో రాజ్యవిధానమును మార్చ నుద్దేశించితిమేమో తెలిసికొన హక్కుగలిగియున్నారు.' ఈ విధముననే 'ప్రభుత్వోద్యోగములయందు నూతనముగా ప్రవేశించువారుకూడ అడుగుటకు హక్కుగలిగి యున్నారు.' అని మన ప్రభువులు చెప్పెదరు. భారతదేశములో ద్రవ్యము పెట్టుబడిపెట్టినవా రింత కంపము

నొందుటకు కారణమేమియో మాకు బోధపడుటలేదు. న్యాయసమ్మతముగా వర్తకము చేయువారిని ఆటంకపెట్టుటకు చట్టములు మనమెందుకు చేయుదుము? భారత వాణిజ్యమువలెనే పాశ్చాత్యవాణిజ్యము కూడ గొప్ప వ్యాపారమునకు తప్పని సరియగు ఇబ్బందుల నందవలసి వచ్చెను. ఇకముందుకూడ ఈ యిబ్బందులు తప్పవు. పాశ్చాత్య ప్రభుత్వములు గూడ షాహుకార్లకును పనివారికిని వచ్చు తగాదాలను సంపూర్ణముగా నాపుదలను చేయలేకపోయినవి. ఐనను పాశ్చాత్య వాణిజ్యములో నేశాఖకైనను ప్రత్యేక సౌకర్యము లవసరమని వారు తలచుచో, తమ కష్టసుఖములను తెల్పినంత మాత్రముననే భావి భారతరాజ్యాంగమును శాంతియుతముగా పరిష్కరింప నుద్దేశించిన భారతప్రజలు వాని నాలోచించెదరు. సివిల్, మిలిటరీ ఉద్యోగీయుల విషయమున మా నివేదికలో నింకొకభాగమున చేసిన సూచనలను పరిశీలించెదరుగాక! భారతస్వాతంత్ర్య సంస్థాపనాసమయమున నీ యుద్యోగులకు న్యాయముగా రావలసిన జీతములు ఫించనులు మొదలగువానికి తగు హామీ యివ్వబడునని తెలియజేసినాము. ఇచ్చట లీసంఘమును గురించి యొకమాట చెప్పవలసియున్నది. ఈ సంఘము భారతీయులు వద్దు వద్దని మొరపెట్టుచున్నను

ఏర్పాటు చేయబడెను. దాని సిఫారసులను శాసనసభ వారొప్పుకొనకపోయినను ప్రభుత్వమువారవలంబించిరి. ముందు ఉద్యోగీయులను నియమింపవలసిన పద్ధతులు, వారికి జీతములు భత్యములు, ఉపకారవేతనములు మొదలగు విషయములను నూతన రాజకీయపరిస్థితులనుబట్టి సమగ్రముగా పరీక్షించి నిర్ధారణచేయుట యవసరము. భావిబాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమున ఉద్యోగీయులు, ఆంగ్లేయులైనను, భారతీయులైనను, ఇతర అధినివేశములతోబాటు సత్కరింపబడుదురే గాని వేరువిధముగా చూడబడుదురను తలంపునకు సావకాశమేమియు గాన్పించదు.

భారతదేశ సంరక్షణమును గురించి చర్చించి యింతటితో నీ యుపోద్ఘాతమును ముగింతుము. మాల్కం

భారతసేన

హెయిలీగారీవిషయమై యిట్లు నుడువుచున్నారు. "సంపూర్ణ అధినివేశ ప్రతిపత్తికి ముఖ్యావసరము ప్రభుత్వమునకు సంపూర్ణముగా లోబడియున్న సేనయని వేరుగా చెప్ప నవసరము లేదు. భారతదేశము స్వతంత్రముగా సేనను నిర్వహించగలదని చెప్పినవారింతవఱకు నెవ్వరును లేరు. ఇక ముందైనను బలీయమైన సేన నిర్మింపబడునని యాశలు గానరావు." ఈవిషయమును గుఱించి కీత్ పండితు డిట్లు నుడువుచున్నాడు. 'దేశీయ సేనాపతులకు

లోబడియున్న భారతసేనను దేశసంరక్షణకు మాత్రమే గాక సరిహద్దురాష్ట్రముల సంరక్షణకుగూడ వినియోగించవచ్చును. కాని యింతవఱకు కలిగిన యభివృద్ధి మిక్కిలి స్వల్పము. దీనికి రెండు కారణములు గలవు. సేనను భారతీయుల కొప్పజెప్పుట ఆంగ్లేయ సర్వసేనాధిపతులు మున్నగు అధికారుల కెంతమాత్రము ఇష్టము లేకపోవుటొకటి. రెండవది భారతీయులకని నిర్ణయింపబడిన యుద్యోగములకు తగిన భారతయువకులు లేకుండుట. గొప్ప ఉద్యోగములలో ప్రవేసించదలచినవారు పుష్కలముగా వేతనములు దొరకెడి ఇండియన్ సివిల్ సర్వీస్‌లో చేరుదురుగాని సేనలో ప్రవేసించరు. మఱియు సేనలో భారతీయులపై గల సవతితల్లిప్రేమ, అనుమానములు సివిల్ ఉద్యోగములలో లేవు. ఏది యెట్లున్నను బలీయమగు సేనాదళములు లేనిది బాధ్యతాయుత స్వపరిపాలన జయప్రదముగా కొనసాగునను మాట కల్ల.'

ఇది సత్యమేకాని తగుసేనాబలము లేనియెడల భారతదేశ మధినివేశస్వాతంత్ర్యమున కర్హము కాదను వాదమును మే మొప్పకొనము. మొదటిది భారతదేశములో బలీయమగు సేనను క్రొత్తగా సృష్టించ నవసరములేదు. ఇదివఱకే యున్నది. రెండవది చరిత్రాత్మకముగా నాలోచించినచో మన విమర్శకులు చెప్పునది సత్యము కాదని బోధపడకమానదు.

మా వాదమును బలపఱచుటకు, సర్ శివస్వామి అయ్యర్ గారు భారత శాసనసభలో ఫిబ్రవరి 18, 1924 సంవత్సరమున చేసిన యుపన్యాసము నుల్లేఖించ సాహసించుచున్నాము. శివస్వామిఅయ్యర్ గారు భారత సేనా సమస్యలలో నిధి గావున వారి యభిప్రాయములు చాల మాననీయములై యున్నవి. వా రి ట్లుపన్యసించిరి.

'నాకు తెలిసినంతవఱకు అధినివేశ రాజ్యములకు స్వాతంత్ర్య మొసంగబడినప్పుడు, వానిలో నొక్క రాజ్య ము కూడ స్వయంరక్షణము చేసికొనగల స్థితియం దుండ లేదు. స్వతంత్రము లభించిన చాల సంవత్సరములవఱకు నవి తమరక్షణమునకు సేనలను భరింపజాలకపోయెను. మనమో, మొదటినుండియు మన సేనలను భరించుచుంటి మి. మన సేనలను మనమే ఆయత్తము చేసికొనుచుంటిమి. మన సేనలను మాత్రమే గాక ఆంగ్ల సేనలను గూడ వల్ల మాలిన జీతము లిచ్చి భరించుచుంటిమి. అధినివేశ స్వాతం త్ర్యరాజ్యములకన్న మన మెక్కుడు బాధ్యతలను వహించు చుంటిమి. సేనలకు జీతము లిచ్చి భరించుట మాత్రమే గాక, సేనానాయకులును, సేనాపరిపాలనయు, భారతీయుల వశమున నున్న గాని మనము సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకు తగమని మాల్కం హెయిలీగా రనుచు న్నారు. దీనిలో కొంత సత్యము లేకపోలేదు. ఐనను, అధి

నివేశస్వాతంత్ర్యరాజ్యముల విషయములో నీపరతు చెప్పబడియుండ లేదు. దేశములో కల్లోలములు జరుగకుండ తగిన కట్టుదిట్టము లుండవలె నని కోరినమాట వాస్తవమే. అది యెప్పుడు? స్వాతంత్ర్య మొసంగిన కొన్ని సంవత్సరములకు. శత్రువు దేశముపై దండెత్తి వచ్చినప్పుడు రక్షించుకొను బాధ్యత అప్పటికిని ఇప్పటికిని అధినివేశరాజ్యములపై లేదు. నావికాదళవిషయమై అసలే లేదు.'

ఆంగ్లేయాధికారుల జీతములకును, భత్యములకును ఉపకారవేతనములకును, తగు హామీల నొసంగి సేనను భారతీయుల వశము చేయవలసిన దని సిఫారసు చేసితిమి. భారతశాసనసభలో సేనలపక్షమున నొక బాధ్యతవహించిన మంత్రి యుండినచో సేనకును శాసనసభకును అన్యోన్యత యుండుటయే గాక, పుష్కలముగా ధనసహాయము గూడ జరుగుచుండును. ప్రస్తుతము సేనలకగుఖర్చు శాసనసభవారి వశమున లేదు. దానివిషయమై సభ్యులు చర్చించుటకు కాదుగదా, నోరు మెదలించుటకు గూడ వీలు లేదు. శాసనములో నీవిషయమై 'గవర్నరు జనరలు సెలవొసంగిననే తప్ప సేనలకగుఖర్చును శాసనసభవారు చర్చించ వీలులేదు.' అని స్పష్టముగా నున్నది. సేనలో హెచ్చుగా భారతీయులను చేర్చుకొనుటకు '8 యూనిట్

సేనవిషయమై సిఫారసులు

స్కీమ్' తప్ప వేరుప్రయత్నమేమియు నిటీవల జరిగియుండ లేదు. ఈపద్ధతిని స్కీన్ కమిటీవారు తీవ్రముగా ఖండిం చుటచే నిదియు వదలివేయబడినది. భారత యువకులను సాండ్ హర్స్టు సేనాకళాశాలకు పంపి తర్ఫీదై వచ్చిన తరువాత అధికారులనుగా నియమించుపద్ధతివలన నెన్నా ళ్లకు సేన భారతీయుల వశమగునో ఊహించ శక్యము కాదు. సాండ్ హర్స్టు కళాశాలకు పంపుటకు ఇప్పటి కంటె హెచ్చుయువకులు దొరకరని మేము నమ్మజాలము. విద్యార్థుల స్వీకరించుపద్ధతి చాల సంకుచితముగా నున్నది.తగుప్రయత్నములుచేసిన-చో భారత దేశములోనే మనయువకులు మంచి శిక్షను బొందుటకు సావకాశములు కలవు. ఇతరవిషయములందువలె సేనయందును, భారత దేశ మన్యులపై నాధారపడకుండ స్వయం శక్తిమీదనే యాధారపడియుండునట్లు చేయుట బాధ్యతాయుత ప్రభు త్వముయొక్క ప్రథమకర్తవ్యము. ఈసూత్రము నను సరించి భారతదేశములో నచ్చటచ్చట కొన్ని శిక్షణ కళాశాలలు స్థాపించవలసినట్లుగా మేము సిఫారసు చేసి తిమి. దేశక్షేమమునకై యెల్లప్పుడును శ్రద్ధవహించి పని చేయుటకు అనేకదేశములలోని పద్ధతుల నాలోచించి 'దేశసంరక్షకసంఘు' మను సంఘము నొకటి స్థాపించవలె ననికూడ వ్రాసితిమి.

శ్రీరామ

[illegible]

[illegible]

నివేదిక

శ్రీ [illegible] గ్రంథాలయము,

[illegible]

మొదటి అధ్యాయము

ఈ నివేదికను సమర్పించుచున్న మాసంఘమును బొంబాయిలో 1928 సం॥ము మే 19 తారీఖున కూడిన అఖిలపక్ష మహాసభవారి క్రింది తీర్మానానుసారముగా నేర్పాటు గావించిరి.

నెహ్రూ సంఘము

"భారతదేశమునకు తగిన రాజ్యాంగవిధానము యొక్క ప్రధానసూత్రములను బాగుగా నాలోచించి జులై 1 తారీఖులోగా మాకు నివేదించుటకు శ్రీయుత మోతీలాల్ నెహ్రూ (అధ్యక్షుడు), సర్ తేజ్ బహద్దూర్ సప్రూ, సర్ ఆలీ ఇమామ్, శ్రీయుత ప్రధాన్, శ్రీయుత షు ఆబ్ ఖురాషీ, శ్రీయుత సుభాష్ చంద్రబోస్, శ్రీయుత మాధవరావ్ ఆనీ, శ్రీయుత ఎమ్. ఆర్. జయకర్, శ్రీయుత ఎన్. ఎమ్. జోషీ, సర్దార్ మంగళసింగు గార్లతో కూడిన సంఘము నొకటి ఏర్పాటుచేయుటకు సభవారు తీర్మానించుచున్నారు; తయారుచేసిన ముసాయిదా దేశములోని ముఖ్యసంస్థాపనలకు ఈ సంఘము

పంపవలెను; మరియు హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యత విషయమై మద్రాస్ కాంగ్రెస్ మహాసభవారు చేసిన తీర్మానమును, హిందూ మహాసభ, ముస్లిమ్‌సమితి, సిక్కు సంఘము, ఢిల్లీ అఖిలపక్ష సమావేశములో పాల్గొనిన యితర రాజకీయసంఘముల తీర్మానములను, యికముందు యీ సంఘమువారికి సూచింపబడు సలహాలను యీ సంఘమువారు సంపూర్ణముగా విచారించవలెను; మరియు ఢిల్లీలో సమావేశమైన అఖిలపక్షసభవారిచే నేర్పాటు చేయబడిన వివిధోపసంఘముల సిఫారసులను తగురీతి నాలోచింపవలెను.

ఈ సంఘమువారు తయారుచేసిన నివేదికను చర్చించుటకు అఖిలపక్ష మహాసభ మరల అగస్టు మొదటివారములోకూడును".

ఈసంఘమువారి కార్యక్రమమును వివరించుటకు పూర్వము సంఘనియామకమునకు కారణభూతములైన కొన్ని సందర్భములను క్లుప్తముగా దెల్పుట సంభావ్యము.

క్లుప్తచరిత్ర

డిసెంబరు 1926 సం॥న గౌహతీపట్టణమున గూడిన భారత జాతీయమహాసభ కడుంగడు విషాదపరిస్థితుల యందుకూడెను. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును

గౌహతి
కాంగ్రెస్
మహాసభ

మాననీయు డగు శ్రద్ధానందయోగి యొక్క కరకుతురకచే పొడిచిచంపబడె ననువార్త సభవారికిని దేశమునకును మితిలేని సంతాపము కలుగజేసెను. మరియు దేశమందంతట ప్రబలిన హిందూ మహమ్మదీయ వైషమ్యములు తీక్ష్ణరూపమునుదాల్చి ప్రజల నట్టుడికిన ట్లుడికించెను. ఈ పరిస్థితులయందు సమావేశమైన మహా సభ హిందువులకును మహమ్మదీయులకును పొత్తు గుదుర్చుటకై యీ క్రిందితీర్మానము చేసెను.

'కాంగ్రెస్ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు హిందూ మహమ్మదీయనాయకులతో సంప్రతించి ప్రస్తుత విషాద కర వైషమ్యములను మాన్పుటకు తగిన కర్తవ్యములను సూచించి, 1927 సం॥ను మార్చి 31 తారీఖులోగా అఖిల భారత కాంగ్రెస్ సంఘమువారికి నివేదికను సమర్పించవలెను'.

ఈయాజ్ఞలకు బద్ధులై కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడును, కార్యనిర్వాహకవర్గమువారును చాలమందిహిందూ మహమ్మదీయ నాయకులను, శాసనసభ్యులను కలసికొని సంప్రదించిరి.

1927 సం॥ను మార్చి 20 తారీఖున కొందరు మహమ్మదీయప్రముఖులు ఢిల్లీలో సభగావించి హిందూ

మహమ్మదీయుల షరతులు

సోదరుల యొప్పుదలకై కొన్ని తీర్మానములను గావించుకొనిరి. 'ముస్లిమ్ షరతు'లని ప్రసిద్ధిగాంచిన యీతీర్మానములయందు అన్ని రాష్ట్రీయ శాసనసభలలోను, భారతశాసనసభలోను సంయుక్తనియోజక వర్గములపద్ధతి యీ క్రింది షరతులకు లోబడి ఆమోదించబడెను.

(1) సింధు ప్రత్యేకరాష్ట్రముగా చేయబడవలెను.

(2) పశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రము, బెలుచిస్థానము యితరరాష్ట్రములతోబాటు పరిగణింపబడవలెను.

(3) పాంచాలమునందును, వంగదేశమునందును ప్రాతినిధ్యము జనసంఖ్యనుబట్టి యుండవలెను.

(4) భారత శాసనసభ్యుల మొత్తముసంఖ్యలో మహమ్మదీయప్రతినిధుల సంఖ్య మూడవ వంతుకు తగ్గి యుండరాదు.

ఈ షరతులు కాంగ్రెస్‌కు పంపబడినతోడనే, కాంగ్రెస్ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారాలోచించి సంయుక్తనియోజకవర్గసిద్ధాంతమును మహమ్మదీయు లామోదించినందులకు వారిని ప్రశంసించుచు త్వరలో బద్ధసఖ్యత కుదురునని యాశించిరి. హిందూ మహమ్మదీయ నాయ

కులతో సంప్రదించుట కాక ఉపసంఘమునుకూడ నేర్పాటు గావించిరి.

కాంగ్రెస్ కార్య నిర్వాహక వర్గము.

కాంగ్రెస్ కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు 1927 సంవత్సరము మే 15 నుండి 18 తారీఖువరకు బొంబాయిలో మరల నొకసభ గావించి హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యతనుగురించి పెద్ద తీర్మానమును జేసిరి. మహమ్మదీయుల షరతులపై నిది యాధార పడియుండెను గాని అంతకంటె వివరముగా నుండెను. మరియు కొన్ని ఇతరవిషయములుగూడ నీతీర్మానములో చేర్చబడెను.

అఖిల భారత కాంగ్రెస్ సంఘము

ఆ తారీఖులనే బొంబాయిలో కూడిన అఖిల భారత కాంగ్రెస్ సంఘము ఆతీర్మానములనే కొలది మార్పులతో నంగీకరించెను. సింధు రాష్ట్రవిభజన సాంఘిక ప్రాబల్యము మీద నాధారపడక, అన్ని రాష్ట్రములకు వర్తించు విశాలజాతీయ భావము మీద నాధారపడవలెనని సభలోనున్న హిందూనాయకుల పక్షమున మార్పు కోరబడెను. తీర్మానములోని పదములను సవరించుటవలన హిందూ మహాసభా ప్రతినిధుల యభ్యంతరము తొలగెను. తీర్మాన మేకగ్రీవముగా నంగీకరించబడెను.

ఈ అఖిలభారత కాంగ్రెస్‌సంఘసభలోనే స్వ రాజ్యవిధానము నొకదానిని నిర్మించుట కొకసంఘమును స్థాపించవలెనని ప్రప్రథమమున తీర్మాన మామోదింప బడెను. ఆ తీర్మాన మిట్లున్నది.

"భారత శాసనసభయందు గల ప్రజానియోజిత సభ్యులతోడను, రాష్ట్రీయశాసన సభ్యులతోడను వివిధ పార్టీ నాయకులతోడను, కలసి సంప్రదించి సార్వజనిక హక్కులపై నాధారపడియుండెడు స్వరాజ్యవిధానమును నిర్ణయించుటకు ఈ సభవారు కాంగ్రెస్ కార్యనిర్వాహక వర్గమువారిని కోరుచున్నారు".

1927 సంవత్సరము అక్టోబరులో అ. భా. కా. సంఘము హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యతను గురించి మరి యొక తీర్మానమును గావించెనుగాని యిది సాంఘిక మతవిషయములను గురించియై యుండెను.

మద్రాస్ కాంగ్రెస్— స్వరాజ్య విధానము.

చెన్నపట్టణమున కూడిన కాంగ్రెస్ మహాసభ హిందూ మహమ్మదీయసమస్యను సమగ్రముగా నాలోచించి, ఈ రెండు మతసంఘముల రాజకీయ సాంఘికహక్కులను గురించియు ఇతర హక్కులను గురించియు పెద్ద తీర్మానము జేసెను. ఆ సంవత్సరమునందే అంతకు

పూర్వము అ. భా. కా. సంఘము నిర్వచించిన సిద్ధాంతమున కనుగుణముగా మద్రాసు కాంగ్రెసు తీర్మానము తయారుచేయబడెను. స్వరాజ్యవిధానమును తయారుచేయు విషయమై మహాసభ యీ క్రింది తీర్మానము నామోదించెను.

"దేశములో నన్ని రాజకీయ పక్షములవారును ఏకమై స్వరాజ్యవిధానము నొకదానిని నిర్మించవలె నని కోరుచున్న కోర్కెను గమనించియు, కాంగ్రెస్ వర్కింగ్ కమిటీవారీవిషయమై పంపిన ప్రశ్నాపత్రమునకు వచ్చిన ప్రత్యుత్తరములను, సూచనలను, చిత్తువిధానమును బాగుగా నాలోచించియు, ఈమహాసభవారు కాంగ్రెస్ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి నొకస్వరాజ్యవిధానమును తయారు చేయవలసినదిగా కోరుచున్నారు. ఈ ప్రయత్నములో కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు యితరసభ్యులను చేర్చుకొనవచ్చును. దేశములో రాజకీయ, సాంఘిక, వాణిజ్యకార్మిక ప్రతిష్ఠాపనలతో నవశ్యము సంప్రదించవచ్చును. సార్వజనిక హక్కులమీద నాధారపడియుండు నీస్వరాజ్యవిధానమును మార్చిలోగా ఢిల్లీనగరమునగాని, యితర నిర్ణీతస్థలమునందుగాని అఖిలభారత కాంగ్రెస్ సంఘసభ్యులును, పై నుదహరింపబడిన సంస్థలప్రతినిధులును, భారత శాసనసభలలోను, రాష్ట్రీయసభలలోను గల ప్రజానియో

జిత సభ్యులును కలసిన సభాముఖమున చర్చించుటకు నివేదించవలెను."

కాంగ్రెస్ మహాసభవారీతీర్మానము నామోదించినవెంటనే ఇండియన్ లిబరల్ ఫెడరేషన్ వార్షికసమావేశము బొంబాయినగరమున జరిగినప్పుడు ముస్లిమ్ షరతులకు కారణభూతులగు ప్రముఖులను అభినందించుచు నీక్రింది తీర్మానము ఆమోదించబడెను.

"హిందువులకును మహమ్మదీయులకును కలిగిన తీవ్రవిభేదములను తొలగించి సమరసభావము కలుగజేయుటకు ఆతురతజూపిన మహమ్మదీయప్రముఖుల నీసభవా రభినందించుచున్నారు. మరియు నీ ప్రణాళికలోని షరతులను సమరసభావమున చర్చించి ఒడంబడిక కుదుర్చుటకై త్వరలో నీ సంఘములచే నెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధుల సభ జరుగవలెనని యీ సభవారు సూచించుచున్నారు".

మితవాదు లీతీర్మానమును జేసిన కొలదిరోజులకు ముస్లిమ్ సమితివారు కలకత్తా నగరమున సమావేశమై భారతకాంగ్రెస్ మహాసభ కార్యనిర్వాహక వర్గమువారితోడను, యితర ప్రతిష్ఠాపనల ప్రతినిధులతోడను కలసి సంప్రదించి మహమ్మదీయుల హక్కులు సంరక్షింపబడు

విధమున పైనజెప్పిన షరతుల ననుసరించి యొక స్వరాజ్య విధానమును తయారుచేయవలసినదిగా తమ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారిని కోరిరి.

ఆహ్వానింపబడిన సంస్థలు.

మద్రాస్ కాంగ్రెస్ తీర్మానాను సారముగా కాంగ్రెస్ కార్య నిర్వాహక వర్గము వారు భారతదేశములోని వివిధ ప్రతిష్ఠానల నాహ్వానించుచు లేఖలనంపిరి. వానిలో కొన్నింటి నీక్రింద నిచ్చుచున్నాము.

మితవాదుల సభ. (లిబరల్ ఫెడరేషన్)

హిందూమహా సభ.

అఖిలభారత ముస్లిమ్ సమితి.

కేంద్ర ఖిలాఫత్ సంఘము.

కేంద్రసిక్కు సంఘము.

అఖిల భారత ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెస్.

బర్మీస్ సంఘము.

హోంరూల్ లీగ్.

రిపబ్లికన్ లీగ్.

భారత శాసనసభలో జాతీయవాదుల పక్షము.

భారత శాసనసభలో స్వతంత్ర పక్షము.

భారత సంస్థానప్రజల సంఘము.

భారత సంస్థాన ప్రజల మహాసభ

భారత సంస్థాన పిపిల్సు సంఘము.

ఆంగ్లో భారతసంఘము.

కలకత్తా భారత సంఘము.

పార్సీకేంద్ర సంఘము.

జొరాస్ట్రియన్ సంఘము.

పార్సీరాజకీయ సభ.

పార్సీ పంచాయతీ.

భారత క్రైస్తవుల అఖిల భారతసభ.

దక్షిణ భారత వాణిజ్య సంఘము.

ద్రావిడమహాజనసభ.

అయోధ్య, ఆగ్రా, బీహార్.

బెంగాల్ మద్రాస్ భూస్వాముల సంఘములు.

దరిమిలాను బొంబాయి సభాసమావేశకాలమున బొంబాయి బ్రాహ్మణేతర పక్షమువారికిని, జాతీయ బ్రాహ్మణేతరపక్షమువారికిని, బొంబాయి కమ్యూనిస్టు పార్టీకిని, బొంబాయి కర్షక కార్మిక పక్షమువారికిని ఆహ్వానము లంపబడెను.

ఢిల్లీ అఖిలపక్ష మహాసభ

వీనిలో చాలవరకు ఢిల్లీలో 1928 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 12 తారీఖున జరిగిన సభకు ప్రతినిధుల నంపెను. ఈసభ ఫిబ్రవరి 22 వ తారీఖువరకు సమావేశమై అనేకవిషయములను చర్చించెను.

భారత దేశమున కెట్టి రాజ్యాంగవిధాన మవసరమను ప్రశ్నను సభవారు ప్రప్రథమమున చర్చించిరి. సభలోనున్న కొందరు అధినివేశప్రతిపత్తిని స్థాపించుట యోగ్యమనిరి. మరికొందరు మద్రాస్ కాంగ్రెస్ మహాసభ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మాన మామోదించినది గనుక దాని నాధారము చేసికొని రాజ్యాంగ విధానమును నిర్మింపబూనుట సమంజసమని తలచిరి. కాని అంతటి యున్నతాశయమునకు సభలోని అన్నిపక్షములవారును అంగీకరింపజాలమనిరి. కావున నీ రెండుపక్షములవారికి యిష్టమగు విధమున నొక మధ్యమార్గము కనిపెట్టుట యవసర మయ్యెను. డొమినియన్ ప్రతిపత్తికిని సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకును చాల తారతమ్యము లేదు. మొదటిది రాజుగారి యధికారము నొప్పుకొనును. రెండవది రాజుగారితో అవసరము లేదనును. కార్యనిర్వాహక వర్గమునందే వీనికి నిజమయిన భేదముకలదు. ఈకార్య నిర్వాహకవర్గము యొక్క స్వరూపమును నిర్ణయించకుండ భారత దేశ రాజ్య విధానముయొక్క సామాన్య సూత్రములను నిర్ణయించుట సభవారికి సమంజసమని తోచెను. కావున సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదులు తమ ప్రచారకార్యక్రమమును సాగించునట్లును, అధినివేశస్వాతంత్ర్యవాదులు తత్సిద్ధికై ప్రయత్నములు సల్పున ట్లిద్దరు నంగీకరించి 'సంపూర్ణ

బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము' స్థాపించవలెనని తీర్మానించిరి. సభవారి ప్రథమ తీర్మాన మిట్లున్నది:—

'భారతదేశమునకు నిర్ణయింపబడు ప్రభుత్వము సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమై యుండవలెను.'

మరియు ఢిల్లీ అఖిలపక్షమహాసభవారు రాష్ట్రపునర్నిర్మాణమును గురించియు, నియోజకవర్గములను గురించియు, సభ్యత్వస్థానముల ప్రత్యేకించుటను గురించియు తీర్మానముల నామోదించిరి. 1928 సం॥ము ఫిబ్రవరి 22 తారీఖున మహాసభయీక్రింది విషయములను గురించి విచారించి నివేదించుటకొక సంఘమును నియమించెను. (1) రాజ్యాంగవిధానములో ఒక శాసనసభ చాలునా, రెండుశాసనసభ లుండుటయవసరమా (2) వోటింగు అధికార మెవ్వరి కుండవలెను (3) సార్వజనికహక్కుల నిర్ధారణ (4) కార్మికులయొక్కయు, కర్షకులయొక్క హక్కులు (5) భారతసంస్థానములతో సంబంధము.

ప్రథమసంఘము.

ఈసంఘముపై కార్యభార మంతయు మోపి మహాసభ తాత్కాలికముగా విరమించెను. ఈసంఘముగూడ నిర్ణీతసమయములోగా వారి నివేదికను మహాసభవారికి సమర్పించెను. దీనిని చర్చించుటకై అఖిల

పక్షమహాసభ ఢిల్లీలో 1928 సం॥ము, మార్చి 8-వ తారీఖున కూడెను. ఇంతలో ముస్లిమ్‌సమితియొక్క కార్యనిర్వాహకవర్గము సభగావించి అఖిలపక్షమహాసభ వారి నిర్ణయములను త్రోసివైచెను. ఇంతటితో తృప్తి నొందక వీరు కలకత్తా ముస్లిమ్‌సమితిసభలో గావించిన తీర్మానముల నన్నిసంస్థలును ఆమోదించునట్లు తమ ప్రతినిధులు ప్రచారము చేయవలెననియు, రాజ్యాంగ విధాన నిర్మాణమునకు గడంగుటకు పూర్వము తమకృషి యొక్క ఫలితమును ముస్లిమ్‌సమితి కార్యనిర్వాహక వర్గమునకు నివేదించవలెననియు తీర్మానించిరి.

ముస్లిమ్ సమితియొక్క యీ తీర్మానము అఖిల పక్ష మహాసభవారికి ప్రతిబంధకమయ్యెను. ఆ తీర్మానానుసారముగా, వారి యితర సూచనలు సంపూర్ణముగా నొప్పుకొనబడినగాని, మరల సమితికార్యనిర్వాహకవర్గమువారితో సంప్రదించినగాని సంఘము నివేదిక నాలోచించ వీలులేదని స్పష్టముగా నుండెను.

ఈపరిస్థితులలో 1928 సంవత్సరము మార్చి 8 వ తారీఖున అఖిలపక్ష మహాసభ కూడెను. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము విషయమై వివాదము హెచ్చుగాజరిగెను. హిందూ మహాసభ వారును ముస్లిమ్ సమితివారును సింధురాష్ట్రపు

మార్చి 8 తేది మహాసభ

విభజనను గురించియు, అధిక జనసంఖ్యాకసంఘములకు స్థానములను ప్రత్యేకించుటను గురించియు నొక తీర్మానము నకు వచ్చుటకు వీలులేకపోయెను. సిక్కులుగూడ రెండవ దానికి అనంగీకారముజూపిరి. కావున మార్చి 11 తారీఖున మహాసభ రెండు ఉపసంఘముల నేర్పాటు గావించెను. మొదటి యుపసంఘము సింధురాష్ట్రమును బొంబాయి నుండి విభజించినయెడల వచ్చు ఆర్థికచిక్కులను వివరించి వానిని పరిష్కరించుటకు ఉపాయములను జూపుటకును, రెండవది దామాషాపద్ధతిమీద ప్రాతినిధ్య (Proportional Representation) మెంతవరకు వీలగునో నిర్ణయించుట కును నైయుండెను.

ఫిబ్రవరి 22 తారీఖున నిర్ణయింపబడిన సంఘము వారి నివేదికను మహాసభ యాలోచించుటకు ముస్లీమ్ సమితి తీర్మానము ప్రతిబంధకమయ్యెను. కావున నివేది కనుమాత్రము ప్రచురించి దానియొక్క ప్రతులను సభా ప్రతినిధులకు పంచిపెట్టవలెనని నిర్ణయించి మహాసభ తిరిగి సమావేశమగుటకు 1928 సంవత్సరము మే 19 తారీఖున వాయిదా వేసికొనెను.

ఏప్రియల్ మొదటివారములో హిందూమహాసభ జబల్‌పురమున కూడి ముస్లీమ్‌సమితివారి షరతులకు విరుద్ధమగు తీర్మానముల నామోదించెను.

తీవ్రసాంఘిక వివాదముల తోడను చిక్కుల తోడను దట్టముగా నావరింపబడిన భారతరాజకీయాకాశమున తెన్నుగానని పాంధులకు దారి జూపు విద్యుల్లతయొక్కటైనను లేని యీ విషమసమయమున మే 19 తారీఖున బొంబాయిలో అఖిలపక్షమహాసభ మరలకూడెను.

బొంబాయి అఖిల పక్షసభ

హిందువులును మహమ్మదీయులును తమ కోర్కెలను రేఖామాత్రమైనను తగ్గించుకొన నిచ్ఛగించ లేదు. ఈ నిరుత్సాహమునకు తోడు ఢిల్లీలో సింధు విభజనమును గురించియు, దామాషాపద్ధతిని ప్రాతినిధ్యమును గురించియు విచారించుట కేర్పరుపబడిన సంఘములు నివేదికలను పంపలేదు.

ఇట్టి తరుణమున వివిధమతములకును వివిధ పక్షములకును సామరస్యము కుదురుట దుర్ఘటముగా నగుపడినందున, సాంఘిక సమస్యలను సమగ్రముగా నాలోచించి భారత రాజ్యాంగమున వివిధ మతములవారికి తగిన స్థానమును నిర్ణయించుటకు అన్నిపక్షముల ప్రతినిధులు కలసిన చిన్నసంఘ మొకటి తోడ్పడవచ్చు నని సభవారికి తోచెను. అందువలన యీనివేదిక ప్రారంభమున నుల్లేఖింపబడిన తీర్మానము అప్పుడు చేయబడెను.

సంఘము బాగుగా పనిజేయవలెననిన నంత పెద్దదిగా నుండరాదుగదా! కనుక దేశములో నన్ని సంఘముల ప్రతినిధులు దీనిలో నుండుటకు వీలులేక పోయెను. ఐనను దేశములోని ముఖ్య పక్షముల నాయకులను దీనిలో చేర్చుటకు ప్రయత్నము జరిగెను. సర్ ఆలీ ఇమామ్, షు ఆబ్ ఖురాషీగారలు మహమ్మదీయాభిప్రాయమును వ్యక్తపరచుటకు నియోగింపబడిరి; ఎమ్. ఆర్. జయకర్, ఎమ్. ఎస్. ఆనీగారలు హిందువుల యభిప్రాయమును; జి. ఆర్. ప్రధాన్ బ్రాహ్మణేతరాభిప్రాయమును; సర్దార్ మంగళసింగు సిక్కుసమితిని; సర్ తేజబహద్దూర్ సప్రూగారు జాతీయపక్షమును; ఎన్. ఎమ్. జోషీగారు కార్మికపక్షాభిప్రాయమును వ్యక్తపరుచుటకు నియోగింపబడిరి.

నెహ్రూ సంఘము.

సభవారెన్నుకొనిన పదిమంది సభ్యులలో జయకర్‌గారు తాము సభ్యుడుగా నుండుటకు వీలుగాదనిరి. కార్మికుల హక్కులను గురించి యాలోచించినప్పుడు మాత్రము సభలోనుండుటకు తనకు వీలగునని జోషిగారనిరి. ఇట్లు చెప్పినను వారొక్క సభలోగూడ పాల్గొనజాలకపోయిరి. జబ్బువలన సర్ అలీ యిమామ్‌గారు ఒక్క సభకుమాత్రమే రాగలిగినను, మా కాసమయ

మున చాలతోడ్పడెను. అప్పుడప్పుడు మేము వారిని దర్శించి మా సందేహములను బాపుకొనుచుంటిమి. ప్రధాన్‌గారు జూన్ 12 తారీఖువరకు జరిగిన సభలలో మాత్రము పాల్గొనిరి.

ఆలస్యమునకు కారణములు

జులై 1 తారీఖులోగా నివేదికను తమకు సమర్పించవలసినదని మహాసభవా రాజ్ఞాపించిరి. మేమును సకాలములో విచారణ పూర్తి చేయుటకు మాచేతనైనన్ని ప్రయత్నములను జేసితిమి. కాని నిర్ణీత కార్యక్రమము ననుసరించుట మిక్కిలి దుర్ఘటమయ్యెను. జూన్ 5 తారీఖునుండి విచారణ పూర్తియైనదాక మేము ప్రతిరోజును సమావేశమై చాలకాలము చర్చించితిమి. ఇతర పెద్దలతో సంప్రదించుటగాక 25 సభలను గావించితిమి.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమా? అధినివేశ ప్రతిపత్తియా?

మాసంఘము చిన్నదైనను దానిలో వివిధ రాజకీయ పక్షముల నాయకులును వివిధ మతముల ప్రతినిధులు నుండిరి. దేశములో వివిధ ప్రతిష్ఠాపనలుచేసిన విరుద్ధ తీర్మానములను బాగుగా నాలోచించి సమన్వయము చేసి యందరకు నిష్టమగు రాజ్యాంగ విధానమును తయారు చేయవలసినదని మమ్ములను నియమించుచు నిచ్చిన యాజ్ఞాపత్రము

లోనుండెను. కాని సంపూర్ణముగా కాకపోయినను కొంత వరకైనను ఒడంబడిక కుదురుటకు రెండు ప్రబలప్రతిబంధకము లుండెను. వీనిలో మొదటిది కాంగ్రెస్‌వారును యితర పక్షములవారును చేసిన తీర్మానములు. మద్రాసులో కాంగ్రెస్ మహాసభ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యతీర్మానము నామోదించెను. ఇతరసభలు అధినివేశ ప్రతిపత్తి కావలెనని తీర్మానించెను. రెండవ ప్రతిబంధక మేదనగా వివిధ సంఘములవారు దేశక్షేమకరము లగు మార్గముల నాలోచించక తమతమ సంఘముల ప్రత్యేక హక్కుల కొరకు ప్రయత్నించుచుండిరి.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును అధినివేశ ప్రతిపత్తి

వీనిలో మొదటి దానిని మేము ప్రప్రథమముననే పరిష్కరింపవలసినవార మైతిమి. అధినివేశప్రతిపత్తియా? సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమా? యను విషయమును సభవారు స్పష్టము చేయవలసిన యవసరమును తప్పించుకొనుటకై ఢిల్లీ అఖిలపక్షమహాసభలో రెండు విధముల నర్థము చేయదగిన 'సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము' అను పదమును వాడిరి. ఈ విషయము మొదట తేలినగాని చిత్తు రాజ్యాంగవిధానముయొక్క ప్రాతిపదికనుగూడ నిర్ణయించ వీలులేదని సంఘమువారు తలచిరి. కొందరు సభ్యులు ఢిల్లీలో నవలంబించిన పద్ధ

తినే యవలంబించుట మేలనిరి. కాని యధిక సంఖ్యాకులు మొదట దీనిని నిర్వచించి తరువాత యితర పనిని ప్రారంభించుట యుక్తమని తలచిరి. ఇన్ని పక్షములవారు, యిన్ని మతములవారు పాల్గొనుచున్న సంఘములో నందరకు యిష్టమైనది అధినివేశప్రతిపత్తియే. వేరొక ఆశయము అందరు నొప్పుకొనజాలకపోయిరి. కావున అఖిలపక్షమహాసభవా రుపయోగించిన 'సంపూర్ణ బాధ్యతాయుతప్రభుత్వముపై నాధారపడిన రాజ్యాంగవిధానము' అను వాక్యమునకు అధినివేశస్వాతంత్ర్య రాజ్యములవంటి రాజ్యవిధానమని సంఘమువారు వ్యాఖ్యానము చేయవలసివచ్చెను. మేమీ గ్రంథములో ప్రతిపాదించిన సూత్రములు అధినివేశ స్వాతంత్ర్యరాజ్యమునకే తగియున్నవి. అయినను వానిలో చాలవరకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యరాజ్యమునకు గూడ అనుకరించును. మేమొక సంఘముగాకూడి యీ రాజ్యాంగవిధానమును నిర్ణయించుటవలన భారతదేశములో నందరకు వాంఛనీయమైన గరిష్ఠవిధానమునే నిర్ణయించితిమని యూహించవలయును గాని, మా సంఘములోని కాంగ్రెస్‌వాదులు గాని, కాంగ్రెస్ మహాసభవారు గాని తన గమ్యస్థానమును సంకుచితపరచుకొనిరని యూహింపజనదు. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమే భారతీయుల యాశయమని నమ్మువారు దానికై ప్రయత్నించుటకు

సంపూర్ణమైన హక్కుగలిగియున్నారు. ఇట్లన్నిపక్షముల వారుకలసి సంప్రదించి నిర్ణయించిన సర్వపక్షసమాదరణీయ మైన గరిష్ఠాశయమును భారతీయులందరు భావిభారత రాజ్యాంగమునకు ప్రాతిపదికగా నంగీకరించి తద్విధానమున పాల్గొని జయప్రదముగా కొనసాగించెదరని నమ్ముచున్నా ము. దీని నొప్పుకొనుటవలన ప్రత్యేకవ్యక్తులును, సంఘము లును తమ స్వతంత్రాభిప్రాయములను, మహదాశయము లను, సంకుచితపరుచుకొన నవసర మేమాత్రము లేదు.

భారత రాజ్యాంగ పునర్నిర్మాణమునకు సాంఘిక విభేదములు నిజముగా ప్రబల ప్రతిబంధకములు కావు.

సాంఘిక విభేదములు

స్వల్ప విషయములయ్యు నివి మహత్తరమైన సమస్యలకన్న విస్తారముగా సామాన్య ప్రజల దృష్టి నాకర్షించి రాజకీయాభివృద్ధి కాటంకము లగుచున్నవి. ఇందువలన పరస్పర విరుద్ధములగు తీర్మానములు, సిఫారసులు, లక్షో పలక్షలు మన కంటబడుచున్నవి. అన్నిటిని మనము మన్నించవలసినదే. కాని మద్రాస్ కాంగ్రెస్, ముస్లిమ్ సమితి తీర్మానములు హిందూమహాసభ, సిక్కుసమితి తీర్మాన ములకు విరుద్ధములుగా నున్నప్పుడు వీనిలో మనము వేనిని గ్రహించవలెను; వేనిని త్రోసివేయవలెను? వేనిని కూడ సంపూర్ణముగా గ్రహించుటకు వీలులేదు. ఈపర

స్పర విరుద్ధములగు ననేక తీర్మానముల నాలోచించి భారతదేశమునకు తగిన రాజ్యాంగ విధానమును తయారుచేయుమని మహాసభవారు మమ్ముకోరుటవలన మాస్వబుద్ధిని, విచక్షణాజ్ఞానమును బాగుగా నుపయోగించి, అందరి హక్కులను రక్షించు ప్రణాళికను నిర్ణయించవలసినట్లు స్పష్టమగుచున్నది. మాసిఫారసు లెంత ప్రశస్తములైనను, ఎంత యాచరణయోగ్యములైనను దేశములో ముఖ్యపార్టీల యామోదము బడయనిది వ్యర్థములేకదా! కావున పరిస్థితులను చక్కగా విచారించి అందరకు అనుకూలమగు ప్రాతిపదికను నిర్ణయించుటమీదనే రాజ్యాంగ నిర్మాణముయొక్క విజయ మాధారపడి యుండును. ఈ ప్రాతిపదికను నిర్ణయించుటకు సంఘమువారు చాల కృషి సల్పిరి. అనేక హిందూ మహమ్మదీయ నాయకుల సలహాలను పుచ్చుకొనిరి. ఈప్రముఖులు మాయధ్యక్షుని యాహ్వానముపై సభకు దయచేసి యనేకవిధములతోడ్పడి యమూల్య దేశోపకార మొనర్చిరి. మాకృషియొక్క ఫలితము ముందు అధ్యాయములలో పొందుపరచుచున్నాము. దేశములో నన్నిపక్షములు దీని నుదారబుద్ధితో గ్రహించి అన్యోన్యకలహములవలనను, అవిశ్వాసములవలనను అధోగతియందున్న భారతదేశమును పునరుద్ధరించెదరని కోరుచున్నాము.

అధ్యక్షుని యాహ్వానమును శిరసావహించి వచ్చి మాకత్యంతము తోడ్పడిన శ్రీయుత డాక్టరు అన్సారీ, పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, మౌలానా అబ్దుల్ కలమ్ అజద్, సి. వై. చింతామణి, మౌల్వీషాఫీ దావూదీ, డాక్టర్. ఎస్. డి. కిచ్లూ, సచ్చిదానందసింహా, మున్షీ ఈశ్వర సరన్, డాక్టర్ ఎస్. మహమ్మద్, ఛౌదరీ ఖలీఖజ్ జమాన్, టి. ఏ. కే. షేర్వానీగార్లకు మావందనము లర్పించుచున్నాము.

వందనములు

కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడగు డాక్టర్ అన్సారీగారు మూడుసార్లు మావద్దకు వచ్చి, మాకు చిక్కులు సంభవించినప్పుడెల్ల చాల సాయపడినందులకు ప్రత్యేకముగా మేము వారినభినందించవలసియున్నది. కాంగ్రెస్‌మహాసభా కార్యదర్శి మేము విచారణ జరిపినంతకాలము మాప్రక్కనే యుండి, కావలసిన వివరములను దెల్పుచుండెను. అనుబంధములో ముద్రింపబడినవివరములనుతయారుచేయుటయేగాక సంఘమున కనేకవిధములతోడ్పడి కృతకృత్యులైన జవహర్లాలు గారికి మామనఃపూర్వక వందనము లర్పించుచున్నాము.

రెండవ యధ్యాయము

సాంఘికసమస్య

భారత దేశములో ప్రధానసాంఘికసమస్య హిందూ మహమ్మదీయ సమస్యయే. ఇతరసంఘములును నిటీవల స్వలాభాపేక్షచే ప్రత్యేక హక్కులను, రక్షణములను అడుగుచున్నారు. అల్పసంఖ్యాకులలో పాంచాలమునందలి సిక్కుసంఘము ప్రాముఖ్యత వహించినది. వీరి హక్కులను గమనించకుండజాలము. దక్షిణాపథమున హిందువులలో బ్రాహ్మణులును, బ్రాహ్మణేతరులును తగవులాడుకొనుచుండెదరు. ఇట్టి సమస్య లున్నను మహమ్మదీయులకును, హిందువులకును గలిగిన భేదభావములను పోగొట్టి సఖ్యత కుదుర్చుటయే ప్రధానవిషయము. ఈ రెండుసంఘములు కలసి భారత దేశములో నూటికి 90 వంతు లున్నారు. 1921 సంవత్సరపు జనాభా ప్రకారము వివిధసంఘములవారు యీక్రిందివిధమున నుండిరి.

హిందువులు	నూటికి	65.9
మహమ్మదీయులు	,,	24.1

బౌద్ధులు (బర్మాలో)	నూటికి	4.6
కొండజాతులవారు	,,	2.8
క్రైస్తవులు	,,	1.2
సిక్కులు	,,	1.2
జైనులు	,,	0.2
ఇతరులు	,,	0.2
		100.0

అంతకు పూర్వము తీసికొనబడిన జనాభా లెక్కలను బట్టిచూచిన హిందువులును, జైనులును క్రమముగా తగ్గుచుండగా నితరవర్ణములవారు క్రమముగా హెచ్చుచు వచ్చిరని తెలియగలదు. మహమ్మదీయులు చాల హెచ్చుకాలేదు కాని క్రమముగా నభివృద్ధియగుచువచ్చిరి. 1881 సంవత్సరమునుండి యిప్పటివరకు నీ రెండుసంఘములలో కలిగిన యభివృద్ధి క్రిందిపట్టికవలన తెలిసికొనదగును.

	1881	1891	1901	1911	1912	
హిందువులు	72 0	70.1	68.3	66.9	65 9	—6.5
మహమ్మదీయులు	22.6	22.4	23.2	23.5	24.1	+1.1

భారతదేశముయొక్క మొత్తము జనాభానుబట్టి యీ సంఖ్యలు నిర్ణయింపబడినవి. మహమ్మదీయుల యభి

వృద్ధిని ప్రత్యేకముగా నాలోచించినచో వారు గతదశాబ్ద ములో నూటికి 3.1 చొప్పున వృద్ధియైరని తెలియగలదు. ఈ 10 సంవత్సరములలో హిందువులు కొంచెము తగ్గిరి.

పశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రము, పాంచాలము, వంగదేశములలో తప్ప నితర రాష్ట్రములన్నిటిలోను మహమ్మదీయులు అల్పసంఖ్యాకులై యున్నారు. తక్కువ మహమ్మదీయ జనసంఖ్యగల యీరాష్ట్రములన్నిటికంటె సంయుక్తరాష్ట్రములలో మహమ్మదీయులు హెచ్చుగా నున్నను, నిచ్చటనైనను నూటికి 15 వంతులకన్న నధికము లేరు. వీరైనను ఆరాష్ట్రములలోని అన్ని భాగములలోను లేరు. ఉత్తరభాగమున పట్టణములలో నివసించుచున్నారు.

పాంచాలములో మహమ్మదీయులు నూటికి 55.3, వంగదేశములో నూటికి 54.0, సింధులో నూటికి 73.4, కలరు. పశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రము, బెలుచిస్థాన ములలో చాలమట్టుకు వారే.

క్రొత్తగా భారతదేశమునకువచ్చి యీజనాభా లెక్కలను పరిశీలించువారు మహమ్మదీయులు స్వయం రక్షణము చేసికొనగలస్థితియందున్నారనియు, నితరుల సాయముపై వారాధారపడియుండ నవసరములేదనియు తలతురు. నిజముకూడ నిదియే. భారతదేశములో నన్ని

సంఘములలోను రక్షణ యవసరములేనివారు హిందువులును, మహమ్మదీయులును మాత్రమే. నూటికి 10 వంతుననున్న తక్కిన సంఘములకు రక్షణ యవసరమా? లేక 90 వంతులున్న హిందువులకును మహమ్మదీయులకును రక్షణ మవసరమా?

కాని సాంఘికవివాదములలో న్యాయాన్యాయ, కార్యాకార్య విచక్షణాజ్ఞానము నశించునుగదా! ఈతగాదాలు ప్రస్తుతము మనదేశమున కెట్టి దురవస్థను దెచ్చిపెట్టినవో చూడుడు! ఇతరసంఘములు తమహక్కులకు భంగము కలుగజేయును రను దురభిప్రాయముచే ప్రతిసంఘము ప్రత్యేక రక్షణములను కోరుచున్నది. ప్రజలమనములయందు పాదుకొనిన యీదురభిప్రాయములను తొలగించుట కుపాయము లాలోచించుటయే ప్రస్తుత సమస్యయై యున్నది. సర్వాధికారములును తమకే యుండవలెననియు నితరసంఘములను వెనుకకు ద్రోయవలెనను నుద్దేశ్యముతో ప్రతిసంఘము ఆత్మరక్షణాకై గగ్గోలుపెట్టుటయు, ఏసంఘమున కాసంఘము తనబాగును చూచుకొని పరశ్రేయమునకు భంగము కలుగచేయకూడ దను మతమును ఆయాసంఘనాయకులు అవలంబించియుండకపోవుటయు సంతాపకరము. విజ్ఞానస్వాతంత్ర్యముపై నాధారపడు రక్షణములే నిజమగు రక్షణములు

గాని, ప్రత్యేకనియోజకవర్గములును, స్థానములను ప్రత్యేకించుటయును, కృత్రిమరక్షణములు. అవి వాంఛనీయములు కావని మాయభిప్రాయము. ఈపద్ధతులవలన తాత్కాలిక శాంతియేర్పడినను స్థిరమగు శాంతి కలుగనేరదు.

మహమ్మదీయులు హిందువులకన్న తక్కువగా నుండుటవలన నధిక సంఖ్యాకులు తమ్ము బాధించెదరను అనుమానముచే వారొక వింతమార్గమును సూచించిరి. కొన్ని రాష్ట్రములలో హిందువులు హెచ్చుగనుక మరి కొన్ని రాష్ట్రములలో తాము హెచ్చుగా నుండునట్లు రాష్ట్రవిభజన చేయుట సమంజసమనిరి. వారి కోర్కెల నిచ్చుట మేము విమర్శించము. ప్రస్తుత విపరీత సాంఘిక పరిస్థితులలో నిట్టికోర్కెలు ధర్మముగా నగుపడవచ్చును. కాని మేముసూచించు పద్ధతులకును వీనికిని నేయంతరమును లేదు. యితరులపై యధికారము చేయుటయే తగు రక్షణమని తలచుచో నింతకంటె ప్రశస్తమైన పద్ధతి యుండబోదు. ఇతరరాష్ట్రములలో హిందువులు అధిక సంఖ్యాకులుగా నున్నను, వంగదేశము, పాంచాలము, సింధు, బెలుచిస్థానము, పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు రాష్ట్రములలో తక్కువగానున్నారు. మొత్తముమీద తాము అధికముగానున్నను నీరాష్ట్రములలో మహమ్మదీయుల వలన నేమికీడు మూడునోయని భయమందుచున్నారు.

ఒకసంఘ మింకొకసంఘముపై నధికారము నెర పుటకు మే మొప్పుకొనజాలము. దీనిని సంపూర్ణముగా నాపుచేయుట సాధ్యము కాకపోవచ్చును. కాని సాధ్యమై నంతవరకు ఒకరివలన నింకొకరికి యిబ్బందులు కలుగకుండ చేయుటకు మేము ప్రయత్నించుట యవసరము. సంపూర్ణమతస్వాతంత్ర్యమును, విజ్ఞాన స్వాతంత్ర్యమును ప్రతి సంఘమునకు చేకూరెనేని సాంఘికసమస్య పరిష్కార మగుట కేసందియమును లేదు.

సంఘుసభలు

పై యుద్దేశ్యములను మనమునం దిడుకొని మేము ఏడవ అధ్యాయమున నిర్వచించిన సార్వజనిక హక్కులలో ప్రతివ్యక్తికిని సంఘమునకును సంపూర్ణమతస్వాతంత్ర్యమును, తమ స్వకీయాభిప్రాయములను ఉద్దేశముల నుబహిరంగముగా తెలుపుటకు సర్వస్వాతంత్ర్యము నొసగితిమి. పెద్దసంఘముల విజ్ఞానాభివృద్ధినరయుచుండు సంఘసభలుండుట శ్రేయస్కరమా యను సూచన నొకదానిని కూడ చర్చించితిమి. అదియేదన, 10 లక్షలజనాభాగల సంఘములకు కొన్ని నిర్ణీతధర్మములను నిర్వర్తించుకొరకు 25 మంది సభ్యులకు హెచ్చుకాకుండ నొకసంఘ ముండవలెను. దాని కీ క్రిందియధికారము లుండవలెను.

(1) ప్రాథమిక విద్యాబోధను సక్రమమార్గముల నడుపుట. పాఠశాలలు, అనాథశరణాలయములు, ధర్మశాలలు, వసతిగృహములు, వితంతు శరణాలయములు మున్నగు సంస్థలను తనిఖీచేయుట.

(2) భాషలను, లిపులను అభివృద్ధి పరుచుట.

ఈ సంస్థలకు ధనసహాయమును, విద్యార్థివేతనములను ఒసంగవలసినదని ప్రభుత్వమువారి కీ సంఘసభలు సిఫారసు చేయవచ్చును. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములుగాని, కేంద్రప్రభుత్వము గాని శాసనసభల యంగీకారముపై కావలసిన ధనసహాయము చేయవచ్చును.

ఈయధికారములుగల సంఘసభలు స్థాపింపబడిన యెడల విపరీత సాంఘిక వైషమ్యములుతొలగి సవ్యమైన సాంఘికాభివృద్ధి కలుగునేమోయని మాలోకొందర మభిప్రాయపడితిమి. కాని యితర సభ్యులును, మేము విచారించిన పెద్దలును, ఇట్టివి యెంతమాత్రమును పనికిరావనిరి. వీనివలన ప్రజలకు సాంఘికదురభిమానము యేర్పడుననియు, జాతీయత కాటంకము గలుగుననియు వారు తలచిరి. కావున నీ సూచనలను నిరాకరించితిమి.

ఇప్పుడు రాజకీయరంగములో సాంఘికసమస్యా పరిష్కారమున కాటంకములుగానున్న నాల్గు విషయము

లను చర్చింతము. ఇవి(1) నియోజకవర్గములు (2) స్థానములను ప్రత్యేకించుట (3) సింధురాష్ట్రవిభజన (4) పశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రములలోను, బెలుచిస్థానములోను ప్రభుత్వస్వరూపము.

ప్రత్యేక నియోజకవర్గములు హానికరములు

ప్రత్యేక నియోజకవర్గములు ప్రమాదకరములనియు, వానిని రద్దుచేయుట శ్రేయస్కరమనియు నందరును గ్రహించియే యున్నారు. కాని మహమ్మదీయులలో కొందరు వీనిని చాలలాభకరములని పట్టుకొని ప్రాకులాడుచున్నారు. మరికొందరు ఇతర శ్రేయములకై వీనిని వదలుకొన నిష్టపడుచున్నారు. ప్రత్యేక నియోజక వర్గములు జాతీయాభివృద్ధికి ప్రతిబంధకములని యందరు గ్రహించినను అల్పసంఖ్యగల సంఘముల కివి యింకను హెచ్చుగా హానికరములని యందరు నెరుంగరు. ఇవి అధికసంఖ్యాకులను అల్పసంఖ్యాకులతో నిమిత్తము లేనివారినిగా చేయును. కావున ఎల్లప్పుడు అధికసంఖ్యాకులుఅల్పసంఖ్యాకులకువ్యతిరేకముగా సమ్మతుల నిచ్చుచుండుట సంభవించును. మనపక్షమున హెచ్చు జనమున్నారుకదా! ఈ యల్పసంఖ్యాకులు మనల నేమి చేయగలరనుభావము అధికసంఖ్యాకసంఘమున కేర్పడుట వలన నెప్పుడు నీరెండుపక్షములకు సామరస్యము కలుగ

నేరదు. ప్రత్యేక నియోజకవర్గములవలన మనకు కలిగిన యనర్థమిప్పటికే వ్యక్తమయినది. కాని కీచులాడుకొనుచున్న హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును మధ్యవర్తులైన యాంగ్లేయుల సారథ్యమున నీ దుస్థితియొక్క నిజస్వరూపము పరిస్ఫుటము లగుటలేదు. ప్రత్యేకనియోజకవర్గము లెప్పుడును అధికసంఖ్యాకులకు లాభకరములు. కేవల స్వసాంఘికపక్షపాతులు యీ పద్ధతివలన పెంపొందుచున్నారు. కాని వారి గర్జనలకు అధిక సంఖ్యాకు లెన్నటికిని బెదరరు. వారికి నష్టమేమియులేదు. లాభమే. కావున సరస మగు ప్రజాప్రతినిధి ప్రభుత్వ ముండవలె నన్నచో ప్రత్యేక నియోజకవర్గములు రద్దు చేయబడవలెను. సంయుక్తనియోజకవర్గములే వాంఛనీయములు.

ఇటీవల సింహళద్వీపమునకు రాజ్యాంగ విధానమును నిర్ణయించుట కేర్పడిన సంఘ మాక్ష్వపమునగూడ నిట్టిసూచననే జేసియుండెను.

పశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రములోను, బెలుచిస్థానమునను ఇతరరాష్ట్రములవంటి ప్రభుత్వ మేర్పాటు

పశ్చిమోత్తర పరగణా, బెలుచిస్థానము

జేయవలె నని మా యభిప్రాయము. భారతదేశమునందలి రాష్ట్రములన్నియు ప్రజాప్రతినిధిప్రభుత్వమున సమానముగా పాల్గొనవలెనని మాయుద్దే

శ్యము. అఖిలపక్షసమావేశమువా రిదివరకే దీని నొప్పుకొనిరి. ధర్మమగు నీ కోర్కె నెదిరించువారు హెచ్చుగా లేరని మాకు తెలియుచున్నది.

ఇంక మనము విచారించవలసిన విషయములు రెండు కలవు. ఒకటి బొంబాయి రాజధానినుండి సింధును విభజించుట. రెండవది, శాసనసభలలో స్థానములను ప్రత్యేకించుటను గురించి. ఇవి యొకసంఘమునకు సంబంధించిన విషయములు మాత్రమే కావు. భారతీయులందరకు సంబంధించిన విషయములు, వీనిలో శాసనసభ్యత్వ స్థానములను ప్రత్యేకించువిషయమును ముందు అధ్యాయములో చర్చించగలము. ప్రస్తుతము సింధురాష్ట్రవిభజనకు సంబంధించిన సాంఘికసమస్యనుగూర్చి వ్రాసెదము.

అనేకకారణములవలన సింధుదేశ సమస్య మన రాజకీయములలో ప్రధాన స్థానము నలంకరించుచున్నది.

సింధురాష్ట్ర విభజనకు కారణములు

కొన్నిసంవత్సరముల క్రిందట సింధుదేశమును బొంబాయి రాష్ట్రమునుండి విడదీయవలెనని చెప్పినవారే యిప్పుడాటంకములను చెప్పుచున్నారు. ఇదివరకవసరము లేదనినవా రిప్పుడది తప్పక కావలెననుచున్నారు. యావద్భారతదేశము ఈ స్వల్పవిషయమై యాందోళనపడుచున్నది. ప్రజాభిప్రాయ మింత శీఘ్రముగను

నాశ్చర్యకరముగను మారుటవలన సాంఘికవైషమ్యములు ప్రజలవిచక్షణాజ్ఞానము నెట్లు వికృతి నొందింపగలవో స్పష్టమగుచున్నది. 1917 సంవత్సరమున భారతజాతీయ మహాసభ సింధును ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా నొప్పుకొని నప్పటినుండియు మొన్నమొన్నటివరకు నది సమంజసము కాదని చెప్పినవారే లేరు. తీవ్రసాంఘికదూషణము, ప్రతిదూషణము, ప్రబలిన యీరోజులలో నీ వాదోపవాదముల నసలే పాటించక సమస్యను సాధ్యమైనంత నిష్పాక్షికబుద్ధితో విచారించుటకు ప్రయత్నించుటయే సవ్యమగుమార్గము. కాని దురదృష్టవశమున ప్రజల మనస్సులలో నీ రాగద్వేషాది విషబీజములు బాగుగా నాటుకొనినవి. వానిని పెకలించుట దుర్ఘటము.

'సాంఘిక' రాష్ట్రములను నిర్మించుట తమ కిష్టము లేదని సింధు హిందువులపక్షమున కొందరు వాదించుచున్నారు. నిజమే, సింధుమహమ్మదీయులకోర్కెలు సరియైన భాషలో కూర్చబడియుండలేదు. సాంఘికపద్ధతి ననుసరించియే వారు తమకు రాష్ట్రముకావలెనని కోరిరి. మరియు, ఇతర అనవసరవిషయములతో నీకోర్కె జతచేయబడెను. ఇట్టి తీర్మానము హిందువులకు కోపకారణమగుటలో విపరీత మేమియులేదు. తమవాదమును నిరూపించుపద్ధతిలో లోపము లున్నయెడల వాదములోనే లోపములున్నవని

యనుట సమంజసమా? 'సాంఘిక' రాష్ట్రమును క్రొత్తగా నిర్మించుట కిది ప్రయత్నమెన్నటికిని కాదు. సింధులో మహమ్మదీయులు హెచ్చుగానున్నారు. దానికి మన మేమిచేయ గలము? భారతదేశములో వివిధరాష్ట్రములయందు జనాభా యిప్పుడున్నట్లుండుట కనేక కారణము లున్నవి. ఇప్పుడు క్రొత్తరాష్ట్రమును నిర్మించినను నిర్మించకపోయి నను సింధుదేశమున మహమ్మదీయులే హెచ్చుగానుండ వలెనుగదా! అధికసంఖ్యాకుల యభిప్రాయమును మన్నిం చకపోతిమా, స్వయంనిర్ణయసూత్రమునకు విరుద్ధముగా ప్రవర్తించినవార మగుటయేగాక అధికసంఖ్యాకుల యభి ప్రాయమునకు వ్యతిరేకముగా ప్రవర్తించి వారి కోపము నకు గురియైనవారముకూడ నగుదుము. భారతదేశము శాంతియుత మగు మార్గముల నభివృద్ధి జెందవలె నని కోరువా రెవ్వరు నిట్టి ఫలితములను కోరరు. సంఘప్రాబల్యమునుబట్టి రాష్ట్రనిర్మాణము చేయకూడదని చెప్పుట, ఒక్కొక్కజాతి కొక్కొక్కదేశ ముండుటవలన అంతర్జాతీయతకు నష్టము వాటిల్లునని చెప్పిన ట్లుండును. రెంటిలోను కొంచెము సత్యము లేకపోలేదు. కాని అంత ర్జాతీయతయం దెంతయభిమానముగలవాడైనను సంపూర్ణ జాతీయవిజ్ఞానాభివృద్ధికి స్వాతంత్ర్యములేనిదే సవ్య మగు అంతర్జాతీయత యేర్పడజాల దని యొప్పుకొనుచునే

యున్నాడు. ఇట్టులే సంపూర్ణ సాంఘిక విజ్ఞానస్వాతంత్ర్యము లేనిది సర్వాంగసుందరమగు జాతి నిర్మింపబడదు.

సింధు విభజనమునకు అభ్యంతరములు

బొంబాయి రాష్ట్రమునుండి సింధుదేశమును విడదీయుట కభ్యంతరములు చెప్పువారు మహత్తరమగు జాతీయభావప్రేరితులై యుండలేదనియు, స్వల్ప ఆర్థికలాభములకై పెనగులాడుచున్నారనియు మే మూహించుచున్నాము. నూతన రాష్ట్రమున మహమ్మదీయులు హెచ్చుగా నున్నతోద్యోగములం దుందురు గనుక తమ కనర్థము వాటిల్లునని హిందువుల యభిప్రాయము. ఈ భయమున కేమియు నవకాశము లేదు. సింధు రాష్ట్రమునందలి హిందువులు సాహసవంతులు. నూతనకార్యాచరణదక్షులు. ఎంత దూర దేశములకైనను నిర్భయముగా వెళ్లి వాణిజ్యాదికమువలన ధనమును గడించి భారత దేశముయొక్క సంపత్తిని పెంపునొందించగలవారు. వారి ధైర్యసాహసములను, కర్మకౌశలమును హరించగలవా రెవ్వరును లేరు. సద్గుణశోభితులగు వారి యభివృద్ధి నాటంకపెట్ట నెవ్వరితరము? ఇదికాక రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల యధికారములు పర్యాప్తములు. ముఖ్యశాఖలయందన్నిటియందును సింధుప్రభుత్వము భారతప్రభుత్వమునకు లోబడి ప్రవర్తించవలసి యుండును. ఐనను, రాష్ట్రప్రభు

త్వము తమకు హానికలుగఁజేయునని యింకను అనుమాన ములు పూర్తిగా తొలగనిచో కొన్ని ప్రత్యేకరక్షణము లనుకోరుట న్యాయముగాని ధర్మమగు రాష్ట్రవిభజనమున కభ్యంతరములను జెప్పుట సమంజసము కాదు.

కావున ప్రత్యేకసంఘముల యభివృద్ధికిగూడ సింధు రాష్ట్రవిభజన మవసరమనియే మాయభిప్రాయము. దీనివలన మహమ్మదీయులకు లాభమును హిందువులకు నష్ట మును లేదు. అట్టివి వచ్చినను ఈస్వల్పలాభనష్టములకై ప్రజలు భారతజాతీయాభివృద్ధి నరికట్టకుండెదరు గాక యని మేము ప్రార్థించుచున్నాము. రాష్ట్రవిభజనము వలన ప్రత్యేకసంఘములకు గలుగు లాభనష్టము లిచ్చట చర్చించితిమి. రాష్ట్రవిభజనమున మన మనుసరించవల సిన ప్రధానసూత్రములను గురించి ముం దొకయధ్యాయ మున వివరింపగలము. మా సంఘసభ్యులగు ఆనీగారు పై యభిప్రాయము లన్నిటితో నేకీభవించకపోయినను సారాంశములతోమాత్ర మేకీభవించుచున్నారు.

మూడవ అధ్యాయము

సాంఘికసమస్య (రెండవభాగము)

ఇప్పుడు ప్రత్యేక సంఘములకు శాసనసభలలో స్థానములను ప్రత్యేకించుటనుగురించి విచారింతము. ఈ

స్థానములను ప్రత్యేకించుట

విషయమున ప్రతిసంఘమును తమయభిప్రాయములే సవ్యమైనవనియు, తమ పట్టే నెగ్గవలెననియు తలచిరిగాని యితరులకు లొంగరైరి. పాంచాలములోను వంగదేశమునందును అధికసంఖ్యాకులగు మహమ్మదీయులకు స్థానములను ప్రత్యేకింపవలెనని మహమ్మదీయులు పట్టుబట్టిరి. హిందూ మహాసభయు, సిక్కుసమితియు దీని కేమాత్రము నొప్పుకొనరైరి. ఇందువిషయమై మా విచారణసంఘ మనేక సూచనలను గూర్చి పరీక్షించెను. వానిలో ముఖ్యమైన వాని నీదిగువ నిచ్చుచున్నాము.

(1) జనాభా ననుసరించి అధికజనసంఖ్యాకసంఘములకును అల్పజనసంఖ్యాకసంఘములకును స్థానములను ప్రత్యేకించుట.

(2) అధికజనసంఖ్యాకసంఘములవారికి కొన్నిస్థానములను ప్రత్యేకించి, యితరస్థానముల నభ్యర్థించుటకు గూడ స్వేచ్ఛనొసంగుట.

(3) దామాషాపద్ధతిమీంద నాధారపడిన ప్రాతినిధ్యము (Proportional representation)

(4) పాంచాలమును, పశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రమును ఏకరాష్ట్రముగా జేసి, ఈక్రొత్తరాష్ట్రములో ప్రత్యేకస్థాననిర్ణయము లేకుండచేయుట.

(5) స్థానముల నసలే ప్రత్యేకించక వెనుకబడియున్న సంఘములకు ఆర్థికాభివృద్ధికిని విద్యాభివృద్ధికిని రాజ్యాంగవిధానమునందు తగు రక్షణముల నేర్పాటుచేయుట.

ఈసూచనలను విచారింపకపూర్వము దేశములో ముఖ్యసాంఘిక ప్రతిష్ఠాపనల యభిప్రాయ మేమియో విచారించుట లాభకరమని యెంచి, జులై 21 తారీఖున మాతోకలసి సంప్రదించుటకు తమతమ పక్షాభిప్రాయములను తెలుపగలవారిని పంపవలసిన దని కోరుచు హిందూమహాసభకును, ముస్లిమ్ సమితికిని సిక్కు సంఘమునకును జూన్ 11 తారీఖున మేము ఆహ్వానములనంపితిమి. ఈయాహ్వానములకు ప్రత్యుత్తరము తృప్తికరము

గానుండలేదు. ఆతారీఖున తమప్రతినిధిని పంపుటకు వీలు లేదని హిందూసభా కార్యదర్శి వ్రాసెను. ముస్లీంసమితి కార్యదర్శి ప్రత్యుత్తరమే వ్రాయలేదు. సిక్కుసంఘము సభ్యుని పంపదలచెను గాని, హిందూమహాసభయును, ముస్లిమ్ సిక్కుసమితియును సభ్యులను పంపనందున, సిక్కుప్రతినిధిని రమ్మని యిబ్బంది పెట్టుట యవసరములేదని మా సంఘ సభ్యుడు సర్దార్ మంగళసింగ్ గారు తలచిరి. మే మాహ్వాన ములు పంపిన కొందరు పెద్దలుకూడ అసందర్భములవలన రాజాలకపోయిరి. డాక్టర్ అన్సారీగారుమాత్రము శ్రమ చేసి మావద్దకువచ్చి మాకు సలహా నొసంగిరి.

పైనుదహరింపబడిన 5 సూచనలను మేము రెండు సభలలో చర్చించితిమి. ఆసమయమున డాక్టర్ అన్సారీ గారుకూడ నుండిరి. మొదటిసూచనపై మేమొక నిశ్చితా భిప్రాయమునకు రాలేకపోయితిమి. కాని తక్కిన నాల్గు సూచనలను చర్చించి యొకయభిప్రాయమునకు వచ్చి తిమి. వీటిని మొదట చర్చించి తరువాత ప్రధానవిషయ మునకు వత్తుము.

పాంచాలములోను, వంగదేశమునందును అధికజన సంఖ్యాకసంఘమునకు కొన్నిస్థానములను ప్రత్యేకించి యితర స్థానములకు పోటీచేయుటకు స్వేచ్ఛ నివ్వవలెనని సూచింపబడెను.

కొన్నిస్థానములను ప్రత్యేకించుట

కొన్నిస్థానములను ప్రత్యేకించుకొను

హక్కు దక్షిణదేశమునందు బ్రాహ్మణేతరుల కొసంగ బడెను. ఇప్పటికిని అది అమలులోనున్నది. కాని బ్రాహ్మణేతరులకుగూడ నిది యనవసరమని అనుభవమువలన తేటపడినది. మాకు తెలిసినంతవరకు బ్రాహ్మణేతరులు తమ వోట్లసంఖ్య హెచ్చుగానుండుటవలన నెల్లప్పుడును హెచ్చుస్థానముల నాక్రమించుకొనుచుండిరిగాని, తక్కువ స్థానముల నెప్పుడును ఆక్రమించుకొనలేదు. స్థానములను ప్రత్యేకించవలసిన యవసరము వారి కెన్నడును రాలేదు. పాంచాలములోను, వంగదేశమునందును అధికముగానున్న మహమ్మదీయులు హెచ్చుస్థానముల నాక్రమింపజాలరని యెవ్వరును వాదించలేదు. హిందువులకన్న తమకు హెచ్చుస్థానములు లభించవేమోయని మహమ్మదీయులు భయమందుచున్నారు. ఇట్లు తలచుటకు కారణము లేమియులేవని మాలో చాలమంది యభిప్రాయము. మహమ్మదీయులకు హిందువులకన్న హెచ్చుస్థానములు రాకపోయినను ఎట్టి పరిస్థితులయందైనను కొంచెమించుమించుగా సమానస్థానములు లభించుననుట నిశ్చయము. వారికి నూటికి 45 స్థానములు లభించునని నిశ్చయమున్నదనుకొనుడు. అప్పుడుకొన్ని స్థానములను ప్రత్యేకించవలసిన యవసరముండదు., అల్పజనసంఖ్యాకసంఘములకుగాని, అధికజనసంఖ్యాకసంఘములకుగాని కొన్ని స్థానములను ప్రత్యే

కించి, యితరస్థానములకు స్వేచ్ఛగా పోటీచేయనిచ్చు సూత్రమునకు మాయభ్యంతరమేమియు లేదు. కాని పాంచాలములోను వంగదేశమునందు నివి యనవసరములనియు, నీపద్ధతివలన హెచ్చులాభము లేదనియు తలచుచున్నాము.

దామాషాపద్ధతిమీద నాధారపడిన ప్రాతినిధ్యము
(Proportional Representation)

తరువాతసూచన దామాషాపద్ధతిమీద నాధారపడిన ప్రాతినిధ్యము. ఈపద్ధతినిగురించి యాలోచించి యఖిలపక్షసభవారికి నివేదించవలసిన దని యేర్పాటుగావింపబడిన ఉపసంఘము నివేదిక నంపలేదు. కాని కొందరు తమ ప్రత్యేకసూచనల నంపినారు. సర్దార్ మంగళసింగుగారీపద్ధతి నభిమానించిరి. ఇతరులుకూడ నిది ప్రశస్తమగు పద్ధతియనియే తలచిరిగాని ప్రస్తుతము మన దేశములో నమలులోనుంచ వీలులేదని యభిప్రాయపడిరి. వివిధసంఘముల భయములను, కోర్కెలను సమన్వయము చేయగల విధాన మిదియొక్కటియేయని మేముగూడ తలచుచున్నాము. దీనిలో ప్రతి అల్పజనసంఖ్యాకసంఘమును ప్రాతినిధ్యము వహింపవచ్చును.పరస్పరవిరుద్ధాభిప్రాయములుగల సంఘములహక్కులుసమన్వయమగుటకుగూడనిదియొక్కటే మార్గము. ముందు సాంఘికసమస్యా పరిష్కారమున కిదియొక్కటే తారకమని మాయుద్దేశ్యము.

కాని ప్రస్తుత మీపద్ధతి యెంతవర కాచరణయో గ్యమో విచారించవలసియున్నది. ఈమార్గమునం దనేక చిక్కులు కలవనియు, ప్రస్తుతము భారతదేశమునందలి వోటర్లు వాని నర్థముచేసికొనజాలరను విషయమునకు ప్రాధాన్యమొసంగబడుచున్నది. ఎంత వాంఛనీయమయి నను భారతీయులీవిధానముయొక్క ప్రాముఖ్యతను గమ నించునంతటి విద్యావంతులగువరకు నీవిధానమును మన దేశమునందు అమలులోపెట్టుటకు వీలులేదని కొందరు వాదించుచున్నారు. ఇది గొప్ప ఆటంకమని మేముకూడ గ్రహించుచున్నాము. కాని యీమాటలలో కొంత అతి శయోక్తి లేకపోలేదు. దామాషాపద్ధతిమీద ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుటకు వోటరుల కెక్కుడు తెలివితేట లవసర ములేదు. వోట్లు పుచ్చుకొనునట్టి అధికారులకును, వో ట్లను లెక్కపెట్టి ఒకరికి హెచ్చుగావచ్చిన వోట్లను ఇంకొకరికి సర్దు ఉద్యోగీయులకును హెచ్చు తెలివితేట లవసరము. వోట్లను చక్కగా లెక్కపెట్టి ప్రతినిధులను నిర్ణయించగలిగినవారు భారతదేశములో తగినంతమంది యున్నారనుట కేసందియమునులేదు. ఎన్నికకు నిలచిన వారి గుణాగుణములనుబట్టి ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ సభ్యులను క్రమముగా నిర్ణయించుటకు వోట్లిచ్చువారికి గూడ తెలివితేట లవసరమనుట సత్యమే. కాని ఒక్కదా

భాషా పద్ధతి ప్రాతినిధ్యమునకే యీకష్టము కలదనుట సమంజసముకాదు. చాలమంది పోటీచేసినయెడల, వారిలోనొక్కని నెన్నుకొనుటకుగూడ తెలివితేటలును, విచక్షణాజ్ఞానమునుఅవసరములేకదా? ప్రజాప్రతినిధిప్రభుత్వము బాగుగా నభివృద్ధినొందిన ఆంగ్లదేశములోనే వోటర్ల విచక్షణాజ్ఞాన మొక్కొక్కప్పుడు సంపూర్ణముగా నశించుచున్నది. వోటర్లు ఉన్నతాదర్శ ప్రబోధితులై వోట్లనిచ్చుటలేదు. జాతీయశ్రేయమునుమాత్రమే యాలోచించి ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుటలేదు. యెన్నిక సమయములందు పొడసూపు తాత్కాలికములును, స్వల్పములును, గర్హ్యములు నగు కారణములవలన వోటర్లు వోట్లనిచ్చుట తటస్థించుచున్నది. ఇటీవల ఆంగ్లదేశములో జరిగిన ఎన్నికలయందు పదభ్రష్టుడైన కెయిజరు నురిదీయవలయు నను సంకల్పముతోడనో, అప్రధాన మగు నొక కృత్రిమలేఖచే నుద్రేకమునుబొంది యో ప్రజలు వోట్లనిచ్చిరి. ఆంగ్లసామ్రాజ్యపరిపాలనాభారమును వహించి, అంతర్జాతీయవ్యవహారములయందు హెచ్చుగా పాల్గొనవలసిన ఆంగ్లపార్లమెంటుమహాసభాప్రతినిధులనే ఆంగ్లప్రజలింతటి యల్పాశయములతో నెన్నుకొనియుండినప్పుడ [illegible] గతిసందర్భములను గ్రహింపగలిగిన యెవ్వడు ప్ర [illegible] ధిప్రభుత్వమునుగాంచి నిరుత్సాహపడడు? ఆ [illegible] నందలి వోట

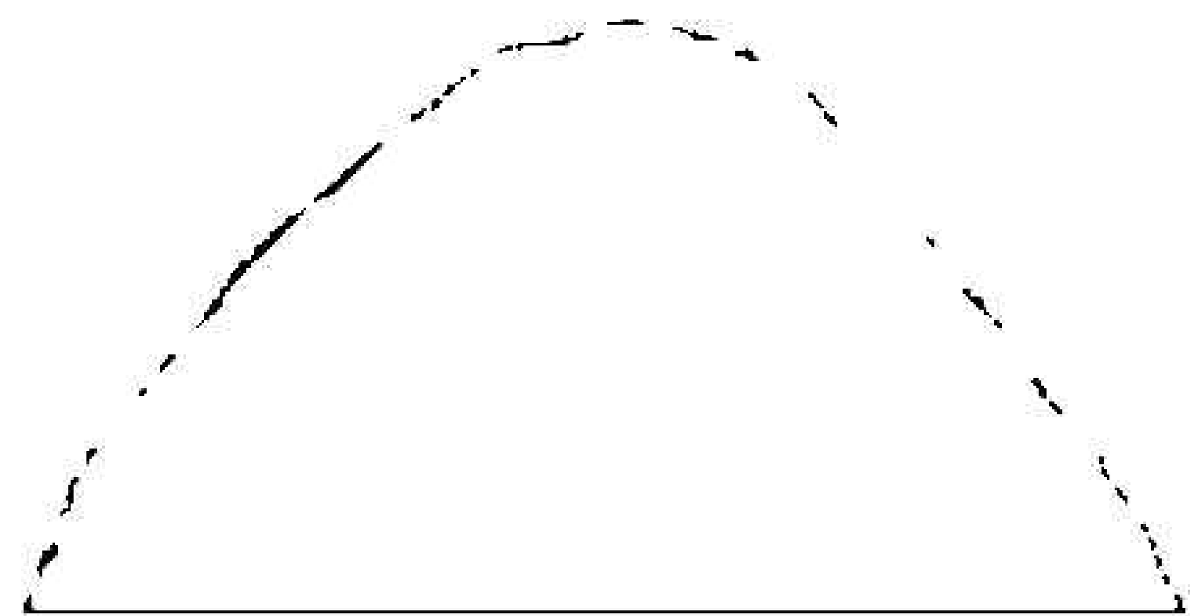
ర్ల తెలివితేటలకంటె భారతదేశములోని వోటర్ల తెలివి తేటలు మొదటమొదట తగ్గుగా నుండును. ఇందువలన దామాషాపద్ధతిమీద ప్రాతినిధ్యము భారతదేశమునకు పనికిరాదనుట సత్యముకాదు. ఈ లోపములు ప్రజాప్రతి నిధిప్రభుత్వమునకు నైసర్గికములుగాని, దామాషాపద్ధతి మీద ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుట కభ్యంతరములు కావు.

వ్రాయుటయు చదువుటయు తెలియని వోటర్లు దామాషాపద్ధతిమీద ప్రతినిధుల నెన్నుకొనునపుడు రహస్యభంగము వాటిల్లునని యొక అభ్యంతరమును కొందరు చెప్పుచున్నారు. ప్రతియభ్యర్థికిని ఒకేరంగు పెట్టెలు మూడుండి, ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ సమ్మతు లను తెల్పుటకు వానిమీద నేమైన నొక చిహ్నముండిన నీయభ్యంతరము తొలగునని మేము తలచుచున్నాము. కాని యీ లోపము ప్రస్తుతసమయమున సామాన్య ముగా జరుగుచున్న ఎన్నికలకుగూడ నున్నది గదా! మాల్టాద్వీపమునం దధికసంఖ్యాకులు విద్యావిహీనులయి నను దామాషాపద్ధతిమీద నాధారపడు ప్రాతినిధ్య మచ్చట [illegible]వలంబింపబడి, జయప్రదముగా కొనసాగింప బడినది. [illegible]చిన్నద్వీపమును ముప్పదికోట్ల జనాభా గలిగిన భార[illegible]లో పోల్చుటకు వీలులేదు.

ఈవిధానమును భారత దేశములో ప్రవేశపెట్టి ఆ చరణయందెట్లు కొనసాగునో పరీక్షించుట కేయభ్యంతరములును లేవని మాలో చాలామంది తలచుచున్నాము. దీనియందు లోపము లుండవచ్చును. అవలంబించుటవలన ప్రమాదముకూడ సంభవింపవచ్చును. కాని మేమాలోచించిన పద్ధతిలో నేది లోపరహితముగా నున్నది? ఏది ప్రమాదరహితముగా నున్నది? ప్రతిదానికి ఏవో అభ్యంతరములు చెప్పవచ్చును. వీనిలోకొన్ని మూలసిద్ధాంతములకు భిన్నముగ నున్నవి. కనుక అవలంబించిన వెంటనే కొన్ని కష్టములు సంభవింపవచ్చును. ఐనను దామాషా ప్రాతినిధ్యమును ప్రస్తుతపరిస్థితులలో భారత దేశమున ప్రవేశపెట్టుట సమంజసము కాదని మాలో కొందరు తలచుటచేత దాని నవలంబింపవలెనని సిఫారసు చేయుట లేదు.

పాంచాలమును, పశ్చిమోత్తర పరగణాను ఏకరాష్ట్రముగా చేయుట.

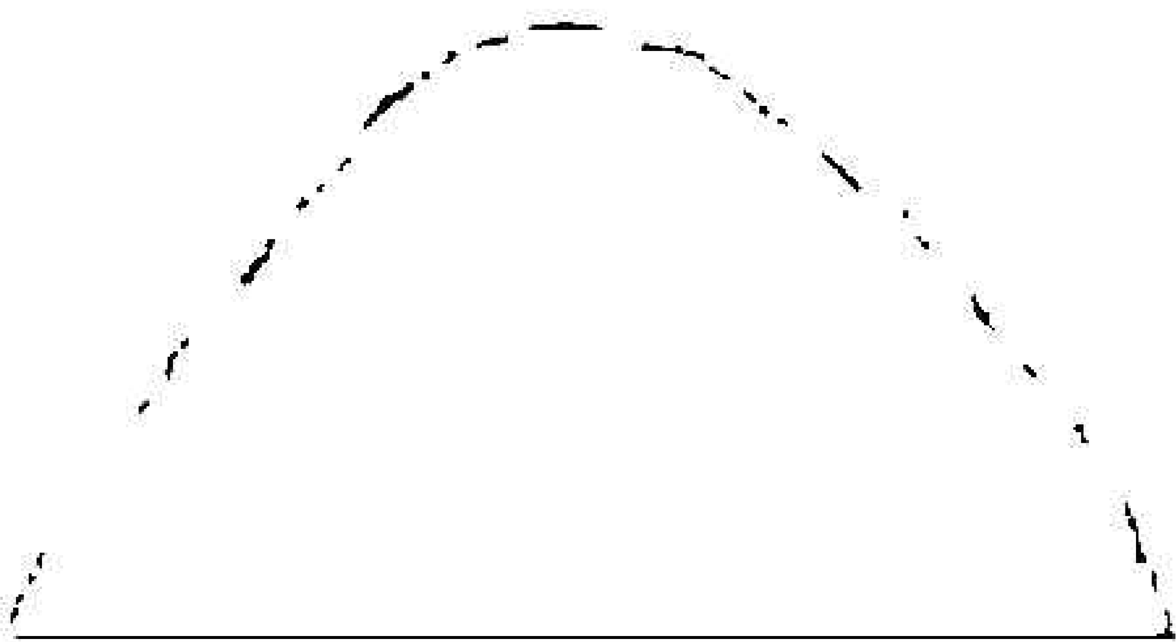
పశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రమును పాంచాలముతో కలిపి యీరాష్ట్రములో ప్రత్యేకస్థానములను లేకుండ జేసిన బాగుండు నని కొందరు సూచించిరి. ఈసూచనకుమాయభ్యంతరము లేమియు లేవు. కాని యీ రాష్ట్రముల లోని వివిధపక్షము లీసూచన

నెంతవర కంగీకరించెదరో తెలియదు. అందరును అంగీక రించిరేని దీనిని సంతోషపూర్వకముగా సిఫారసుచేయు దుము. దీనిలో ప్రత్యేకసిద్ధాంత మేమియు నిమిడియుండ లేదు. ఈ రెండురాష్ట్రముల ప్రజలకు నిది యిష్టమా, ఇష్ట ముకాదా యను ప్రశ్నమీద మా యంగీకారము ఆధా రపడియుండును. మా సంఘసభ్యుడగు సర్దార్ మంగళ సింగుగారు దీని నామోదించలేదు. ఇంక కొందరుకూడ ఆమోదించుట లేదని తెలియుచున్నది. కావున నీ సూచనపై సిఫారసు చేయకున్నాము.

ఇట్టిదే మరియొక సూచన చేయబడెను. అది యేదన, పాంచాలమును, పశ్చిమోత్తరసరిహద్దురాష్ట్ర మును, బెలుచిస్థానమును, సింధును కలిపి ఏకరాష్ట్రముగా చేయవలెను. ఈ ఏకరాష్ట్రములో అల్పజనసంఖ్యాకసంఘ మువారు కోరిన తప్ప ప్రత్యేకస్థానముల నిర్ణయ ముండ రాదు. ఇట్లు చేసినయెడల భారతదేశముయొక్క ఉత్తర దిక్కును పశ్చిమోత్తరదిక్కును ఆక్రమించుకొనునట్టి బ్రహ్మాండమైన రాష్ట్ర మేర్పడును.

పాంచాలమునందు స్థానములను ప్రత్యేకించుట అసలే పనికిరాదనియు, రాజ్యాంగవిధానమునందే వెనుక

పాంచాలములో స్థానముల ప్రత్యేకించుట పనికిరాదు.

బడియున్న వారికి ప్రత్యేకరక్షణము లివ్వబడవలెననియు మరియొక సూచన చేయబడెను. ఇట్టిది వివిధపక్షముల వారికి సమ్మతమగుచో, దీనికంటె మంచిపద్ధతి యుండదు. కాని ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నీపద్ధతి పాంచాలు రందరి యంగీకారమును బడయుననిని నమ్ముటకు వీలులేదు. ఇంతసరసమైన పద్ధతి నందరు నొప్పుకొనుచో, సాంఘికవిభేదములే యుండియుండవు. మా చిత్తురాజ్యాంగ విధానమున అల్పజనసంఖ్యాకసంఘములవారివిద్యాభివృద్ధికిని, ఆర్థికాభివృద్ధికిని అనేక సంరక్షణముల నేర్పరిచితిమి. ఐనను ఒక సంఘమునకు మరియొకసంఘముపై గల యనుమానములును, దురభిప్రాయములును సంపూర్ణముగా తొలగునెడలను, శాసనసభలకు స్థానములను ప్రత్యేకించుట మొదలగు కృత్రిమరక్షణములను వివిధసంఘములవారు వదలుకొను నెడలను, మే మేర్పరచిన రక్షణములకును, షరతులకును మరికొన్ని చేర్చి సమగ్రమైనవానినిగా చేయుటకు సంసిద్ధులమై యున్నాము.

జనాభా ననుసరించి స్థానములను ప్రత్యేకించుట

అధికజనసంఖ్యాకసంఘములకును, అల్పజనసంఖ్యాకసంఘములకును జనాభాననుసరించి స్థానములను ప్రత్యేకించుటయను ప్రధానవిషయమును చర్చింతము.

సాంఘిక నియోజకవర్గములవలె (Communal electorates) వివిధసంఘములకు స్థానములను ప్రత్యేకించుపద్ధతిగూడ హానికరమని యందరును ఒప్పుకొనియేయున్నారు. ఐనను దేశకాలపరిస్థితుల ననుసరించి, తాత్కాలికసాధనోపాయముగ, సాంఘికనియోజకవర్గములు సంయుక్త నియోజకవర్గములుగా మారునంతవరకు దీని నంగీకరించవలసివచ్చినది. ఈమధ్యకాలములో ఒకసంఘముపై మరియొకసంఘమునకు గల యనుమానములు సంపూర్ణముగా తొలగకపోయినను చాలమట్టుకు తగ్గునని యీపద్ధతి నభిమానించినవారి యభిప్రాయమైయుండెను. లక్నో ఒడంబడిక (లక్నోపాక్టు) కుదుర్చు సమయమునగూడ కొంద రిట్లేవాదించిరి. కాని ఈ 12 సంవత్సరముల యనుభవమువలన వారియాసలు అడియాసలైనవని నిర్ధారణమైనది. ఇటీవల మహమ్మదీయులకును హిందువులకును వృద్ధియగుచున్న వైషమ్యమునకు కారణము సాంఘిక నియోజకవర్గము లయినను, కాకపోయినను ఈపద్ధతి హిందువులకును మహమ్మదీయులకునుసఖ్యతయును,సద్భావమును పెంపుచేయలేకపోయినదను మాట మాత్రము సత్యము. ఏసంఘమునకైనను అల్పజనసంఖ్యాకసంఘమునకైనను, అధికజన సంఖ్యాక

స్థానములను ప్రత్యేకించుట హానికరము

సంఘమునకైనను, స్థానములను ప్రత్యేకించుట సంకుచిత సాంఘికాభిమానములను గౌరవించినట్లగును. సాంఘిక నియోజకవర్గమునకును దీనికిని భేద మేమియు నుండదు.

అధికసంఖ్యాకసంఘములకు స్థానములను ప్రత్యేకించు పద్ధతిని పలువురు తీవ్రముగా ఖండించుచున్నారు.

అధికసంఖ్యాకులకు స్థానములను ప్రత్యేకించుట

సిద్ధాంతరూపమున జూచినను, అనుభవమునుబట్టి విచారించినను యిది లోపభూయిష్ఠమని వారు చెప్పెదరు. ఇతర సంఘము లన్నిటికంటె మహమ్మదీయులు కొంచెము హెచ్చుగానున్న పాంచాలవంగదేశములయందు మాత్రమే ఈసమస్య పొడసూపుచున్నది. ఇతరరాష్ట్రములయందలి అధికసంఖ్యాక జనసంఘములవా రెవ్వరును దీనిని కోరలేదు. కావున పాంచాలవంగదేశముల విషయముమాత్ర మిచ్చట విచారించిన చాలును.

పాంచాలములోను, వంగదేశమునందును వివిధ మతములవారి జనసంఖ్యనుబట్టి విచారించినచో భారత దేశములోని ఇతరరాష్ట్రము లన్నిటికంటె నీరెండురాష్ట్రములయందే చక్కని సాంఘికపరిస్థితు లేర్పడియుండవలసినది. ఈరాష్ట్రములలో నొకమతమువా రితరు లందరికంటె హెచ్చుగానున్నను, యితరులుగూ ... శేయ

మును బాగుగా రక్షించుకొనగలిగినంత ప్రాబల్యము గలిగి యున్నారు. కావున ఒకరి నింకొకరు అడచివేయుటగాని యిబ్బందిపెట్టి యభివృద్ధినొందకుండ చేయుటగాని యసంభవమై యుండవలసినది.

అధిక జనసంఖ్యాక సంఘములకు స్థానములను ప్రత్యేకించుపద్ధతిని సమర్థించుట యసాధ్యము. అధిక జనసంఖ్యాక సంఘముయొక్క అభివృద్ధికిని, అల్పజనసంఖ్యాకసంఘముయొక్క అభివృద్ధికిని ఇది యాటంకమై జాతీయాభివృద్ధిని కూడ ఆటంకపెట్టుట నిశ్చయము. అధికజనసంఖ్యాక సంఘమున కెట్టు లిది యనర్థదాయకమో ప్రథమమున వివరింతుము. శాసనముద్వారా వారియాధిక్యతను ధ్రువపరచుటచేత స్వహస్తములపై నాధారపడు శక్తిని వారు గోల్పోయెదరు. ఈపద్ధతి నవలంబించిన కొలదివోజులకే సంఘము ఆత్మవిశ్వాసమును గోల్పోవును. జాతీయపునర్నిర్మాణమున కవసరమగు సుగుణసంపత్తియంతయు నశించును. ప్రజల నిర్మాణసామర్థ్య మదృశ్యమగును. దామాషాపద్ధతిమీద ప్రాతినిధ్య మున్న తప్ప, సాధారణముగా, నధికజనసంఖ్యాకసంఘములు జనసంఖ్యనుబట్టి న్యాయతః తమకు రావలసినస్థానములకంటె హెచ్చు స్థానవ[illegible]క్రమించుకొనుట సంభవించును. ప్రతి

సిద్ధాంతము.

నియోజకవర్గమునందు లేదా హెచ్చు నియోజక వర్గములయందు అధికజనసంఖ్యాకసంఘమే బలీయముగా నుండుటవలన స్థానములలో చాలభాగము వారికే లభించునని విశదముకాగలదు. ఇట్లధికస్థానముల నాక్ర మించుకొని అల్పజనసంఖ్యాకసంఘములకు రాదగిన కొలది స్థానములనుగూడ వారూడ్చివేసెదరు. కనుక, నీపద్ధతి అల్పజనసంఖ్యాక సంఘములకు నష్టదాయకము. ఇందువలన వీరి హక్కులను రక్షించుట యవసరమగు చున్నది.

అధికజనసంఖ్యాకసంఘములకు స్థానములనుప్రత్యే కించుపద్ధతిగాని, ఇతరపద్ధతులనుబట్టి స్థానములను ప్రత్యే కించుటగాని నిజమగు ప్రజాప్రతినిధిప్రభుత్వమునకును బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకును విరుద్ధము. ప్రజలు కోరినవాని నెన్నుకొనుటకు గల హక్కును ఈపద్ధతి యాటంకపరుచునని విశదమగుచునే యున్నది. మరియు శాసనసభలలోను వెలుపలను స్వాభావికమగు క్రొత్త పార్టీలు యేర్పడుటకు గూడ నిది యొక ఆటంకము. సంకుచిత సాంఘికదృక్పథము నిది వేళ్లు పాతుకొనునట్లు చేయును. ఈభావము ప్రజలలో వ్యాపించినందుల కంద రును చింతనొందుచున్నారు. దేశీయుల మనములనుండి యీభావమును పారద్రోలుట కందరును యిచ్ఛగించు

చున్నారు. కాని యిది యెట్లుతొలగును? ఐకమత్యమును గురించి యుపన్యసించుటవలనను శ్రీరంగనీతులు చెప్పుట వలనను పోవునా? ఒకరిపై నొకరికి అనుమానమును భయమును కలిగించెడివిధమున సంఘమును కృత్రిమముగా విభజింపక ప్రజలదృష్టిని వారి దైనిక జీవనముల యందు సంభవించెడి కష్టసుఖములకై మరల్చినప్పుడే ప్రత్యేకసంఘదృష్టి నశించి జాతీయతయం దభిమానము గలుగును. కావున ప్రజల కిట్టి నూతనాభిమానము గలిగించి, ఈయభిమానమునకు ప్రతిబంధకములగువాని నన్నిటిని తొలగించుటకు మనము ప్రయత్నించవలెను. అధిక జనసంఖ్యాకసంఘములకు స్థానములను ప్రత్యేకించుటయు, స్థానములను నిర్ణయించుటయు యిట్టి యాటంకము లనుటకు సందేహమేమియు లేదు.

ప్రత్యేకించు పద్ధతులు.

అధికజనసంఖ్యాకసంఘములకు స్థానములనుప్రత్యేకించు పద్ధతులను పరిశీలించినచో నిది ప్రజాప్రతినిధి ప్రభుత్వమునకు మాత్రమేగాక బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వముయొక్క ప్రధానసూత్రములకు గూడ వ్యతిరేకమై యున్నదని తేటపడక మానదు.

మద్రాస్ రాజధానిలోను, బొంబాయి రాజధానియందలి కొన్ని భాగములయందును గల

బ్రాహ్మణేతరసంఘములకు కొన్నిస్థానములను ప్రత్యేకించుపద్ధతి నొకదానిని మాంటెగ్యూ ఛెమ్సుఫర్డుసంస్కరణ ప్రణాళిక యామోదించినది. మద్రాసు రాజధానిలో నూటికి 96 వంతులు గల బ్రాహ్మణేతరులు, నూటికి $2\frac{1}{2}$ కంటె హెచ్చుగాలేని బ్రాహ్మణుల బారినుండి రక్షించుకొనుటకై సౌత్ బరో కమిటీవారి సిఫారసుపై తమకు 98 స్థానములలో 28 స్థానములను ప్రత్యేకించునట్లు ప్రభుత్వమువారి నొప్పించిరి. ఈ ప్రత్యేకస్థానములను సంపాదించిన పద్ధతి ఈ క్రింద వివరించుచున్నాము. ఒక్కొక్క సభ్యుని నెన్నుకొనవలసిన రెండు సంపూర్ణ బ్రాహ్మణేతరనియోజకవర్గము లేర్పరుపబడెను. తక్కిన వారిలో 25 నియోజకవర్గములు ముగ్గురుగాని, అంతకు పైగా గాని సభ్యులను ఎన్నుకొనవలసినట్లును, అందులో మద్రాస్‌నగరమున కిద్దరును, తక్కినవానిలో ఒక్కొక్కరును బ్రాహ్మణేతరులై యుండవలె ననియు నిర్ధారణ చేయబడెను. ఈవిషయమైన నిబంధన యిట్లున్నది.—

మాంటెగ్యూ ఛెమ్సుఫర్డు పద్ధతి

“వోట్లను లెక్కపెట్టుట పూర్తియైన తరువాత వోట్లను లెక్కించుయుద్యోగియుడు అందరికంటె హెచ్చు వోట్లు వచ్చినవాని ఎన్నుకొనినట్లుగా ప్రకటించవలెను. ఒక్కస్థానముగాని హెచ్చుస్థానములుగాని ప్రత్యే

కింపబడినప్పుడు హెచ్చువోట్లు వచ్చిన బ్రాహ్మణేతర అభ్యర్థినిగాని అభ్యర్థులనుగాని ప్రథమమున నెన్నుకొనినట్లు ప్రకటించవలెను."

ఉదాహరణముగా మద్రాస్‌నగరమునందు ప్రస్తుతము జరుగుచున్నపద్ధతిని యోజించవచ్చును. ఒక నియోజకవర్గములో ఎన్నుకొనవలసిన ఆర్గురు సభ్యులకు ఇద్దరు బ్రాహ్మణేతరులై యుండవలెనని నిర్ధారణ చేయబడినది. మొదటి ఆర్గురిలో బ్రాహ్మణేతర యభ్యర్థి యెవ్వరును లేరనియు, బ్రాహ్మణేతర అభ్యర్థులకు అందరకన్న తక్కువవోట్లు వచ్చినవనియు తలంచెదము. పై చెప్పిననిబంధనప్రకారము మొదట యిద్దరు బ్రాహ్మణేతర అభ్యర్థులు ఎన్నుకొనబడుదురు. తరువాత మొదటి నల్గురును ఎన్నుకొనబడుదురు. బ్రాహ్మణేతరుల విషయమై, ఎన్నికదారుల కోర్కెలు యీావిధముగా తృణీకరింపబడుచున్నవి. బ్రాహ్మణేతరసంఘమునకు జెందిన ఎన్నికదారులు తమ యభ్యర్థులకు ప్రతికూలురై అధికసంఖ్యాకులుగా వోట్లనిచ్చినను ప్రథమమున నెన్నుకొనబడువారు బ్రాహ్మణేతరులే గదా! ఈ యిద్దరు బ్రాహ్మణేతరు లెవరి ప్రతినిధులు? ఎన్నికదారులలో నధికసంఖ్యాకులు వారి నెన్నుకొనలేదు. బ్రాహ్మణేతరులలో గూడ అధికసంఖ్యాకులు వారి నెన్నుకొనియుండరు. ఒకసిద్ధాం

తముమీదగాని, సూత్రముమీదగాని యాధారపడని యొక్క అస్వాభావిక నిబంధనపై వారు సభ్యత్వమును సంపాదించిరి. అదృష్టవశమున బ్రాహ్మణేతరుల యనుమానములు వట్టి భ్రమ యని తేటపడినది. ఈనిబంధనను ఒక్కసారియైనను అనుసరించవలసిన యవసరము మద్రాసునందు కలుగలేదు.

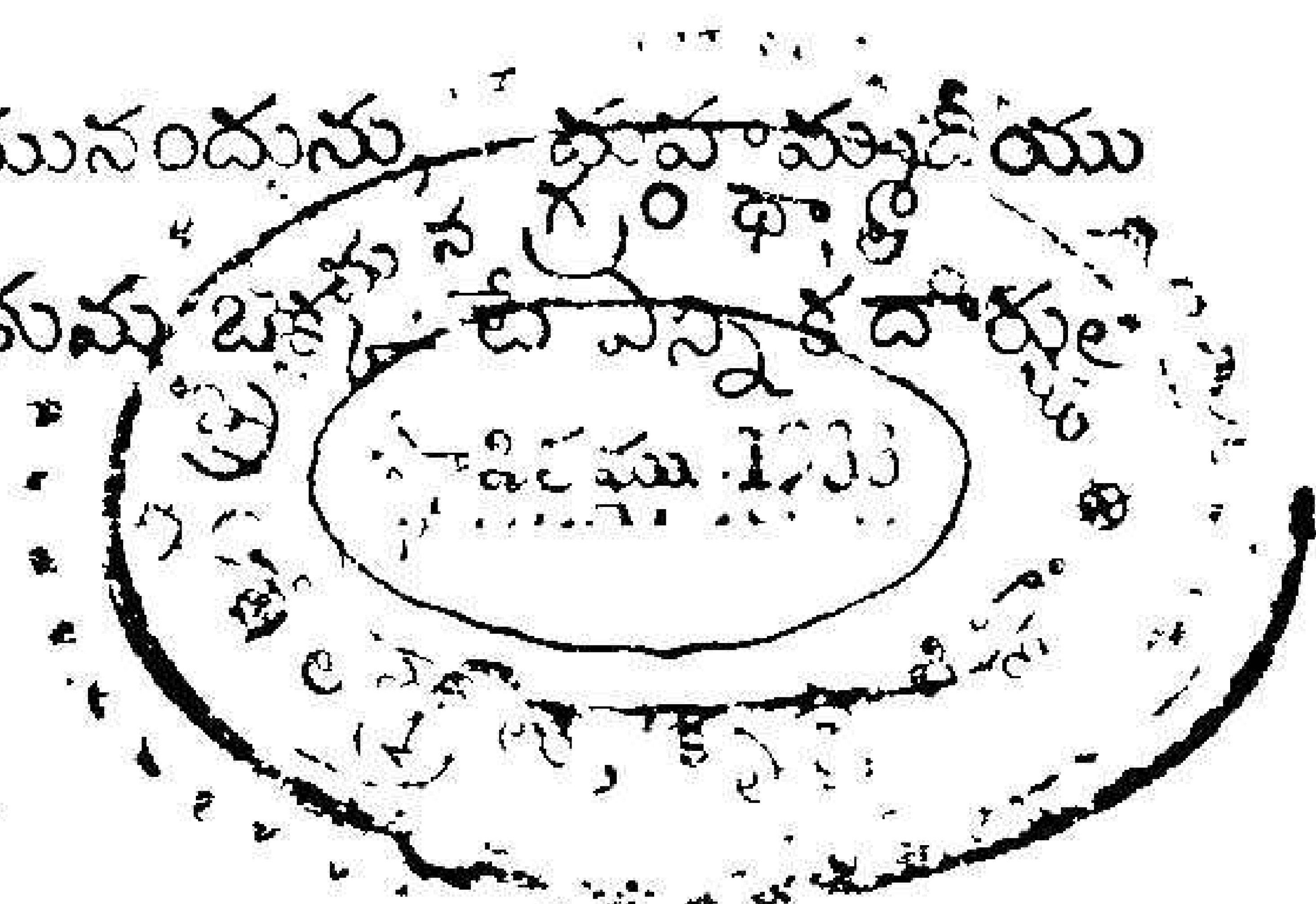
తొంబది యెనమండ్రుగురు సభ్యులు గల శాసనసభలో 28 గు రీప్రకారముగా నెన్నుకొనబడుట హానికరము. ఇదియే హానికరమైయుండగా సభలో నధికసంఖ్యాకు లిట్టి విపరీతపద్ధతిపై నెన్నుకొనబడుటయు, మంత్రులుగూడ వీరినుండియే నియమింపబడుటయు నింకెంత హానికరముగా నుండవలెను? ఇట్టిపద్ధతిపై నాధారపడెడు ప్రజాప్రతినిధిప్రభుత్వము శుద్ధ బూటకమని వేరుగా చెప్పవలయునా?

వివిధసంఘములకు స్థానములను ప్రత్యేకించుపద్ధతి మరియొకటి సింధు ఒడంబడిక నభిమానించిన వారిచే

సింధుపాక్టు పద్ధతి

సూచింపబడుచున్నది. ఈపద్ధతి ఒడంబడికపత్రములో 5 వ క్లాజులో నిట్లు వివరింపబడినది.

"ప్రతి నియోజకవర్గమునందును మహమ్మదీయులకును, మహమ్మదీయేతరులకును ఒక్కొక్కటి ఎన్నికదార్ల

పట్టిక యుండవలెను. మరియు మహమ్మదీయ, మహమ్మదీయేతరాభ్యర్థుల ఎన్నికలు ఒక్కరోజుననే, ప్రత్యేకముగా, హిందువులును మహమ్మదీయులునుకలసి రెండు ప్రదేశములయందును, ఎన్నికలయందు పాల్గొనుటకు హక్కును సావకాశమును గలుగువిధమున జరుపబడవలెను. ఈపద్ధతివలన నెన్నుకొనబడువారు వోటరులందరిచేతను నెన్నుకొనబడుదురుగాని స్వసంఘమువారిచేమాత్ర మెన్నుకొనబడరు. ఇట్లైనచో సంయుక్తనియోజకవర్గవిధానము బాగుగాపనిచేయగలదు."

"ఎన్నుకొనబడువారు ఓటరులందరచేతను నెన్నుకొనబడుదురు గాని స్వసంఘముచేమాత్ర మెన్నుకొనబడరు" అను సుగుణమును ఈవిధానము నభిమానించెడివారు దీని కారోపించుచున్నారు. అందరునుకలసి ఎన్నుకొనుటయే నిజమయిన అభిప్రాయమగుచో ప్రత్యేకముగా ఎన్నికల నెందుకు జరుపవలెను? ఒక్కచోటనే హిందువులును, మహమ్మదీయులును వోట్లనిచ్చుటవలన నీఫలితము చేకూరదా? హిందూ మహమ్మదీయాభ్యర్థులకు పోటీ లేకుండ జేసి, వారి జనసంఖ్యననుసరించి స్థానములను ప్రత్యేకించుటయొక్కటే దీని నిజమగు ఉద్దేశ్యమని మాకు తోచుచున్నది. ఎన్నికదారులు స్వబుద్ధి నుపయోగించి యోగ్యు లగువారి నెన్నుకొనుట కిట్టిపోటీ యవసరము.

కాని యీపద్ధతివలన పోటీలేకుండ పోవుటయేగాక హిందు వులు స్వసంఘాభిమానమును వీడి మహమ్మదీయులకు వోట్లనిచ్చుటకును, అట్లే మహమ్మదీయులు హిందువులకు వోట్లనిచ్చుటకును సావకాశము లేమియు లేకుండపోవు చున్నవి.

హిందూమహమ్మదీయాభ్యర్థులకు ప్రత్యేకముగా వోట్లనిచ్చుటకును, అందరకు కలసి యొక పెట్టెలోనే వోట్లనిచ్చుటకును ఫలిత మొక్కటికాదని స్పష్టమగుచు న్నది. ప్రత్యేకఎన్నికలలో, అధికజనసంఖ్యాకసంఘము అల్పజనసంఖ్యాకసంఘమునుండి ఎన్నుకొనబడవలసిన యభ్యర్థులలో తమ ఆజ్ఞానువర్తులగు వారికే వోట్లనన్ని టిని గుప్పించి, ఎన్నుకొనుట కెల్లప్పుడును హెచ్చు సావ కాశము లుండును.

పైనచర్చింపబడిన రెండు పద్ధతులలో నేదియు తృప్తికరముగా నుండదని స్పష్టమయినది. మూడవది ప్రత్యేక సాంఘికనియోజకవర్గముల నేర్పరచుట. ఈవిధా నమును గురించి రెండవ అధ్యాయమున చర్చించితిమి. ఎన్నికసమయములో ఒక సంఘమును మరియొక సంఘ ముపై నాధారపడునట్లుచేసి సాంఘిక సామరస్య మేర్పరు చుటయే ప్రత్యేక సాంఘిక నియోజకవర్గములను రద్దుచే యుటయందలి ముఖ్యాభిప్రాయము. కాని సంయుక్త

నియోజకవర్గమునందు అధికజనసంఖ్యాక సంఘమునకు స్థానములను ప్రత్యేకించుట సాంఘికసామరస్యమునకు ప్రతిబంధకమగును. ఏలనన అధికజనసంఖ్యాకసంఘము యితరసంఘముల సాయములేకయే తమకు నిర్ణయింప బడు స్థానముల నన్నిటిని ఆక్రమించుకొనగలుగును. కొందరు అభ్యర్థులు స్వసంఘమునుండి ఎన్నికకు నిలచిన ప్రతిస్పర్థులను గెలుచుటకు యితరసంఘముల వారి వోట్లను యాచించుటవలన కొంత లాభ ముండకపోదు. కాని సంఘవైషమ్యము ప్రబలిన రోజులలో నీస్వల్పలాభ మును పొందుట కెవ్వరును యిచ్ఛగింపరు.

ఒకవంక బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము స్థాపించ వలసినదని కోరుచు మరియొకవంక అధికజనసంఖ్యాక సంఘమునకు స్థానములను ప్రత్యేకింపు మని కోరుట వివే కము కాజాలదు. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ మనగా కార్య నిర్వాహకవర్గమువారు శాసనసభలకును, శాసనసభలు ఓటర్లకును బాధ్యులగు ప్రభుత్వవిధాన మైయున్నది. కాని శాసనసభలో నధికసంఖ్యాకులకుమాత్రమే బాధ్యులగు కార్యనిర్వాహకసభ్యులు వోటరుల యిష్టానుసారముగా నెన్నుకొనబడినవారుకాక, స్థానములను ప్రత్యేకించుపద్ధతి మీదసభలో చేరినవా రైనయెడల వోటరులకు నిజమైన ప్రాతినిధ్య మెచ్చట నున్నది? అధికసంఖ్యాకసంఘము

నకు స్థానములను ప్రత్యేకించుటవలన వోటర్ల యిష్టాయిష్ట ములతో నిమిత్తములేకుండ దేశమును పరిపాలించుటకు వారికి చట్టసమ్మత మగు అధికారము కలుగుచున్నది. ప్రజాప్రతినిధి ప్రభుత్వమున కిది వ్యతిరేకము. అల్పజన సంఖ్యాకసంఘముల యభివృద్ధి కిది ప్రబలమైన యాటం కము.

ఎన్నికలయందలి లోపములు

ఈ పైయభిప్రాయములు సామాన్యముగా ప్రస్తుత సమయమున ప్రజాప్రతినిధి ప్రభుత్వములకు వర్తించు సూత్రములమీద నాధారపడియున్నవి. ఈ సూత్రములు ఆచరణయం దంత చక్కగా పనిచేయుటలేదని మే మెరుంగుదుము. ప్రజాప్రతినిధిప్రభుత్వమునకే అనేకులు చెప్పు అభ్యంతరములనుగూడ మే మెరిఁగియేయున్నాము. కాని యీ విషయములను యీ విచారణసంఘమువా రిప్పుడు చర్చించుటకు సావకాశము చాలదు. ప్రజాప్రతినిధి ప్రభుత్వము బాగుగా నభివృద్ధియైన దేశములలో ననుస రించు పద్ధతుల నొప్పుకొనుటయే ప్రస్తుతము చేయదగిన పని. మేము సిఫారసుచేసినపద్ధతికూడ కొన్నిసమయముల యందు అధికసంఖ్యాకుల పరిపాలనమును స్థాపించుటకు చాలియుండ లేదనికూడ మే మెరుంగుదుము. కడచినసారి ఆంగ్లదేశములో జరిగిన ఎన్నికలను ఉదాహరణముగా తీసి

కొనవచ్చును. ఈఎన్నికలలో దాదాపు అందరుసభ్యులును కొలదిమంది ఎన్నికదారుల సమ్మతులపై మాత్రమే ఎన్నుకొనబడిరి. వోటర్ల సంఖ్యలో తేడా లుండుటవలనను, ఓట్లు అవసరములేని అభ్యర్థులకు చాలవోట్లివ్వబడుట వలనను ఇట్లు జరిగినదని మేము తలచుచున్నాము. ఇట్టి లోపములను సవరించుటకు దామాషాపద్ధతిమీద ప్రాతినిధ్యమే అవలంబనీయము. దీని గుణాగుణములను పైని చర్చించితిమి. కాని మాలోననేకులు ప్రస్తుత మాచరణీయము కాదని తలచుటచే యీపద్ధతిసిఫారసుచేయమానితిమి.

ఇంతవరకు అధికజనసంఖ్యాకసంఘములకు శాసనసభ్యత్వస్థానములను ప్రత్యేకించుటయొక్క సిద్ధాంతరూపమును చర్చించితిమి. ఇప్పుడు పాంచాలములోను వంగదేశమునందును జనసంఖ్యనుబట్టి యాలోచించినను శాసనసభలలో స్థానములను ప్రత్యేకించుట యనవసరమనియు, అనర్థదాయకమనియు నిరూపించెదము. ఈగ్రంథమునకు చివర ఒకటి, రెండు అనుబంధములలో నివ్వబడిన జనసంఖ్యావివరములను శ్రీయుత పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూగారు చాలప్రయాసచేసి క్రిందటి జనాభాలెక్కల నుండి తయారుచేసిరి. మహమ్మదీయులు అధికసంఖ్యాకులుగానున్న పాంచాలము, వంగదేశములకు మాత్రమే యీ

జనసంఖ్య వివరములు

వివరము లివ్వబడినవి. ఈవివరములనుబట్టి రెండు రాష్ట్రము లలో తమకు హెచ్చుస్థానములు రావేమోయని మహా మ్మదీయులు పడుచున్న అనుమానములకు కారణము లేవియు లేవనియు, కృత్రిమరక్షణము లేమియు లేకయే స్వతస్సిద్ధమగు తమ అధికజనసంఖ్యకు తగినస్థానములు చేకూరగలవనియు నిస్సందేహముగా తెలియుచున్నది. మహామ్మదీయులు తగినంతమంది రారేమోయనియు, ఒక వేళ హిందువులకంటె కొంచెము హెచ్చు స్థానములు తమకు లభించినను ఈ రెండు రాష్ట్రములలో విద్యయం దును సంపత్తియందును హిందువులకంటె కొరవడియున్న మహామ్మదీయులకు హెచ్చులాభము లేదనియు మహామ్మ దీయులు వాదించెదరు. రాష్ట్రముల మొత్తముమీాద జన సంఖ్యనుబట్టి విచారించినచో వారివాదములో పటుత్వ మేమైన యుండునేమోకాని, ప్రతిడివిజన్‌లోను, ప్రతిజిల్లా లోను జనసంఖ్య వివరములనుబట్టి యాలోచించినచో వారి వాదము నిస్సారమని తేటపడకమానదు.

స్వతంత్రనియోజకవర్గములేయుండి స్థానములను ప్రత్యేకించు పద్ధతి లేకపోయినయెడల మహామ్మదీయులకు నష్టము వాటిల్లునను భయమున కేమాత్రమును కారణ ములు లేవని పాంచాలవంగదేశములయందలి జనాభా వివరములవలన దెలసికొనదగును. ఈ రెండు రాష్ట్రము

లలో మొత్తముమీద జూచినను మహమ్మదీయులే హెచ్చుకాని పరిపాలనాసౌకర్యార్థము విభజింపబడిన జిల్లా, డివిజనులవారీగా నాలోచించినచో నీయాధిక్యత మరింత హెచ్చునని వ్యక్తమగును. ఈరెండురాష్ట్రము లలో వివిధప్రాంతములయందు ప్రత్యేకసంఘప్రాబల్య ముండుటచే ఆ యాసంఘములకు స్వాభావికముగా కొన్ని స్థానములు గారంటీచేయబడుటవలన కృత్రిమరక్షణము లనవసరమగుచున్నవి.

మొదట పాంచాలమువిషయమై యాలోచింతము. ఈరాష్ట్రమునకు ఉత్తరము,పశ్చిమోత్తరదిక్కు నాక్రమిం చుకొని మహమ్మదీయ పరగణాకలదు.

పాంచాలము

ఈపరగణాలో మహమ్మదీయులు చాల బలీయమగు స్థితియందున్నారు. ఈపరగణాలోని యితర సంఘము లేవియు వీరి హక్కులకు భంగము కలుగజేయుట యసంభవము. ఇట్టులే రాష్ట్రమునకు దక్షిణదిక్కున హిందూపరగణా కలదు. ఈపరగణా మహమ్మదీయపర గణాకంటె కొంచెము చిన్నది. దీనిలో హిందువులును, సిక్కులును సరిసమానముగా నున్నారు. ఈ రెంటికిని మధ్య ఒకపరగణా కలదు. దీనిలో మహమ్మదీయులు హెచ్చుగానున్నను చాల అతిశయముగాలేరు. ఈవిభాగ ములవలన మహమ్మదీయులు తాము మిక్కిలి బలీయ

ముగానున్న భాగమునుండియే నూటికి 47 స్థానముల నాక్రమించుకొనగల రని మా యభిప్రాయము. హిందువులును సిక్కులును కలసి నూటికి 30 స్థానముల నాక్రమించుకొనగలరు. మిగిలిన నూటికి 23 వంతుల స్థానములు, మహమ్మదీయులు హెచ్చుగా నున్నభాగము (సిక్కులు హిందువులు కలసినదానికంటె హెచ్చుజనాభాగలభాగము) నుండిగాని, మహమ్మదీయులు ప్రత్యేకముగా హిందువులకన్నను, సిక్కులకన్నను హెచ్చుగానున్న జిల్లాలనుండిగాని యెన్నుకొనబడుదురు. ఎన్ని యాటంకము లున్నను, రాష్ట్రీయశాసనసభలో హెచ్చు సభ్యత్వములు లభించుటకు వీలగునన్ని స్థానములనైనను మహమ్మదీయు లీభాగమునుండి యాక్రమించుకొనజాల రని మేము నమ్మజాలము.

ఈ గ్రంథమునకు చివర మొదటిఅనుబంధములో ప్రతిజిల్లా జనసంఖ్యను, ఆ జనసంఖ్యనుబట్టి శాసనసభలలో వారికి రాదగిన స్థానముల వివరమును చర్చించితిమి. కొన్నిటినిమాత్ర మిచ్చట సూచించెదము.

బ్రిటిష్‌పరిపాలిత పాంచాలదేశముయొక్క జనాభా (1921 సంవత్సరపు జనాభానుబట్టి) సంఘముల వారీగా నీ క్రిందివిధమున నుండెను.

మహమ్మదీయులు	1,14,44,321-55.3%
హిందువులు	65,79,260-31.8%
సిక్కులు	22,94,207-11.1%
ఇతరులు (హెచ్చుగా క్రైస్తవులు)	3,67,236-1.8%

రాష్ట్రములో 29 జిల్లాలు కలవు. ఈ జిల్లాలను 4 పరగణాలుగా మేము విభజించితిమి.

మహమ్మదీయులు చాలవిశేషముగానున్న జిల్లాలు 15 నింటిని మహమ్మదీయపరగణా యని పిలిచెదము.

1 వ విభాగము

(ఉత్తరము, పశ్చిమోత్తరభాగము) ఈ పరగణాయందు ఒకజిల్లాలో మహమ్మదీయులు నూటికి 91 కలరు. 9 జిల్లాలలో మహమ్మదీయులు నూటికి 80 కిని 90 కిని లోపు; రెండుజిల్లాలలో నూటికి 71, లేక కొంచెము హెచ్చు; మూడుజిల్లాలలో నూటికి 63.3; 61.9; 60.7 ప్రకార ముండిరి. చివర మూడుజిల్లాలలో మహమ్మదీయులు ప్రక్కజిల్లాలంత హెచ్చుగా లేకపోయినను, హిందువులు సిక్కులు చేరినదానికంటెగూడ హెచ్చుజనాభా గలవారగుటచే వారి నీపరగణాలో చేర్చితిమి. ఈ మూడుజిల్లాలలో హిందూ మహమ్మదీయ సిక్కుజన మీక్రిందివిధముగా నుండెను. షేక్‌పురాజిల్లాలో మహమ్మదీయులు63.3% హిందువులు16.0%,సిక్కులు

15.9%, సెయిల్ కోట్ జిల్లాలో మహమ్మదీయులు 61.9%, హిందువులు 19.5, సిక్కులు 8.0%, లయల్‌పుర జిల్లాలో మహమ్మదీయులు 60.7%, హిందువులు 18.1%, సిక్కులు 16.4%.

ఈ జిల్లా లన్నిటియందును మహమ్మదీయేతరులు ఒక్కమతమునకు గాక హిందూ, సిక్కు, క్రైస్తవాది మతములకు జెందియున్నారని జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను.

ఒకలక్ష జనాభాకు ఒక్కసభ్యుడని తలచినచో ఈమహమ్మదీయ పరగణాలోనే 98 గురుసభ్యులు, అనగా శాసనసభలోని మొత్తము సభ్యులలో నూటికి 47.3 స్థానములు మహమ్మదీయులకు లభించుట నిశ్చయము.

II-వ విభాగము

రెండవ విభాగమునందు హెచ్చుమహమ్మదీయులున్న పరగణాకలదు. దీనిలో లాహోర్, గురుదాస్‌పూర్ జిల్లాలున్నవి. ఈ రెండు జిల్లాలలోను హిందూ సిక్కు జనాభాకంటె మహమ్మదీయుల జనసంఖ్య హెచ్చుగానున్నది. లాహోర్‌లో మహమ్మదీయులు 57.3% ఉన్నారు. కాని మొదటి విభాగములో నున్నంత హెచ్చుగా లేరు. ఈ రెండు జిల్లాలలోను శాసనసభ కెన్నుకొనబడవలసిన సభ్యులు 19½, అనగా శాసనసభలోని మొత్తము సభ్యులలో 9.4%

III-వ విభాగము

ఈవిభాగమున 3 జిల్లాలున్నవి. వీనిలో నేయొక్క సంఘము చాల బలీయముగా లేదు. కాని యిచ్చటకూడ మహమ్మదీయుల సంఘశక్తి ప్రత్యేకముగా హిందూ సంఘశక్తి కంటె, సిక్కుల సంఘశక్తికంటె హెచ్చుగానున్నది. ఈ జిల్లాలలో శాసనసభల కెన్నుకొనబడవలసిన సభ్యులు 27½ అనగా శాసనసభలో మొత్తముసభ్యులలో 13.3%.

IV-వ విభాగము

9 జిల్లాలుచేరిన ఈ విభాగమును హిందూ సిక్కు పరగణాయని పిలచెదము. దీనినుండి శాసనసభ కెన్నుకొనబడవలసిన సభ్యులు 61½, అనగా శాసనసభలో మొత్తము సభ్యులలో 29.7%.

ఈ విభాగములయందలి జనసంఖ్యనుబట్టి విచారించినచో మహమ్మదీయపరగణాలో మహమ్మదీయులకు నూటికి 47.3 స్థానములు తప్పవు; రెండవ విభాగములో హిందువులకంటె 9.4 స్థానములను హెచ్చుగా వారాక్రమించుకొనెదరు; మూడవవిభాగములో నూటికి 13.3 స్థానములలో కొన్నిస్థానములైనను వారికి లభింపకపోవు. సకుటున శాసనసభలో హిందువులకంటె వారు హెచ్చుస్థానముల నాక్రమించెదరనుట స్పష్టము.

వంగదేశమునందలి జనసంఖ్యా వివరముల నాలోచించినచో నీవిషయములే మరింత స్పష్టముగా తెలియగలవు. రెండవ అనుబంధమున నీవిషయమై మేము ప్రత్యేకముగా సంఖ్యల నిచ్చినాము. ఇచ్చట వానిని సంగ్రహముగా చెప్పెదము. వంగదేశపు జనాభా యిట్లున్నది.

వంగదేశములోని జనసంఖ్యా వివరములు

మహమ్మదీయులు	2,52,10,802......54.0%
హిందువులు	2,02,03,527......43.3%
ఇతరులు (కొండజాతులు, క్రైస్తవులు)	12,81,207......2.7%
వెరసి బెంగాల్ జనాభా (బ్రిటిష్ పరిపాలనము)	4,66,95,536......100%

ఇచ్చటకూడ పాంచాలమునందువలె వివిధ పరగణాలు గాంచనగును. వాని నిట్లు విభజింపవచ్చును.

1-వ విభాగము

మహమ్మదీయులు చాల హెచ్చుగా నున్న పరగణా. ఈ విభాగమున 13 జిల్లా లున్నవి. శాసనసభకు యీ భాగమునుండి ఎన్నుకొనబడు సభ్యులసంఖ్య 282, అనగా శాసనసభలోని మొత్తము సభ్యులలో నూటికి 60 వంతులు.

2-వ విభాగము

మహమ్మదీయులు హెచ్చుగా నున్న పరగణా. రెండుజిల్లాలు కలవు. శాసనసభకు ఎన్నుకొనదగిన సభ్యుల సంఖ్య 23. అనగా శాసనసభలోని మొత్తము సభ్యులలో 100 కి 5 వంతులు.

3-వ విభాగము

హిందువులు హెచ్చుగా గాని, హిందువులును మహమ్మదీయులును చెరిసమానముగా నున్న పరగణా. దీనిలో నాలుగుజిల్లాలు కలవు. ఈపరగణానుండి శాసనసభకు పంపదగిన సభ్యులసంఖ్య 42, అనగా శాసనసభలో మొత్తము సభ్యులలో నూటికి 9 వంతులు.

4-వ విభాగము

హిందువులు చాల హెచ్చుగా నున్న పరగణా. ఈవిభాగమున 9 జిల్లాలు కలవు. దీనినుండి శాసనసభకు పంపదగిన సభ్యులసంఖ్య 118, అనగా నూటికి 25 వంతులు.

పై విభాగములలోని జనసంఖ్య వివరములవలన మహమ్మదీయులు చాలహెచ్చుగానున్న పరగణానుండి మాత్రమే నూటికి 60 కంటెహెచ్చుగా సభ్యులు శాసనసభలలో చేరెదరని వ్యక్తమగుచున్నది. మహమ్మదీ

యులు హెచ్చుగానున్న రెండవ విభాగమున కూడ హిందువులు విస్తారముగా నున్నను, మహమ్మదీయుల కన్న తక్కువగానే యున్నారు. కావున హిందువులకు సభ్యత్వస్థానములను ప్రత్యేకించుపద్ధతి లేనియెడల సమష్టి నియోజకవర్గపద్ధతివల్ల నష్టపడెదరు.

వంగదేశమున నిటీవల జరిగిన జిల్లాబోర్డు ఎన్నికలలో నీవిషయము అద్భుతముగా ప్రకటితమైనది. ఈ ఎన్నికలకు సంబంధించిన వివరములను నివేదిక కడపట మూడవ అనుబంధము

బెంగాల్ జిల్లా బోర్డు ఎన్నికలు

నవిచ్చుచున్నాము. ఈ బోర్డుకు ఎన్నికదారులలో కొందరు హిందువులును, కొందరు మహమ్మదీయులును గలరు. వా రందరుకలసి సభ్యుల నెన్నుకొనెదరు. ఈఎన్నికదారుల పట్టికయందు కొంత ఆస్తిగలవారును, ప్రభుత్వమునకు కొంతసిస్తు చెల్లించువారును మాత్రమే యున్నారు. వారివారి జనసంఖ్యలనుబట్టి పట్టిక నిర్ణయింపబడలేదు. ప్రజలందరకు వోటింగు అధికారము న్నయెడల మహమ్మదీయులలో వోటర్లు హెచ్చుగా నుండవలసినది. కాని, హిందువులకంటె మహమ్మదీయులు బీదవారగుటచేతను, ప్రభుత్వమునకు తక్కువసిస్తు నిచ్చువారగుటచేతను పట్టికలో చేర్చబడినవారి సంఖ్య జనాభానుబట్టి నిర్ణయించినదానికంటె చాలతక్కువగా నుండ

వలెను. ఐనను మైమన్‌సింగ్, చిట్టగాంగ్, జస్సోర్ జిల్లాలలో మహమ్మదీయులు అల్పసంఖ్యాకసంఘ మగు హిందూసంఘమునూడ్చి, స్థానముల నన్నింటిని తామే యాక్రమించుకొనిరి. మొదటి రెండుజిల్లాలలో హిందువులు నూటికి 24 వంతు లున్నను, ఒక్క హిందువు నైనను జిల్లాబోర్డు సభ్యుడు కాజాలకపోయెను. హిందువులు నూటికి 38.2 ఉన్న మూడవ జిల్లాయందు ఒక్క సభ్యుడుమాత్రమే యెన్నుకొనబడెను. ఇక మహమ్మదీయులు చాల అల్పసంఖ్యాకులుగానున్న జిల్లాలో ఎన్నిక లెట్లున్నవి? నూటికి 3,4 కంటె హెచ్చుగాలేని జిల్లాలలోగూడ వారు 1 నుండి 3 సభ్యులవరకు ఎన్నుకొనగలిగిరి. హిందువులును మహమ్మదీయులును చెరిసమానముగా నున్న జిల్లాల విషయము తెలిసికొనదగును. ఇట్టివి కూల్నా, దినజ్‌పూర్ అను రెండుజిల్లాలు కలవు. హిందువులు నూటికి 50 వంతులును, మహమ్మదీయులు నూటికి 49.8 వంతులును గల మొదటిజిల్లాలో హిందువులు 11 స్థానములను, మహమ్మదీయులు 5 స్థానముల నాక్రమింపగలిగిరి. మహమ్మదీయులు నూటికి 49 వంతులును, హిందువులు 44 వంతులును గల రెండవ జిల్లాలో మహమ్మదీయులకు 14 స్థానములును, హిందువులకు 4 స్థానములు లభించెను. ఈ రెండు సంఘముల వోటర్ల

బలిమి సరిగా తెలియనిది, కేవలము జనభా లెక్కల మీద నాధారపడుట అంత క్షేమకరము కాదు. కాని పై జెప్పిన వివరములవలన వంగదేశమునందలి హిందువులకు యితర సంఘముల నన్నిటినుండి ప్రత్యేకరక్షణ మేమియు నవసరము లేదనియు, తమ హస్తములపై ఆధారపడగల శక్తి వారికి గలదనియు స్పష్టమగుచున్నది. ఈసందర్భములో జెస్సూరుజిల్లాసంగతి చెప్పదగియున్నది. మహమ్మదీయులు తమజిల్లావ్యవహారములలో పాల్గొనక ఉదాసీనతవహించిన రోజులలో హిందువులు జిల్లాబోర్డ్డ నాక్రమించుకొని ప్రభుత్వము చేయసాగిరి. కాని మహమ్మదీయులు తమ విధ్యుక్తమును గ్రహించినప్పటినుండియు పరిస్థితులు తారుమారైనవి. స్థానములను హెచ్చుగా వారే యాక్రమించుకొన మొదలిడిరి. సభ్యత్వముల నాక్రమించుటయే గాక మహమ్మదీయాధ్యక్షుని, మహమ్మదీయోపాధ్యక్షుని గూడ నెన్నుకొనగలిరి. ఈజిల్లా చరిత్రయందిట్టి దెన్నడును జరిగియుండలేదు. ఈ జిల్లాబోర్డు ఎన్నికలైన తరువాత వంగదేశమునందలి మహమ్మదీయాభిప్రాయమునందు చాల మార్పుగలిగిన దని మాకు తెలియుచున్నది. సాంఘిక నియోజక వర్గములయందు వారికిగల మక్కువ తొలగి సంయుక్తనియోజకవర్గములయెడ నభిమానము హెచ్చినది. సాంఘిక వైషమ్యమునందలి గ్రహచారమేమో

కాని ప్రజలు నిజపరిస్థితులను గమనించక కండ్లుండియు లేనివారివలె తమ క్షేమమునకు భంగకరమగు మార్గములనే ద్రొక్కెదరు. పాంచాల, వంగ దేశములయందు సాంఘిక నియోజకవర్గములే యుండవలెనని పెద్ద ప్రకటనలను చేసి, గందరగోళము చేయుచున్నవారు చిట్టచివర నిచ్చిన మూడు అనుబంధములను జాగరూకతతో పఠించెదరని కోరుచున్నాము.

ఆర్థిక పరిస్థితులు, విద్య

పైని వివరింపబడిన సంఖ్యలనుబట్టి యాలోచించినచో పాంచాల వంగ దేశములయందలి మహమ్మదీయుల భయభ్రాంతులు వట్టి మిథ్యయని తేటపడగలదు. ఈ భయమునకు కారణ మొకటిగలదు. హిందువులును, సిక్కులును మహమ్మదీయులకన్న ధనవంతులును, విద్యావంతులును నగుటవలన తమ నడగద్రొక్కెదరని మహమ్మదీయులు భయమందుచున్నారు. వంగ దేశమునందలి జిల్లాబోర్డు ఎన్నికలలో హిందువుల యాధిక్యత యెందుకు పనికివచ్చినది? ఈ విధముగానే శాసనసభల ఎన్నికలలో గూడ మహమ్మదీయులే హెచ్చుస్థానముల నాక్రమించుకొందురనుట నిశ్చయము. వంగ దేశమునందు హిందువులకంటె మహమ్మదీయులు విద్యయందును, ధనమునందును వెనుకబడియున్నమాట వాస్తవమే. ఆధునిక ప్రజాసంఘములందు

'ధనమూల మిదంజగత్' అనుమాటకూడ వాస్తవమే. ధనముగలవారు శాసనసభలలో స్థానముల నాక్రమించుటను గూడ లక్ష్యము చేయక, సభలలో నున్నవారిని వశపరుచుకొన జూచుచుందురు. స్థానములను ప్రత్యేకించుటగాని ప్రత్యేకనియోజక వర్గముల నేర్పరచుటగాని ధనికుల పలుకుబడి నేమాత్రమును తగ్గింపజాలదు. ఎంతవరకు ప్రజలు సంఘమే తమ సర్వస్వమని తలచి సంఘమునకే తమ కృషినిసల్పెదరో, అంతవరకు అసలుసమస్య కట్టెదుట గాన్పించదు. సమస్య నభిముఖము చేసికొనిననే గదా, సమస్యా పరిష్కారమగుట.

కొలదిమంది ధనికులనుండి ద్రవ్యము సామాన్య ప్రజలకు సంక్రమించు పద్ధతులను గురించి యాలోచించి సలహా నిచ్చుటకు మేము నియోగింపబడలేదు. ఇప్పుడు సంఘములకు ప్రత్యేక హక్కులను కోరుచున్న సాంఘిక ప్రతిష్ఠాపనలుగూడ ప్రస్తుత సాంఘికపరిస్థితులను మార్పు చేయవలెనని గోరుటలేదని మేమూహించుచున్నాము. దీనినొప్పుకొనినయెడల విద్యయందును, ధనమునందును కొరవడిన సంఘములకు కొన్ని ప్రత్యేక సౌకర్యములను, రక్షణములను నొసంగుటతప్ప మరేమియు వీలుకాదు.

భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము లభించి, దేశీయ సమస్యలయందు విదేశీయుల జోక్యము లేకుండ భారత

స్వతంత్ర భారతదేశమున పార్టీలు

ప్రజలు స్వతంత్రముగా తమ వ్యవహారములను పరిష్కరించుకొను సమయమున భారతప్రజల చిత్తములు జాతీయశ్రేయమునకు కారణభూతములగు ప్రధానవిషయములకై మరలుననుట నిస్సందేహము. స్వతంత్రభారతవర్షమున శాసనసభలు పరిష్కరించవలసిన ప్రశ్నలలో సాంఘికసమస్య లెన్నియుండును? అధికముగా నుండునా? లేదు. ఎప్పుడైన నొక్కవిషయము చర్చింపబడవచ్చును. కాని భారతీయు లందరకు వర్తించు విషయములే అధికముగా చర్చించబడును. రాబోవు భారతప్రభుత్వముయొక్క జాతీయదృక్పథమునకు ఫలితముగా శాసనసభలలోను, వెలుపలను యేర్పడబోవు రాజకీయకక్షులు యిప్పటివలెగాక నూతన పద్ధతులపై నాధారపడియుండును. బహుశా ఆర్థికవ్యవస్థపై నాధారపడునని మేము తలతుము. అప్పుడు హిందువులు మహమ్మదీయులతోడను, మహమ్మదీయులు సిక్కులతోడను పెనగులాడక, హిందువులును,మహమ్మదీయులును, సిక్కులును కలసిన పార్టీయొకటి, మరియొకపార్టీకి చెందిన హిందూ సిక్కు ముసల్మానులతో ప్రతిఘటించెదరు. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమే లభించవలెను గాని, లభించిన నిట్లు జరుగుట నిశ్చయము.

ఇప్పుడు హిందువుల విషయమును సిక్కుల విషయమును ఆలోచింతము. పాంచాలములోను, వంగదేశమునందును అధికసంఖ్యాకులగు మహమ్మదీయులకు స్థానములను ప్రత్యేకించక పోవుటకంటె, ప్రత్యేకించుటయే హిందువులకును సిక్కులకును హెచ్చు లాభకరమని తోచును. మేము తెలియజేసిన వివరములవలన స్థానములను ప్రత్యేకించు పద్ధతియే లేనట్టి సంయుక్తనియోజక వర్గములవలన పాంచాలములోను వంగదేశమునందును మహమ్మదీయులకు వారి జనసంఖ్య ననుసరించి రాదగిన వానికంటె హెచ్చుస్థానములు లభించునని తేటపడినది. కావున సంయుక్త నియోజకవర్గములలో హిందువులకును, సిక్కులకును వారి జనసంఖ్యకు న్యాయముగా రాదగిన స్థానములకంటె తక్కువస్థానములు లభించవచ్చును. ఇట్లు జరుగుటకు చాల సావకాశములు కలిగిన కలుగవచ్చును. కాని యీ సావకాశము లన్నిటికి ప్రతిక్రియల నరయుచుండుట సాధ్యమా? అన్నిటికన్న మేమొసంగెడి రక్షణములతో కూడిన నియోజకాస్వాతంత్ర్యమే ప్రశస్తమగు పద్ధతియని స్పష్టమగును.

మహమ్మదీయులకు స్థానములను ప్రత్యేకించుట, హిందువులకును సిక్కులకును లాభకరము

పైని వివరించిన సాధకబాధకముల నన్నిటిని డాక్టర్ అన్సారీగా రుండగా మేముచేసిన యిష్టాగోష్ఠి సభలో సంపూర్ణముగా చర్చించి, ఏకగ్రీవముగా నీ క్రింది తీర్మానము జేసితిమి.

ఇష్టాగోష్ఠి సభ

"అల్పజనసంఖ్యాక సంఘములకైనను, అధికజన సంఖ్యాక సంఘములకైనను శాసనసభలలో సభ్యత్వము లను ప్రత్యేకించుటకు మేము విముఖులమై యున్నాము. రాజ్యాంగవిధానమున నిట్టి ప్రత్యేకించుట యుండరాదని మేము సిఫారసు చేయుచున్నాము కాని అఖిలపక్షమహా సభవారు మాసిఫారసు నంగీకరింపజాలక, జనాభా ననుస రించి స్థానములను ప్రత్యేకించుపద్ధతినే యంగీకరించుచో అధికసంఖ్యాక సంఘమనియు, అల్పసంఖ్యాక సంఘమని యు తారతమ్యములేక సమభావముతో ప్రత్యేకింపవలె నని కోరుచున్నాము. మరియు స్థానములను ప్రత్యేకించు పద్ధతి పది సంవత్సరములు కాగానే, లేదా ఉభయులు సమ్మతించిన నంతకుపూర్వమే రద్దుచేయబడవలెనని యొక ప్రత్యేకనిబంధన యుండవలెను."

సర్దార్ మంగళసింగుగారు పైసిఫారసులో నొక భాగమునకు అసమ్మతి జూపుచు నీక్రింది వాక్యములను పొందుపరచిరి.

"శాసనసభలో అధికజనసంఖ్యాక సంఘములకు గాని, అల్పజనసంఖ్యాక సంఘములకుగాని స్థానములను ప్రత్యేకించు పద్ధతి యుండరాదని మాసంఘము చేసిన పై తీర్మానములోని మొదటి భాగమును నేనామోదించుచున్నాను. కాని అధికజనసంఖ్యాక సంఘములకు స్థానములను ప్రత్యేకించి శాసనపూర్వకముగా వానికి ఆధిక్యతను కల్పించుట, ఎట్టిపరిస్థితులయందును, ఎంత స్వల్పకాలమునకైనను నేనొప్పుకొనజాలను. స్థానములను ప్రత్యేకించుపద్ధతిమీదనే వివిధ పక్షములవారికి ఐకమత్యము కుదురుచో, అల్పసంఖ్యాక సంఘములలో ప్రాముఖ్యత వహించిన సిక్కు సంఘముయొక్క హక్కులను గమనించి లక్నో ఒడంబడికలో బీహార్ మొదలగు రాష్ట్రములలోని మహమ్మదీయుల కనువర్తింపజేసిన పద్ధతిని సిక్కులకుగూడ ననువర్తింపజేసి, వారికి జనసంఖ్యనుబట్టి న్యాయతః రాదగిన స్థానములకంటె హెచ్చుస్థానములు వచ్చునట్లు చేయవలెనని నేను సిఫారసు చేయుచున్నాను. మరియు భారతశాసనసభలోగూడ సిక్కులకు ప్రత్యేక ప్రోత్సాహము జూపవలెనని నేను సూచించుచున్నాను."

మా తీర్మానమునందలి మొదటిభాగము ఇష్టాగోష్ఠి సభవారియొక్క అసలు సిఫారసనియు, ఈ సిఫారసును అఖిలపక్షమహాసభవా రొప్పుకొనజాలక, జనాభా

ననుసరించి స్థానములను ప్రత్యేకించు పద్ధతినే యొప్పుకొన గలిగినచో, అట్టియవసరమునకు రెండవభాగము వర్తించు ననియు తేటపడగలదు. రెండవభాగము విషయమై మా సంఘసభ్యులకు ఏకీభావము కుదరకపోవుట మాత్రమేగాక, మొదటిభాగమున స్థానముల ప్రత్యేకించు పద్ధతియే పనికి రాదని యభిప్రాయమును సంఘమువారు ఏకగ్రీవముగా తెలియజేసినారు. తీర్మానమునందలి రెండవభాగము విషయమై అఖిలపక్షమహాసభలోకూడ ఏకీభావము కలుగుట మిక్కిలి యసంభవము. ఒకవేళ కలిగినను, దానిలో చేరినవారందరు ఒడంబడికకు కట్టుబడియుండవలసినవారే. అట్టిసందర్భమున పదిసంవత్సరములకన్న హెచ్చుకాలము వరకు నీపద్ధతి అమలులో నుండరాదని మాత్రము మా తీర్మానములోని రెండవభాగము చెప్పుచున్నది. మేము వేనిని స్పష్టముగా నిరాకరించితిమో అవి మా సలహాలెంతమాత్రమును కాజాలవు. స్థానములను ప్రత్యేకించుట మంచిపద్ధతి కాకపోయినను, వివిధపార్టీలును వివిధసంఘములును దానివిషయమై ఒక్కతీర్మానమునకు వచ్చుట చాల లాభకరమనియే మేము గ్రహించుచున్నాము. మే మంగీకరింపకపోయినను, ఒడంబడిక కుదురుచో నది అమలులో నుండవలసిన కాలమునకు పరిమితి యేర్పరుచుట తప్ప మేము చేయదగిన దేమియు లేదు. మేము చేసిన

దిదియే. తమజనాభానుసరించి న్యాయతః చేకూరు స్థానములకన్న హెచ్చుస్థానములు వచ్చునట్లు చేయవలె నని మహమ్మదీయులును సిక్కులును కోరు కోర్కెల విషయమై యొక్కమాట చెప్పవలసియున్నది. పైని వివరించిన యభిప్రాయములవలన (తమసంఘ మెంత ప్రాముఖ్యత వహించినదని వారు తలచినను) ఏసంఘమునకును ప్రత్యేకసౌకర్యముల నొసంగుటకు వీలులేదని వేరుగా చెప్ప నవసరము లేదు.

ఇప్పుడు స్వల్పజనసంఖ్యాక సంఘములకు స్థానములను ప్రత్యేకించుటను గురించి పైనిసూచింపబడిన యిష్టాగోష్ఠి తీర్మానమునకు వత్తము.

స్వల్పజనసంఖ్యాకసంఘములకు స్థానములను ప్రత్యేకించుట

పాంచాలమునందును, వంగదేశమునందును తప్ప తక్కిన రాష్ట్రములయం దన్నిటియందును మహమ్మదీయులు స్వల్పసంఖ్యాకులై యున్నారు. భారతదేశము మొత్తముమీద వారు నూటికి 24 వంతులున్నను, కొన్ని రాష్ట్రములలో స్వల్పసంఖ్యాకులుగాను మరికొన్ని రాష్ట్రములలో గణనకు రానంత స్వల్పముగాను ఉన్నారు.

ఇష్టాగోష్ఠిసభలో నీవిషయమై తీర్మాన మామోదింపబడిన తరువాత, నది మహమ్మదీయులకు చాల

మహమ్మదీయులు స్వల్ప సంఖ్యాకులగుచో ట్లజనాభానను సరించి స్థానము ప్రత్యేకించుట.

యిబ్బంది కలుగజేయు నని మాకు తెలుపబడెను. మా తీర్మానము ననుసరించి, 500 సభ్యులు గలిగిన భారత శాసనసభకు, పాంచాల, వంగదేశములనుండి 30, లేక 40 సభ్యులును, సంయుక్తప్రాంతములనుండియు, బీహారు నుండియు, ఒకరిద్దరును ఎన్నుకొనబడుదురనియు, నూటికి 7 వంతులకన్న తక్కువ జనాభాగలిగిన యితర రాష్ట్రములనుండి యొక్కసభ్యుడైనను ఎన్నుకొనబడుటకు వీలు లేదనియు స్పష్టముచేయబడెను. ఇందువలన భారతదేశములో మహమ్మదీయులు నూటికి 24 వంతు లున్నను భారత శాసనసభలో సభ్యులుమాత్రము నూటికి 10 వంతులకంటె హెచ్చుగా నుండరని వాదింపబడెను. ఇట్లులే రాష్ట్రీయ శాసనసభలలోకూడ మహమ్మదీయులు అతిస్వల్పసంఖ్యాకులుగా నెన్నుకొనబడుదురని వాదించబడెను. ఈవాదములో చాల సత్యమున్నదని మే మొప్పుకొంటిమి. మరియు యీవిషయములోనే బలీయమగు హేతువు లుండుటవలన కొంతకాలమువరకు దేశమునందలి ఎన్నికపద్ధతియందు సాంఘికరక్షణమును తప్పనిసరిగా నొప్పుకొనవలసినవారమైతిమి. కావున జులై 7-వ తారీఖున యిష్టాగోష్ఠిసభలో మేము చేసిన తీర్మానమునంతయు సిఫార్సు చేయలే

కున్నాము. పాంచాల వంగ దేశములయందు తప్ప తక్కిన రాష్ట్రము లన్నిటియందును, మహమ్మదీయులు తమకు స్థానములను ప్రత్యేకించవలసినదని కోరినయెడల, వారికి భారతశాసనసభలోను, రాష్ట్రీయశాసనసభలలోను జనాభా ననుసరించి స్థానములను ప్రత్యేకించుపద్ధతి నొప్పుకొని స్వల్పసంఖ్యాకులగు మహమ్మదీయులకు కొంతరక్షణము నివ్వక తప్పదని తలచుచున్నాము. సాంఘికప్రాతినిధ్యము మంచిది కాకపోయినను కొంతకాలమువరకు దీని నట్టిపెట్టుట యవసరమని మా యభిప్రాయము. మహమ్మదీయాల్పసంఖ్యాకులకు ఈ హక్కు నొసంగుటవలన, అధిక సంఖ్యాకులగు మహమ్మదీయులకు స్థానములను ప్రత్యేకించుటవలన కలుగు నపభ్రంశములనే ప్రవేశపెట్టుటలేదని తెలియగలదు: స్థానములను ప్రత్యేకించినను, ప్రత్యేకించకపోయినను, స్వల్పజనసంఖ్యాకసంఘములు అధికజనసంఖ్యాకసంఘములకన్న తగ్గుగానే యుందురుగాని వారిపై నధికారము చలాయించుట కెన్నటికిని శక్తివంతులై యుండరు.

లక్నోప్యాక్టునందును, మాంటెగ్యూ చెమ్సుఫర్డు ప్రణాళికయందును, అనేకరాష్ట్రములలో మహమ్మదీయుల జనసంఖ్యప్రకారము వారికి న్యాయముగా రావలసినస్థానములకన్న హెచ్చుస్థానములు లభించుట మావిధానము

జనాభాకంటె హెచ్చు స్థానములు వల్లగాదు

నవలంబించుటవలన యసంభవము. ప్రత్యేకనియోజకవర్గము లేర్పరచుటవలననే యట్టి ప్రాతినిధ్యము సాధ్యపడును గాని, సంయుక్త నియోజకవర్గములలో సాధ్యపడదు. మహమ్మదీయాల్పజనసంఖ్యాక సంఘములకు జనాభా ననుసరించి న్యాయముగా రాదగిన స్థానములకన్న హెచ్చుస్థానములను ప్రత్యేకించుట సాధ్యము కాకపోదు. కాని, అధికజనసంఖ్యాక సంఘములకును యితర సంఘములవారికిని యీపద్ధతివలన అన్యాయము కలుగుటయేగాక, మహమ్మదీయులు జాతీయపద్ధతి ననుసరించి యభివృద్ధి జెందుటకుగూడ నిది హానికరమని మాయభిప్రాయము. వారిజనాభా ననుసరించి రాదగిన స్థానముల నన్నిటిని వారికి మేము ప్రత్యేకించితిమి. అంతకంటె హెచ్చు స్థానములు కావలెననినచో స్వయంకృషివలన సంపాదించుకొనవలసియున్నది. వారికి ప్రత్యేకింపబడిన స్థానములకంటె హెచ్చుస్థానములకు పోటీచేయకూడదని మేము వారి కేయాటంకములను కలుగజేయదలచలేదు. ఇప్పుడు నిర్ణయింపబడిన స్థానములకంటె హెచ్చుస్థానములను బడయుటకు వారి కెంత సమర్థతయుండినను, అట్టితరస్థానములను వారు బడయుట కెట్టియభ్యంతరములు కలుగకుండ జేయుటయే మహమ్మదీయ అల్పసంఖ్యాకులకు

స్థానములను ప్రత్యేకించుపద్ధతి నంగీకరించుటలో మాము ఖ్యోద్దేశమై యున్నది. వారిజనాభా ననుసరించి రాదగిన స్థానములకన్న కూడ హెచ్చుస్థానములను ప్రత్యేకించుటకంటె, పెద్దవైనను సరే, చిన్నవైననుసరే, దేశములో నన్నిసంఘములును, రాజకీయాభివృద్ధి నొందుటకు సావకాశముల నేర్పరచుట ముఖ్యతరమని మాయభిప్రాయము. ఇట్లొక్కసంఘమునకు స్థానములను ప్రత్యేకించుటవలన నా సంఘమునకు, అన్యసంఘముతో బహిరంగమగు పోటీ లేశమాత్రమైనను నుండదు. కావున అభివృద్ధి యాగిపోవును. మహమ్మదీయాభ్యర్థులు, తమకు పోటీగా నిలచిన యితర మహమ్మదీయాభ్యర్థుల నోడించుటకు మహమ్మదీయేతరుల వోట్లను యాచించవలసి వచ్చుననుట సత్యమే. కాని యీమార్గమువలన మహమ్మదీయులు జాతీయపద్ధతులననుసరించి యభివృద్ధినొందుటకు సావకాశము లేర్పడవు. దీనివలన ఇద్దరు మహమ్మదీయులలో నెవరు సమర్థులు? ఎవరు అసమర్థులు? అనునదియే తెలియునుగాని, వీ రిద్దరికన్న మహమ్మదీయేతరులలో నుత్తములున్నారా, లేదా యను విషయము నిశ్చయమగుటకు అవకాశము లేదు.

తమ జనాభానుసరించి రాదగిన స్థానములకంటె హెచ్చుస్థానములను కోరుచు, దానితో బాటు యితరస్థాన

ములకుగూడ పోటీచేయు హక్కుండవలెననికోరుట మహమ్మదీయులకు న్యాయముగా నుండదు. వీనిలో నేపద్ధతి వారికి హెచ్చులాభకరముగానుండునో వారు నిర్ణయించుకొనవలసి యున్నది. రెండు పద్ధతులుగలవు. జనాభానను సరించి న్యాయముగా రాదగినస్థానములకంటె హెచ్చుస్థానములను ప్రత్యేకించుకొని, యితర స్థానములకు పోటీ చేయుటకు హక్కును వదలుకొనుట మొదటిపద్ధతియై యున్నది. రెండవది, తమ జనసంఖ్యననుసరించి రాదగిన స్థానములను మాత్రమే ప్రత్యేకించుకొని, యితరస్థానము లెన్నిటికైనను పోటీచేయుటకు హక్కుగలిగి యుండుట. ఈ రెండుపద్ధతుల లాభాలాభములను మహమ్మదీయులు చక్కగా నాలోచించుకొనినట్లైన, రెండవపద్ధతియే తమకు లాభకరమని వారికి తెలియకపోదు. మే మిదివరకే తెల్పినట్లు స్థానములను సంపూర్ణముగా ప్రత్యేకించుకొనుట, జాతియైక్యమును కలుగజేయుటయందు సంయుక్త నియోజకవర్గములకు గల ప్రయోజనమును చాలవరకు తగ్గించును. మహమ్మదీయాభ్యర్థి యొకడు తనకు పోటీగా నిలచిన యింకొక మహమ్మదీయుని నోడించుటకు మహమ్మదీయేతరుల వోట్లను యాచించుటకు ప్రోత్సాహమెంతయున్నను, మహమ్మదీయ సంఘమునకు మాత్రము, యితరసంఘముల సాయమున్నను లేకపోయినను రావల

సిన స్థానము లన్నియు వచ్చుననుట నిశ్చయము. మరియు సంఘవైషమ్యములు తీవ్రముగా ప్రబలినరోజులలో మహమ్మదీయులును, మహమ్మదీయేతరులును, ఒండొరులతో సంబంధములేక స్వతంత్రముగా, ఎవ్వరును ఒక్కస్థానమైనను కోల్పోకుండ, ఎన్నికలు జరుపుకొనవచ్చును. రెండుసంఘములను పరస్పర మొండొరులపై నాధారపడునట్లు చేసినగాని వారి భేదములు తగ్గవు.

సంయుక్త పరగణాల యందలి మహమ్మదీయులు

తక్కువ మహమ్మదీయ జనసంఖ్యకల రాష్ట్రము లన్నిటికంటె హెచ్చు మహమ్మదీయులు గల సంయుక్త రాష్ట్రములలోని మహమ్మదీయులకు ప్రస్తుత మవలంబింపబడుచున్న పద్ధతి కంటె మాపద్ధతియే హెచ్చు లాభకారిగా నుండునని మా నిశ్చితాభిప్రాయము. సంయుక్తరాష్ట్రములలో అనేక పట్టణములయందు మహమ్మదీయులు అధికసంఖ్యాకులుగా నున్నారు. కొన్ని పట్టణములలో అధికముగా లేకపోయినను బలీయముగను, పలుకబడిగల స్వల్పసంఖ్యాకసంఘములుగా నున్నారు. కొన్ని ఇతరరాష్ట్రముల యందు వారికి కొద్దిగా స్థానములు తక్కువవచ్చినను, దేశము మొత్తముమీద ఎన్నికలవలన నందరకు లాభముండును.

భారత శాసనసభ్యుల మొత్తముసంఖ్యలో మూడవవంతుకు తగ్గకుండా మహమ్మదీయులకు స్థానములను ప్రత్యేకించవలసిన దని మహమ్మదీయులు కోరుచున్న కోర్కె నొక్కదానిని మాత్రమే యింక విచారించవలసియున్నది. ఈవిషయము యిష్టాగోష్ఠి సభలో బహిరంగముగా హెచ్చరించబడలేదు. వాదోపవాదములు జరుగలేదు. కాని స్థానములను ప్రత్యేకించుటను గురించి మేమిచ్చుచువచ్చిన సలహాలవలన నీవిషయ మందరకును స్ఫుటమైనదని తలతుము. మహమ్మదీయాల్పసంఖ్యాకులకు స్థానములను ప్రత్యేకించవలసివచ్చినప్పుడెల్ల మే మనుసరించిన పద్ధతి జనాభా దామాషానుబట్టినే యైయున్నది. భారతదేశములో మహమ్మదీయులు నాల్గవవంతుకన్న కొంచెము తక్కువగా నున్నారు. కావున భారతశాసనసభలో మహమ్మదీయుల సంఖ్యగూడ మొత్తము సభ్యులలో నాల్గవవంతుకన్న హెచ్చుండరాదు. పాంచాలమునందును, వంగదేశమునందును తప్ప తక్కిన రాష్ట్రము లన్నిటియందును రాష్ట్రీయశాసనసభకును భారతశాసనసభకును తమకు ప్రత్యేకింపబడిన స్థానములతోబాటు యితరస్థానములకుగూడ పోటీచేయుటకు మహమ్మదీ

భారతశాసన సభయందు మహమ్మదీయులకు స్థానములను ప్రత్యేకించుట

యుల కధికారము కలదని జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను. పాంచాల వంగదేశములయందుకూడ రెండు శాసనసభలకు వారి యిష్టమువచ్చినన్ని స్థానములకు నిరభ్యంతరముగా వారు పోటీ చేయవచ్చును. రాష్ట్రీయశాసన సభల విషయములో ప్రస్తుతము వారికిగల లాభములకు మారుగా యీహక్కు నేర్పరచినాము. భారత శాసన సభలో ప్రస్తుతము మహమ్మదీయులకే ప్రత్యేకాధిక్యతయు లేదు. రాష్ట్రములనుండి భారత శాసనసభకు పంపబడు సభ్యులు అడ్డగోలుగా పంపబడుచున్నారుగాని యొకపద్ధతి ననుసరించికాదు. ఇప్పుడు సభలో మహమ్మదీయ సభ్యుల సంఖ్య మొత్తము సభ్యులలో మూడవవంతుకంటె తక్కువగానే యున్నది.

ఈనాడు ఆచారణయందున్న పద్ధతినిబట్టి యాలోచించినను మహమ్మదీయుల కోర్కెకు సావకాశ మేమియు లేదు. మూడవవంతుకును నాల్గవవంతుకును గల యంతరములతో వివాదపడుటకంటె స్వేచ్ఛగా మెలంగుట కధికారము గలిగియుండుట లాభకరమని కొంచ మాలోచించిన తెలియగలదు. ఇదివరకు మేము వ్రాసినట్లు, రాష్ట్రీయ శాసనసభలలో మహమ్మదీయాల్ప సంఖ్యాకుల కనువర్తింపవలసిన సిద్ధాంతమునకు మేము భిన్నముగా ప్రవర్తింపజాలము. సిద్ధాంత మొప్పుకొనుట

యందు కష్టముమాత్రమేగాక, ఆచరణయందుకూడ కష్టములున్నవి. పాంచాల వంగదేశములయందలి అధికసంఖ్యాకు లగు మహమ్మదీయసభ్యుల సంఖ్య తగ్గింపకుండ, తక్కిన రాష్ట్రములయందలి మహమ్మదీయులకు కొన్ని హెచ్చుస్థానముల నొసంగకుండ భారతశాసనసభలో మూడవవంతు స్థానములను వారి కెట్లు సమకూర్చగలము? జనాభానుబట్టి వివిధరాష్ట్రముల మొత్తముమీద భారత శాసనసభలో నాల్గవవంతు స్థానములే వీరికి లభించవలసి యుండగా, మూడవవంతు స్థానములను ప్రత్యేకించు నెడల తేడావచ్చు హెచ్చు సభ్యత్వస్థానములను యేపద్ధతి ననుసరించి ఆయారాష్ట్రములకు నిర్ధారణ చేయవలెను. ఈ విషయమును బాగుగా నాలోచించితిమి కాని భారత శాసనసభలో మూడవవంతుస్థానములను ప్రత్యేకించుటకు సిఫారసు చేయజాలనందుకు చింతిల్లుచున్నాము.

సలహాలు

పైజెప్పిన కారణములవలన అవసరమైనప్పుడు మహమ్మదీయాల్పజన సంఖ్యాక సంఘములకు భారత శాసనసభలోను, రాష్ట్రీయ శాసనసభలలోను జనాభా దామాషాపద్ధతి మీదనే స్థానములను ప్రత్యేకించవలసిన దని సిఫారసుచేయుచున్నాము. ఈస్థానములు మాత్రమేగాక పది సంవత్సరములవరకు వారు ఇతరస్థానములనుగూడ అభ్యర్థించ

వచ్చును. పైయభిప్రాయములతోడను, పర్యవసానముల తోడను మా విచారణసంఘుసభ్యు లగు షు మెబ్ కురేషీ గా రేకీభవించ లేదని చెప్పవలసియున్నది. పైన జెప్పిన ఇష్టాగోష్టిసభలో నామోదింపబడిన తీర్మానమునే సంపూర్ణముగా నామోదించవలెనని వారి యభిప్రాయము. మరియు భారత శాసనసభలో మూడవవంతు స్థానములు మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేకించవలె నని వారు కోరు చున్నారు.

మహమ్మదీయేతరాల్పజనసంఖ్యాక సంఘముల విషయమై యాలోచించునప్పుడు, రెండు రాష్ట్రములను గురించి మాత్రమే విచారించవలసి యున్నది. అవి పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు రాష్ట్రము, బెలూచిస్థానము. ఈ రెండు రాష్ట్రములలోను మహమ్మదీయేతరులు కొంచెము హెచ్చుతగ్గుగా మద్రాసు మధ్యపరగణాలలో మహమ్మదీయులున్న స్థితియందే యున్నారు. పాంచాల వంగదేశములయందు తప్ప తక్కిన రాష్ట్రములయం దన్నిటియందును మహమ్మదీయుల కొసంగిన సౌకర్యములనే వారికిగూడ నొసంగునట్లు మేము సలహానిచ్చుచున్నాము.

పశ్చిమోత్తరరాష్ట్రము, పాంచాలము నందలి మహమ్మదీయేతరులు

ఇతర మహమ్మదీయేతరాల్పజనసంఖ్యాక సంఘముల విషమై యాలోచించినచో, వీరికిని, వీరితో కలసియుండు అధికజనసంఖ్యాక సంఘములకును, హిందువులకును మహమ్మదీయులకును గలిగిన విషాదకరములగు వైషమ్యములు లేవని తెలియగలదు.

ఇతర మహమ్మదీయేతరాల్పసంఖ్యాకులు

వీరివిషయములో స్థానములను ప్రత్యేకించి, ప్రత్యేకరక్షణముల నొసంగుట యవసరములేదు. వాంఛనీయముకాదు. మహమ్మదీయేతరాల్పసంఖ్యాకులకు ప్రత్యేక పరిస్థితులలో కొంతకాలమువరకు స్థానములను ప్రత్యేకింపవలసివచ్చినదని వారు గ్రహించవలెను. మహమ్మదీయులైనను రేపోమాపో తమస్వశక్తిమీదనే యాధారపడవలసియుందురు. ప్రారంభమునుండి స్థానములను ప్రత్యేకించుపద్ధతి లేకుండుటకు వారు నిశ్చయించుకొనగలుగుచో మాకు చాల సంతోషముకలుగును.

భారతదేశములో మహమ్మదీయ మహమ్మదీయేతరాల్పజనసంఖ్యాక సంఘముల కేపోలికయు లేదు. భారతదేశముయొక్క మొత్తము జనాభాలో మహమ్మదీయేతరాల్పసంఖ్యాకులు లెక్కకురానంత స్వల్పముగా నున్నారు. బర్మాలో అధికసంఖ్యాకులుగానున్న బౌద్ధులను వదలివేసినచో ఇతరులు నూటికి యీ క్రిందివంతున నున్నారు.

క్రైస్తవులు—	1.2%.
సిక్కులు—	1.0%.
జైనులు—	0.2%.
ఇతరులు (కొండప్రదేశములలో కొండజాతులుగాక)	0.2%.

ఈ సంఖ్యలవలన, జనాభానుబట్టి భారతశాసనసభలో స్థానములను ప్రత్యేకించుకొనుటవలన మహమ్మదీయేతరాల్పజనసంఖ్యాక సంఘములకు హెచ్చులాభముండదని తెలియగలదు. రాష్ట్రీయ శాసనసభలయందైనను పశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రమును, బెలూచిస్థానములలోతప్ప నితరరాష్ట్రములయం దెచ్చటను అల్పజనసంఖ్యాక సంఘములకు స్థానములను ప్రత్యేకించుటకు సావకాశమేమియు లేదనికూడ వ్యక్తము కాగలదు. ఇట్లు చేయనెంచుటవలన గందరగోళమగుటతప్ప అల్పజనసంఖ్యాకసంఘములకు నిజమగు లాభమేమియు నుండదు.

పాంచాల వంగదేశములయందు అల్పసంఖ్యాకులుగానున్న హిందువులవిషయము మేమేమియు వ్రాయలేదు. పాంచాలమునందు నూటికి 32 వంతులును, వంగదేశమందు నూటికి 45 వంతులును ఉన్న హిందువులు గణనకు రానంతటి యల్పసంఖ్యాకులని మే మూహించుటకు శక్యము కాకున్నది.

మహమ్మదీయేతరాల్పసంఖ్యాకులలో సిక్కుల విషయమై ప్రత్యేకముగా విచారించదగును. వారు పాం

సిక్కులు

చాలమునందు మాత్రమేగలరు. సంయుక్తరాష్ట్రములయందలి మహమ్మదీయు లేస్థితియందున్నారో, పాంచాలములో హెచ్చు తగ్గుగా నీ రాస్థితియందున్నారు. సంయుక్తరాష్ట్రముల లో మహమ్మదీయులు నూటికి 15 వంతులున్నారు. పాంచాలములో సిక్కులు కొంచము తగ్గుగా, అనగా నూటికి 11 వంతులున్నారు. ప్రస్తుత రాజ్యవిధానమున సిక్కులకు ప్రత్యేకనియోజకవర్గములు లేర్పరుపబడినవి. ఇతర సౌకర్యములుగూడ కొన్ని చూపబడినవి. సిక్కులు ప్రాముఖ్యత వహించిన అల్పజనసంఖ్యాకసంఘమనియు, ఆసంఘ హక్కులను గురించి విచారించకుండజాలమనియు మేము తలచుచుంటిమి. మరియు సిక్కుల యభిప్రాయములను వ్యక్తపరచుచుండిన సర్దార్ మంగళసింగుగారి వాక్యములను గాఢముగా నాలోచించుచుంటిమి. సిక్కులు ప్రస్తుతము తా మనుభవించుచున్న సాంఘికస్వలాభములను దేశక్షేమమునకై విడనాడుటకు నిశ్చయించి, ప్రశంసనీయమగు ఆత్మత్యాగమును ప్రకటించుట చాలసంతోషకరము. శాసనసభాప్రాతినిధ్యమునుగురించి దేశములో గత కొలది సంవత్సరములనుండి జరుగుచున్న వాదోపవాద

ములలోగూడ సంయుక్తనియోజకవర్గములే యుండవలె ననియు, ఏసంఘమునకును స్థానములను ప్రత్యేకించరా దనియు వారు వాదించుచుండిరి. సిక్కులు పాంచాలములో నేజిల్లాయందును అధికజనసంఖ్యాకసంఘముగా లేరని యు, ఒక్క లూడియానాజిల్లాయందుమాత్రము హిందు వులకన్నను, మహమ్మదీయులకన్నను వారు హెచ్చుగా నున్నారనియు సర్దార్ మంగళసింగుగారు మాకు చెప్పిరి. ఈజిల్లాయందైనను వారు నూటికి 41.5 కన్న హెచ్చులేరు. ఇతరజిల్లాలన్నిటియందును మహమ్మదీయులును, హిందు వులును, సాధారణముగా యిద్దరును సిక్కులకన్న హె చ్చుగానున్నారు. సార్వజనికమగు ఎన్నికాధికారముతో సంయుక్తనియోజకవర్గము లేర్పడినయెడల అల్పసంఖ్యాకు లకు గలుగు నష్టములన్నియు పాంచాలములోని సిక్కులు గూడ పొందవలసివచ్చునని స్పష్టముకాగలదు. ఈ పరి స్థితులయందు సంయుక్తరాష్ట్రములలోని మహమ్మదీయు లకు భారత రాష్ట్రీయ శాసనసభలయం దెట్టి ప్రాతి నిధ్యముగలదో, అట్టి ప్రాతినిధ్యమే పాంచాలములోని సిక్కులకును నుండుట యవసర మని తేటపడగలదు. ఐనను పాంచాలమునందు అధికసంఖ్యాకు లగు మహ మ్మదీయులతోబాటును, అల్పసంఖ్యాకులగు సిక్కులతో బాటును, బలీయమగు హిందూ అల్పజనసంఖ్యాక సంఘ

ము కూడ ఒకటి కలదను ముఖ్యవిషయమును మనము గమనించవలెను. ఇతరసందర్భము లెట్లున్నను ముఖ్యముగా నిందువలన నే ఏసంఘమున కెన్నిస్థానములను ప్రత్యేకించవలెనను ప్రశ్నాపరిష్కారమునకుచేసిన ప్రయత్నములన్నియు విఫలములైనవి. పాంచాలములోని సాంఘికసమస్య అఖిలభారత సమస్యయైనది గావున కేవలము దీనిని స్థానికసమస్యగా తలచుటకు వీలులేదు. చిక్కులేమియు గలుగకుండవలెననిన, జాతీయభావములు దట్టముగా దేశమునందు ప్రతిష్ఠితములు కావలెననిన, పాంచాలదేశమునందు నాటుకొనిన సాంఘిక విషబీజములను పెకలించవలెను. మనసిచ్చి సంపూర్ణముగా నీవిషయమును మాతో చర్చించిన సర్దార్ మంగళసింగుగారికి గూడ మాకు తోచిన యిబ్బందులే తోచినవి. సాంఘికసమస్యాపరిష్కారమున కేయడ్డంకులును గలుగజేయకుండుటయే సిక్కుసమితికి యిష్టమని మేమునమ్ముచున్నాము. చిక్కులు కలుగజేయుటకే వారు తలచుకొనినచో ప్రత్యేక సౌకర్యములనుకోరి, ఒక్కపద్ధతిమీద ప్రాతినిధ్యము నేర్పరచుట కెన్నియేని యిబ్బందులు కలుగజేసియుందురు. వారట్లుచేయక ప్రతిష్టంభన కలుగకుండవలెనను మహత్తరమగు నుద్దేశ్యముననే ప్రత్యేకసౌకర్యములను సంపూర్ణముగా విసర్జించిరి. వారి చిత్తసంస్కా-

రము ప్రశంసనీయముగదా! దేశక్షేమకరమగు వారి తీర్మానమునకు వారి నభినందించుచున్నాము.

మాసూచనల నంగీకరింపనిచో యిష్టాగోష్టిసభలో మే మామోదించిన తీర్మానము నే యవలంబించి, మహమ్మదీయులతో సహా ఏయల్పజన సంఖ్యాకసంఘములకుగూడ స్థానములను ప్రత్యేకించకుండుట యొక్కటే అనుసరణీయము.

వేరొకపద్ధతి

ఇట్లుచేయుటవలన మహమ్మదీయులకు చాల అసంతృప్తి కలుగజేయుటయేగాని, మహమ్మదీయేతరుల కేలాభము లేదు. ప్రస్తుతసమయమున సాంఘిక నియోజకవర్గముల మూలమున స్థానములను ప్రత్యేకించుకొనుట మాత్రమేగాక, ప్రతిరాష్ట్రమునందును మహమ్మదీయులు ప్రత్యేక సౌకర్యముల ననుభవించుచున్నారు. ఈ సౌకర్యములకు బదులు తమకు ప్రత్యేకించిన స్థానములుగాక యితర స్థానములనుగూడ నభ్యర్థించవచ్చునను హక్కు వారికిమే మొసంగుచున్నాము. మహమ్మదీయుల విషయమైమాత్రము స్థానములను ప్రత్యేకింప కుండజాలము. మహమ్మదీయేతరాల్పాధికజనసంఖ్యాకసంఘముల కెవ్వరికి దీని వలన నష్టములేదు. అల్పసంఖ్యాకసంఘము లన్నిటికిని స్థానములను ప్రత్యేకించితిమా అనేకచిక్కులు కలుగును. ఇదివరకే ప్రాముఖ్యతవహించిన క్రైస్తవులు, పార్శీలు,

యూదులు గాక హిందువులలో నేర్పడిన వర్ణములును అం తర్వర్ణములును యీహక్కును కోరుటవలన సంభవించు కష్టముల కంతముండదు.

సాంఘికసమస్య ముఖ్యముగా హిందూమహమ్మదీయ సమస్యగావున, హిందువులకును మహమ్మదీయులకును ఘాడమైన వైషమ్యములను పరిష్కరించుటవలననే యియ్యది పరిష్కరింపబడగలదు. ఈసమస్యను పరిష్కరించు ప్రయత్నమున దేశమున సాంఘికపక్షపాతము ప్రబలునట్లు చేసితిమా, దేశద్రోహముచేసినివార మగుదుము. తమకు నష్టమువాటిల్లునని కలలోనైనను తలంచని సంఘములను, ఉపసంఘములను, సాంఘికవిద్వేషమున కాహుతిజేసినవార మగుదుము.

అధికసంఖ్యాకులగు హిందూసంఘములో నంతర్భాగమగు బ్రాహ్మణేతరులను గురించియు, నిమ్నజాతులను గురించియుమాత్రమే విచారించవలసి యున్నది. దక్షిణాపథమునమాత్రమే బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకును తీవ్రవైషమ్యము గలిగినది. మరెచ్చటను నిట్టి వైషమ్యములేదు. ఈ బ్రాహ్మణేతరులు చెన్నరాజధానియందు అత్యధికసంఖ్యాకులుగాను, బొంబాయి రాజధానియందలి భాగములయందు బలీయమగు అల్పసంఖ్యా

వారికి నిమ్నజాతుల రాజకీయోపయోగముకూడ హెచ్చుచున్నది. 1927 సంవత్సరమునుండియే ప్రభుత్వ మువారి విద్యాభివృద్ధిని సూచించు నివేదికలయందు వీరి సంఖ్యలు ప్రత్యేకముగా నివ్వబడుచున్నవి. వారి కొసంగ బడుచున్న ప్రత్యేక సౌకర్యములుగూడ నాసంవత్సరము నుండియే తెల్పబడుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారి యభిమా నమువలన నీప్రజల కింతవరకు చేకూరిన లాభ మేమియు లేదు. శాసనసభలలో కొన్నిస్థానములను ప్రభుత్వము వారు నియోజించుటయు, వారికి ప్రత్యేక పాఠశాలలకు స్వల్పధన మొసంగుటతప్ప వేరులాభము కలుగలేదు.

నిమ్నజాత్యుద్ధరణమునకై ప్రభుత్వము వారు చేయగలిగిన మేలుకంటె భారత ప్రజాసంఘములు చాల హెచ్చుమేలు చేయగలిగినవి. క్రైస్తవమతప్రచారకులు కూడ యుద్యమమునకు చాల తోడ్పడిరి. 1920 సంవత్స రమునుండి కాంగ్రెస్ మహాసభ నిమ్నజాత్యుద్ధరణమును ప్రధాన కర్తవ్యముగా వహించినది! గాంధిమహాత్ముడు తన మహత్తర మగు శక్తిసామర్థ్యములను దీనజనో ద్ధరణకై వినియోగించుచున్నాడు. ఇతర రాజకీయ ప్రతి ష్ఠాపనలును, సాంఘిక ప్రతిష్ఠాపనలును అస్పృశ్యతా నివారణకై తమ యావచ్ఛక్తులను వినియోగించుచుం డుట మాకు చాల సంతసము గలుగజేయుచున్నది. ఇంత

కసంఘముగాను ఉన్నారు. ఇటీవల జరిగిన ఎన్నికల వలన శాసనసభలలో వారికి ప్రత్యేకరక్షణ యవసరము లేదని తేటపడినది. బ్రాహ్మణుల రాజకీయప్రాబల్యము, సాంఘికౌన్నత్యములే బ్రాహ్మణేతరుల యసంతృప్తికి మూలకారణము. బ్రాహ్మణుల మేధావిశేషమే వారికి యాధిక్యతను గలుగజేసినది. ఇప్పుడు బ్రాహ్మణేతరులు కడు శీఘ్రముగా నభివృద్ధియగుచుండుటచే బ్రాహ్మణులను వెనుకకు ద్రోయుదురేమో యనికూడ తోచుచున్నది.

ఇటీవల 'నిమ్న జాతులనియు, అణగద్రొక్కబడిన జాతు'లనియు పిలువబడుచున్న ప్రజలసమస్య ప్రాముఖ్యత వహించినది. మరియు, వీరి ప్రస్తుతదశ భారత రాజకీయాభివృద్ధి కాటంకమని కూడ వాదించబడుచున్నది. ఇంత సంఖ్యాబాహుళ్యము గల ప్రజలను అణగద్రొక్కుటకు హిందువులే బాధ్యులని మానిశ్చితాభిప్రాయము. ఐనను ఆంగ్ల ప్రభుత్వము యీ ప్రజలయెడ చూప బ్రయత్నించుచున్న యభిమానమునకు కారణములు కల్మషరహితములగు ప్రేమయు, దాక్షిణ్యమును కావనికూడ మాకు స్పష్టమైనది. ఈప్రజలయెడ ప్రేమ ఆంగ్లప్రభుత్వమున కిటీవలనే జనించినది. దేశములో జాతీయోద్యమము ప్రబలినకొలది ప్రభుత్వము

నిమ్న జాతులు

	మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA102B150
పుస్తకం పేరు	అఖిలపక్ష మహాసభ
తారీఖు	25/10/24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	139
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	4,2,32
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	thasin
పేజీలు విడదీసినది	nandini
స్కాన్ చేసినది	Haseena
పరీక్ష చేసినది	ROHITH
పేజీలు సరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చెయ్యనివి	
తప్పులు	no
పరిస్థితి	good